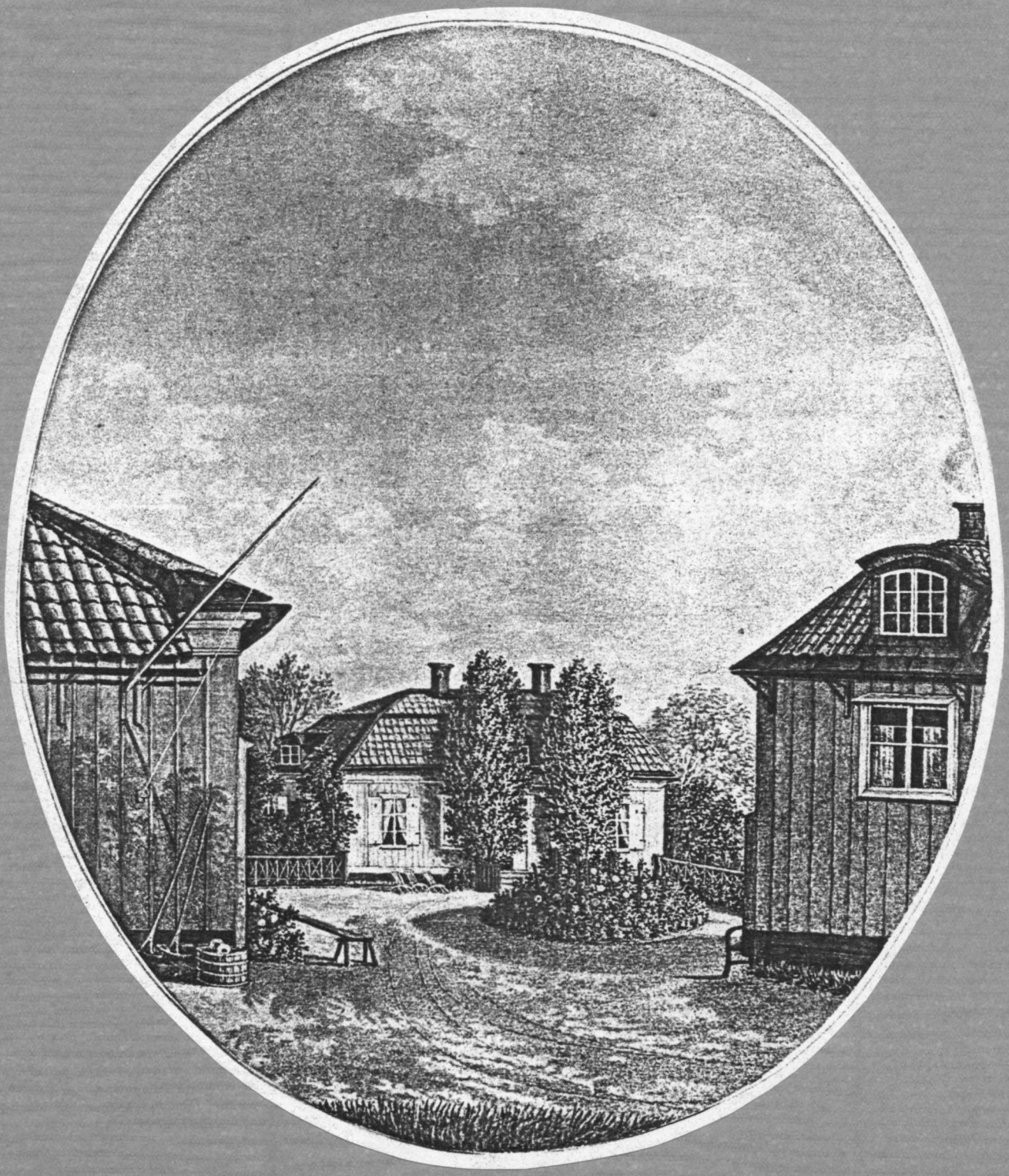

STORA FÅGELSÅNGEN

EN BYGGNADSINVENTERING FRÅN
STOCKHOLMS STADSMUSEUM 1977

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

2 Förord

3 Situationsplaner

5 Historisk överblick

9 Ägareförteckning

10 Källor

11 Fågelsången i äldre kartmaterial

19 Gården i äldre syneprotokoll

23 1974/75 ÅRS INVENTERING

24 NORRA BYGGNADEN, Hus 1:

24 Planritn. m rumsnr. och inventeringsanteckningar

28 Allmänna synpunkter
30 Dörrar, Eldstäder
31 Fasader, Fönster, Golv
32 Innerväggar, Kondition, Konstruktion, Paneler
33 Tapeter, Tak, Trappor
34 VVS

35 Inventeringsprotokoll

45 SÖDRA BYGGNADEN, Hus 2:

45 Planritn. m rumsnr. och inventeringsanteckningar

49 Allmänna synpunkter
51 Dörrar, Eldstäder, Fasader, Fönster
52 Golv, Innerväggar, Kondition, Konstruktion, Paneler
53 Tapeter, Tak
54 Trappor, VVS

55 Inventeringsprotokoll

63 VÄSTRA BYGGNADEN, Hus 3:

63 Planritn. m rumsnr. och inventeringsanteckningar

65 Allmänna synpunkter
67 Dörrar, Eldstäder, Fasader, Fönster, Golv
68 Innerväggar, Kondition, Konstruktion, Paneler, Tapeter
69 Tak, Trappor, VVS

70 Inventeringsprotokoll

70 DETALJUPPMÄTNINGAR AV SNICKERIER

87 FOTOBILAGA (sid 117 utgår,/Bgt)

129 TAPETPROVER

208 BRANDFÖRSÄKRINGAR i avskrift

OMSLAGSBILD: Akvarell av Fågelsången, daterad 1864. Okänd konstnär. Stockholms stadsmuseums samlingar.

Bgt

STORA FÅGELSÅNGEN

FÖRORD

Den byggnadshistoriska inventeringen av Stora Fågelsången, Stä 9894, Gröndal, har tillkommit inför en förestående upprustning. Målsättningen har varit att dokumentera förekomsten av äldre inredningsdetaljer samt om möjligt söka klargöra de olika byggnadernas ålder.

Stomundersökningar i egentlig mening har inte utförts. Flertalet rum har undersökts på förekomsten av äldre tapetlager, med undantag för Norra bostadshuset, Hus 1, där bottenvåningens rum var klädda med plattor, eller bebodda.

Inventeringsrapporten, där de olika huskropparna behandlas var för sig och föregås av planer med påförda äldre inredningsdetaljer, föregås av en historisk översikt med ägarförteckning och källhänvisningar.

Större tapetrapporter, tillvaratagna vid inventeringstillfället har tillförts museets samlingar, medan små A4-prover återfinns sist i denna rapport. Originalrapporten har ljuskopior av tapetproverna,medan originalen återfinns i B-avdelningens rapportexemplar.

Inventeringen har utförts i etapper under 1974 och 1975 av Gärd Fogde och Lars Bengtsson vid Stockholms stadsmuseum.

Stockholm i april 1977

Lars Bengtsson

Lars Bengtsson
antikvarie

Mälaren
Gröndal
Mälaren
Gröndal
Trekanten
Trekanten
Liljeholmen
Liljeholm

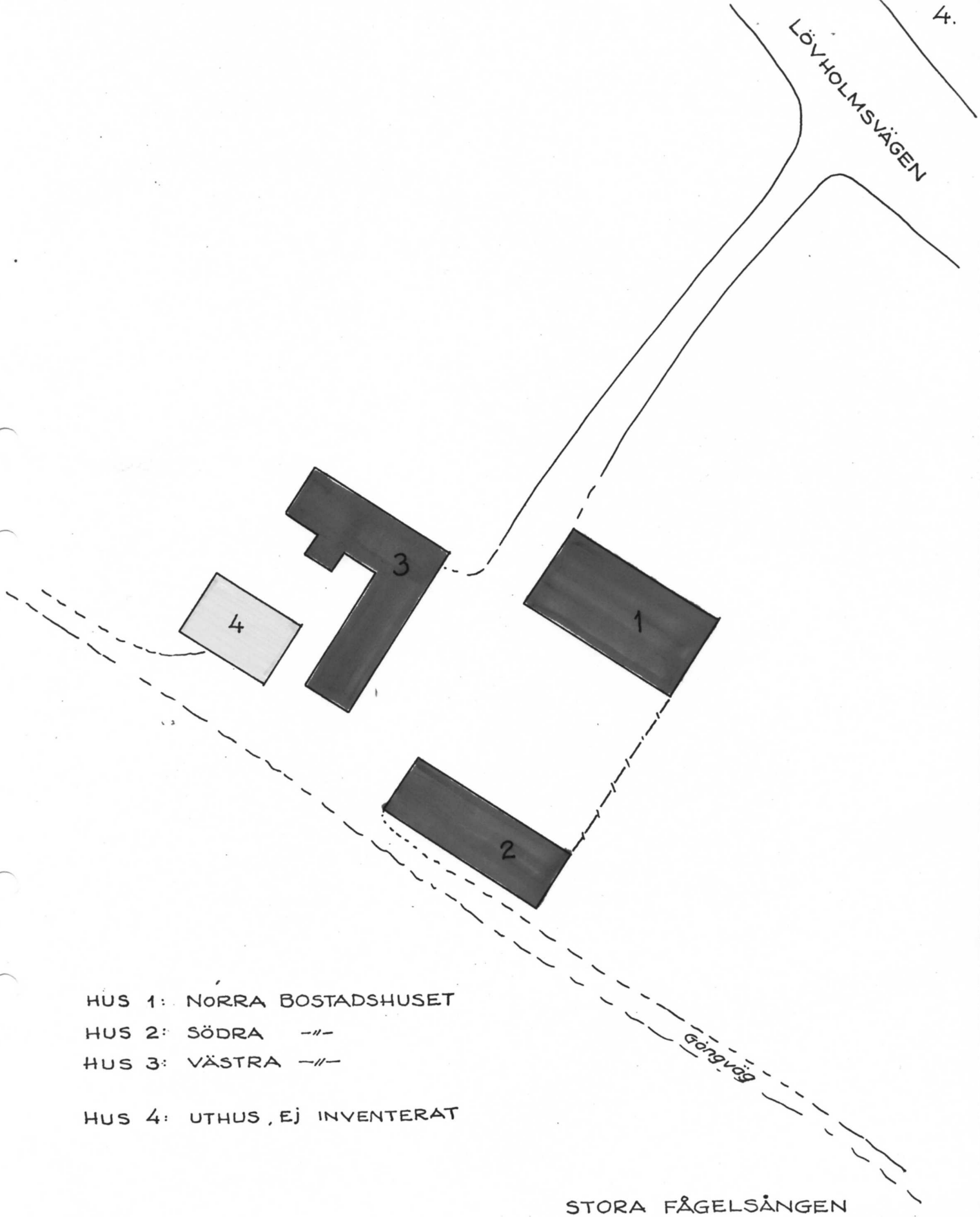

HUS 1: NORRA BOSTADSHUSET
HUS 2: SÖDRA -"-
HUS 3: VÄSTRA -"-

HUS 4: UTHUS, EJ INVENTERAT

STORA FÅGELSÅNGEN
STÄ 9894, GRÖNDAL

SITUATIONSPLAN

HISTORISK ÖVERBLICK

med ägarelängd
och källor.

HISTORISK ÖVERBLICK

Först vid sekelskiftet 1800 möter vi utförligare arkivalier, som ger oss en bild av gårdsbebyggelsen och hur den nyttjades. Äldsta arkivalien rörande Fågelsången återfinns i jordeboken för år 1756, där den anges såsom "Nybygge", ägt av kamrer Bergengren (Adam Ludvig B., adliga ätten nr 1298). I jordeböckerna och mantalslängderna anges under olika år ägare och invånare på gården. Kamrer Bergengren har enligt samma källor någon gång mellan 1759 och 1769 sålt gården till slottskassören, assessor Georg Stiernhoff, vilken under hela 1770-talet bott på gården. (Adl. ätten, nr 1039). Sex av dennes barn föddes på Fågelsången mellan 1768 och 1779. Hur och när stenhuggarålderman Johan Blom blev ägare till fastigheten är inte känt, men under dennes tid upprättades år 1791 den första kända tomtuppmätningen, med utritade huskroppar i stort överensstämmande med dagens tre bostadshus. Om källarmästaren och fabrikören Hieronymus Fredrik Bueck ägt fastigheten vid sekelskiftet eller endast hyrt densamma, är inte klart. Enligt husförhörslängderna kom han ifrån Stockholm år 1801 med stor famlij, för att om våren 1804 lämna plats för handelsman David Hirsch. I samband med dennes förvärv av gården skedde omfattande nybyggnadsarbeten för att hysa ett kattuntryckeri.

Vilken omfattning den äldsta bebyggelsen haft är inte känt, ej heller i vilka etapper de tillkommit. De tre bevarade bostadshusen har tillkommit i olika etapper,av byggnadssätten att döma. Äldst och möjligen med en mindre kärna tycks det södra bostadshuset vara (Hus 2 i denna inventering). Troligen var det denna huskropp som omnämndes i 1756 års jordebok såsom Fågelsångens "Nybygge". Mest enhetlig är den norra byggnaden (Hus 1) och av bevarade inredningsdetaljer att döma har denna tillkommit någon gång under 1700-talets andra hälft. Med kännedom om ägarna under 1700-talet förefaller det naturligast att tänka sig att slottskassören, assessor Georg Stiernhoff låtit uppföra byggnaden som bostadshus för sig och sin familj i samband med sitt förvärv omkring år 1770. Detta norra bostadshus saknade ännu vid slutet av 1800-talet

kök. Ännu 1889 kallas den södra byggnaden för "Köksbyggningen", en vanlig uppdelning i äldre gårdsanläggningar.

Den byggnadskropp som tidsmässigt är svårast att placera utgörs av nuvarande västra bostadshuset, hus 3. På den äldsta kända kartan från 1791 finns i motsvarande läge en U-formad byggnad av motsvarande storlek, med flygellängorna riktade mot väster. Den södra av dessa "flyglar" ersattes år 1804 med en tvåvånig träbyggnad, med utanpåliggande trapptorn, vilka i sin tur revs 1822 för att ersättas av en mindre friliggande byggnad, inrymmande vedbodar och avträden. Den egentliga huvudlängan i denna huskropp ger,med sina sex stora och tätt placerade fönster samt entré i den gavelkrönta mittrisaliten mot gårdsplanen, ett nyklassicistiskt intryck, med okänd ursprungsfunktion. Den äldsta kända rumsbeskrivningen härrör från 1804 års beskrivning, och där sägs endast att på ömse sidor om den genomgående förstugan var ett rum beläget. I den nordvästra "flygeln" var ett stort rum, som nyttjades till fabrikslokal med kattunpress.

Därmed har man nått den period, då gårdens funktion är känd, nämligen som fabrik för kattuntryck. Vid sekelskiftet 1800 hade i Stockholmstrakten anlagts flera kattuntryckerier, både små och stora. Hirsch hade i december 1801 erhållit privilegier på bomullstryck, och denna verksamhet började på gården år 1804, i dennes regi. Brandförsäkringssynerna ger utförliga beskrivningar på utbyggnadstakten och till vad de nyuppförda byggnaderna användes. Mantalslängderna,för de cirka 15 år som fabriken var i funktion, visar också hur hantverkare och gesäller verkar på gårdens kattuntryckeri. Verksamheten förefaller att upphöra omkring 1818-1819, med avflyttning av merparten av hantverkarna. Cattuntryckarmästaren Hacking, som år 1811 kommit till fabriken kvarstannade dock in på 1820-talet. Möjligen hade han kommit till fabriken efter Hirsch död, medan rörelsen ärvdes av dennes söner. Vid 1822 års brandsyn har åtskilliga byggnader rivits och mot slutet av 1820-talet säljer sonen, handelsman Meijer David Hirsch,egendomen till bergsrådet David Vollrath Tribler, inom vars familj den stannade till omkring 1890. Från 1840 och fram till 1890 uthyrs gården till olika läkare, vilka förefaller ha nyttjat gården till sommarställe.

Av husförhörslängderna framgår att läkarna hyrt in sig för huvudsakligen ett år i taget. Hur ägarfamlijen Tribler nyttjat gården är inte känt, men de var mantalsskrivna i Staden mellan broarna, på Lilla Nygatan 17, vån 1 tr. Omkring 1890 sålde sterbhuset gården och in på 1900-talet har gården bytt ägare flera gånger, för att på 1910-talet förvärvas av Brännkyrka kommun.

Sveriges första kattuntryckeri grundades på 1720-talet på Sickla i
* Nacka, och först cirka 50 år senare grundades den andra fabriken* på Fredriksdahl i Brännkyrka socken (invid nuv. Hammarbyslussen). På 1790-talet och framåt grundades sedan i Stockholmstraken flera fabriker som tryckte mönster på bomullstyger. Flest antal fabriker fanns i Stockholmstrakten under 1800-talets första decennium, med 13 st anläggningar år 1805, för att år 1819 ha sjunkit till 9 stycken och omkring 1840 endast vara två. Märkligt nog återfinns flera i Brännkyrka socken. Fredriksdahlsfabriken grundades 1766 och runt sjön Trekanten återfinns tre, nämligen Lövholmen, grundat på 1780-talet, det berörda inventeringsobjektet Fågelsången omkring 1804 samt Cahtrineberg år 1805.

Några säkra rester från kattuntryckeriets tid har inte påträffats på Fågelsången. Förmodligen utgör den stora köksspisen i södra bostadshuset, Hus 2, del av fabrikens äldsta färgeriverksamhet, "ett kök, till färgeri inrett med inmurad kopparpanna", som 1804 års syn uttrycker det. Inte helt uteslutet är det kanske även att den tryckta papperstapeten i övervåningen i samma hus, har tryckts vid tryckeriet. Även tryck på papper var en sida av fabrikernas produktion. Möjligen skulle även schablontrycken i västra bostadshuset kunna härröra från gårdens tryckeri, men detta är som sagt mycket osäkert och endast hypotetiskt. Prover på dessa tapeter återfinns i denna rapport, sid129ff.

* i Stockholmstrakten

ÄGARE

Nedanstående förteckning av ägare baseras på uppgifter i Mantalslängder (i Riksarkivet), Jordeböcker (RA), Husförhörslängder (i Stadsarkivet), Kartor (Kgl. Lantmäteristyrelsen) samt från Brandförsäkringar (Brandförsäkringsverket). Årtalen anger ej exakta år för ägarebyten, utan härrör från olika längder, nämnda ovan.

1756	Kamrer Bergengren, "Nybygge" (JB=Jordebok)
1757	Wälb^{ne} Herr Bergengren (Mtl=Mantalslängd)
1759	Sterbhuskamrer Bergengren (Mtl)
1769	Slottskassör Stiernhoff (JB)
1771	Assessor Stiernhoff(Mtl)/med informator, drängar o pigor/
1772	Assessor Stiernhoff (JB)
1791	Bröderna stenhugg. Johan Erik och Gustaf Blom (Kgl.L.S.)
1792-1800	Hr Capit. Blom (Förhörs- och Communionslängder=FoC)
1801-1810	KällarMr o Fabrikör Hieron.Fr.Bueck (FoC)
1804	David Hirsch kom hit om våren 1804 (FoC)
1826-30	Hr Hirsch Davidsson (FoC)
1831-50	Bergsrådet Tribler (FoC)
1851-85	Bergsrådinna Charlotte Tribler (FoC)
1886-90	Bergsråd:a C.Triblers sterbhus (FoC)
1891-95	Trädgårdsmäst.Björklund
1911	Fågelsångens TomtAB (Brf=Brandförsäkring)
1917	Brännkyrka kommun (Brf)

KÄLLOR

Stadsarkivet:

Förhörs- och Communionslängder (Husförhörslängder)

Riksarkivet:

Jordeböcker

Mantalslängder

Kgl. Lantmäteristyrelsen:

Kartor

Brandförsäkringsverket, Stockholm:

Brandförsäkringar

Sv. Biografiskt Lexikon

Elgenstierna, G.: Den introducerade sv. adelns ättartavlor.

Henscher, I.: Tygtryckeri i Stockholm 1789 - omkr. 1845 i Sankt Eriks årsbok 1967.

Stockholms stadsmuseum, bildarkiv

FÅGELSÅNGEN i

äldre kartmaterial

FÅGELSÅNGEN i äldre kartmaterial i Kgl. Lantmäteristyrelsen

De två äldsta kartorna i Lantmäteristyrelsens arkiv, som utvisar bebyggelse på Stora Fågelsången, dateras till 1791. Den ena kartan gäller en uppmätning för "Frälse-Skatte Lägenheterne Fågelsången och Blommensberg" och de befintliga huskropparna har utritats. Som ägare anges Stenhuggarna Herrar Johan Erik Blom resp. Gustaf Blom. På kartan, som har accessionsnummer A 12:11[6], ligger ängsmark väster om mangården, medan en trädgård med fruktträd och bärbuskar sträcker sig österut mot sjön. Se avbildningar sid 13 f.

Den andra kartan, som är samtida, A 12:11[7], gäller uppmätning av Charlottendahl, grannfastighet till Fågelsången. I egenskap av detta har Fågelsången endast markerats med ett hustecken, som på intet sätt skall ses som någon avbildning, utan endast är en bekräftelse på befintlig byggnation. Se avbildningar sid 16 f.

Enligt jordeboken, se Översiktlig historik sid 6 , skulle Fågelsången vara nybyggt på Årsta säteris ägor år 1756. Den karta i Lantmäteristyrelsens arkiv, som ligger närmast denna uppgift i tid, dateras till 1748-49, och gäller en "Charta öfwer Sätesgårdarne Årsta och Zachrisberg,Frälsehemmannen Hägersten och Nyboda, Samt Andre innom bem:te Sätesgårdars Gränsser Liggande Lägenheter Tillika med Frälsehemmanet Walla Uti Stockholms Höfdingedöme ...". (Lantmäteristyrelsens arkiv A 12:11[2]). Ingenstans inom det område som sedan upptas av fastigheten Fågelsången, finns någon bebyggelse. I övrigt upptar berörda karta torp och tegelugnar förutom de större gårdarna och lägenheterna. Avbildad sid 18.

Kgl. Lantmäteristyrelsen. A12:11[6], daterad 1791. (SSM neg 3:24A) 13

Winter Ting å Tottja Gästgifvaregård, är denna Charta
dess beskrifning, Härads Rätten företedd samt enligt
Domboken gillad och stadfästad. Betygar
På Härads Rättens wägnar
Anders Björk.

14.

Kgl. Lantmäteristyrelsen
DETALJ AV
A 12:11[6], daterad 1791
(SSM neg 3:25A)

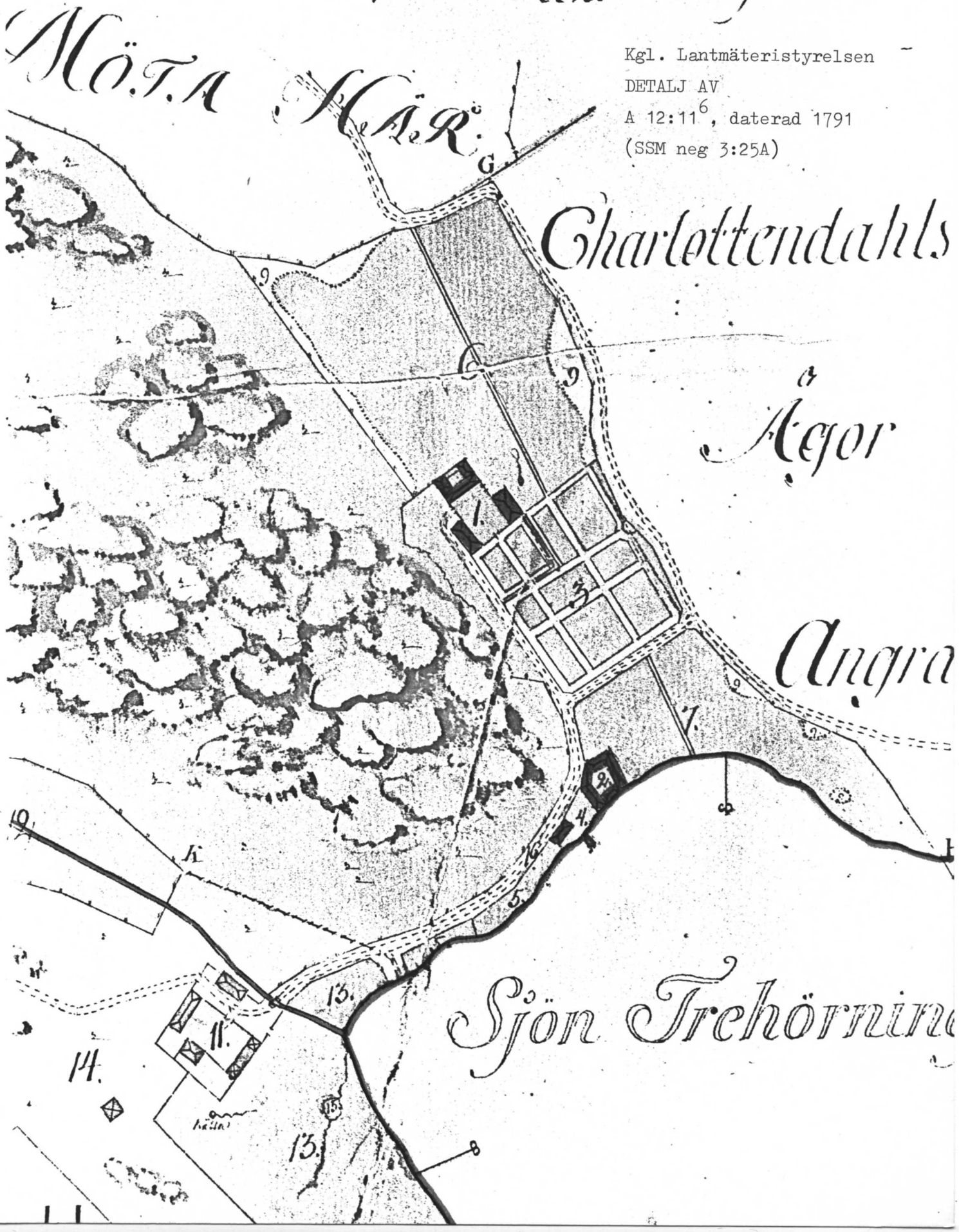

Kgl. Lantmäteristyrelsen
DETALJ av
A 12:11[6], daterad 1791
(SSM neg 3:26A)

BESKRIFNING.

Fågelsångens Ägor:

		Tn:dr	Qr	Summa Tn:dr	Qr
1.	Å den nu upprättade Charta utvisar Mangården som jemte Äbgnaden inh[ll]	—	4⅞		
2.	Ladugården jemte Åthusen innehålla	—	2.		
3.	Trägården, hvaruti äro flere sorter Fruktträn och Bär-Buskar	—	31.		
4.	En inhägnad vid Ladugården, som jemte ett thärå stående Hus inehåll		1¼		
5.	2:ne små inhägnade Täppor, innehålla tillsammans	—	3¾	1:	10¼
	Ängar				
6.	Storängen, består til större delen af Hårdwall, inh[ll] utom Backar och diken	2.	1¼		
7.	Lillängen, består af Hårdwall å Norra, men Sidwall på Södra sidan	—	30	2:	31¼
	Hagar:				
8.	Skogshagen, består til större delen af ett sammanhängande Berg, bevänt af Tall och Gran Skog	—	—	23:	6.
	Backar				
9.	Utvisar Backarne uti omnämnde Ängar som jemte afloppsdiken	—	18½		
10.	Den delen af Wägen som är innom Fågelsångs Ägor inehåll	—	10½	—	23.
	Blommensbergs Ägor:				
11.	Utvisar des Gårdstomt jemte en Trägårds Täppa, innehåller	—	7⅞		
12.	Längången, består dels af Hård- dels af Sidwall	1.	22.		
13.	Sjöängen Dito [illegible]	1.	23.		
14.	Ussbägen bevänt med Asp-Skog, är något bergig och inehåll	3.	22		
15.	Backarne uti N:o 12 och 13	—	28½		
16.	Den delen af Wägen emellan Blommensberg och Fågelsången, som är innom Blommensbergs Ägor	—	5½	8.	26½
17.	Utvisar den delen af Lång-Sjön som är innom Fågelsången och Blommensbergs Ägor, inehåll			2.	28½
	Summa på Fågelsångs och Blomens:ägor	—	—	39.	30.

Ut sålunda är uppgifvet befunnits och förrättad, Betygar

Jf:Ström

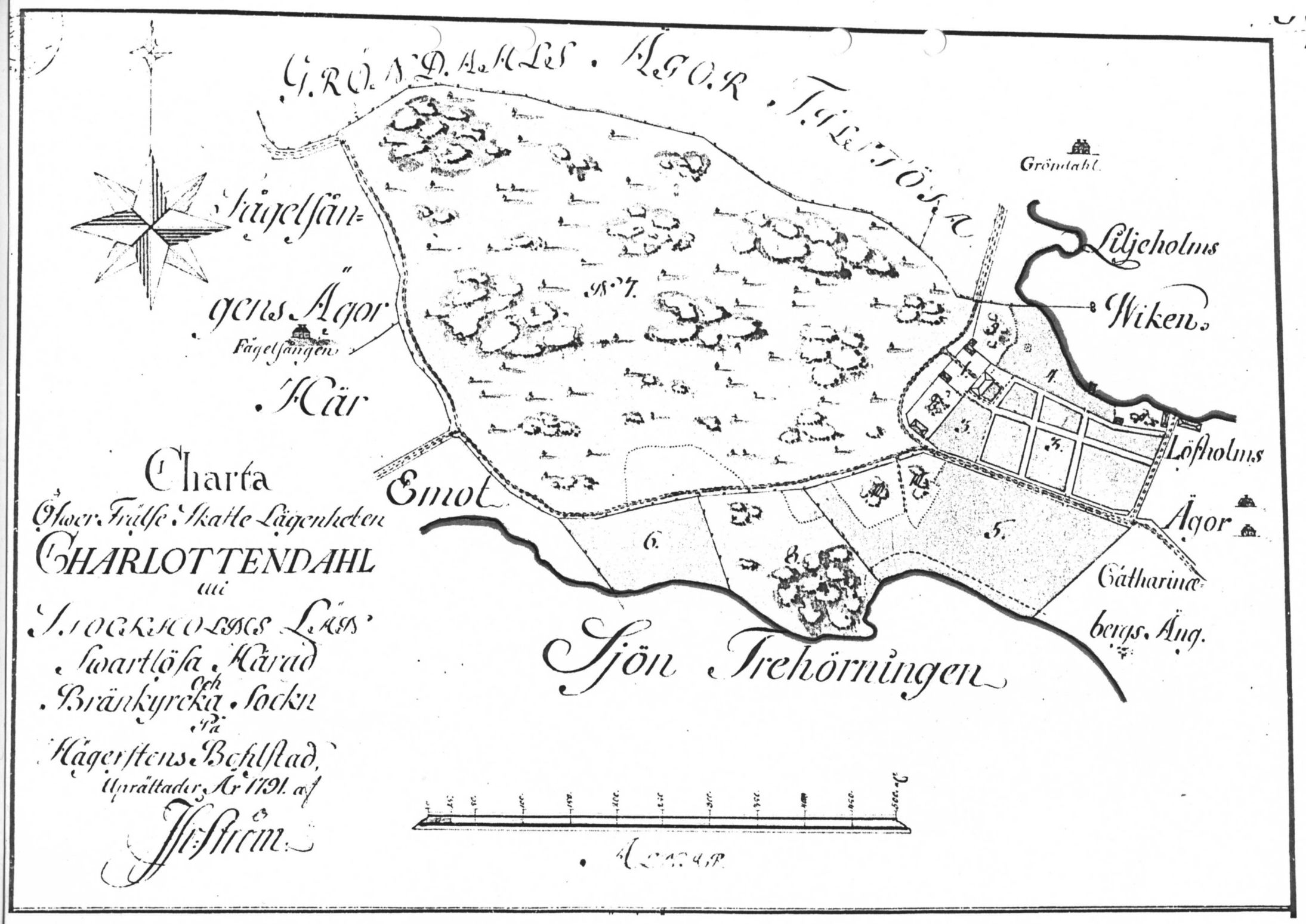

Kgl. Lantmäteristyrelsen. A12:117. Daterad 1791. (SSM neg s:27A)

Kgl. Lantmäteristyrelsen. DETALJ av A12:11[7], daterad 1791. (SSM neg 3:29A)

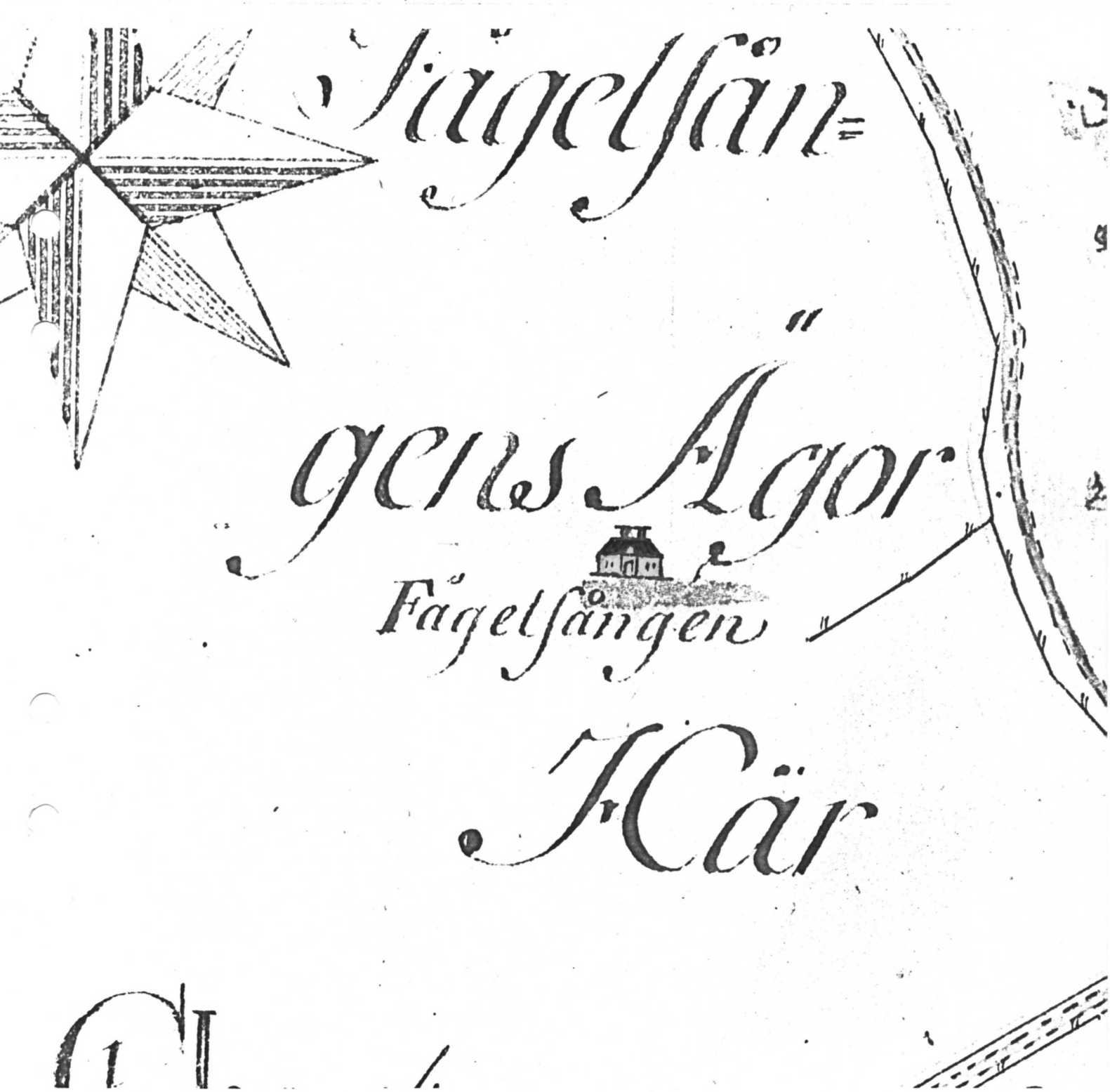

Kgl. Lantmäteristyrelsen. A 12:11², daterad 1748-49. (SSM neg 45:6)

18.

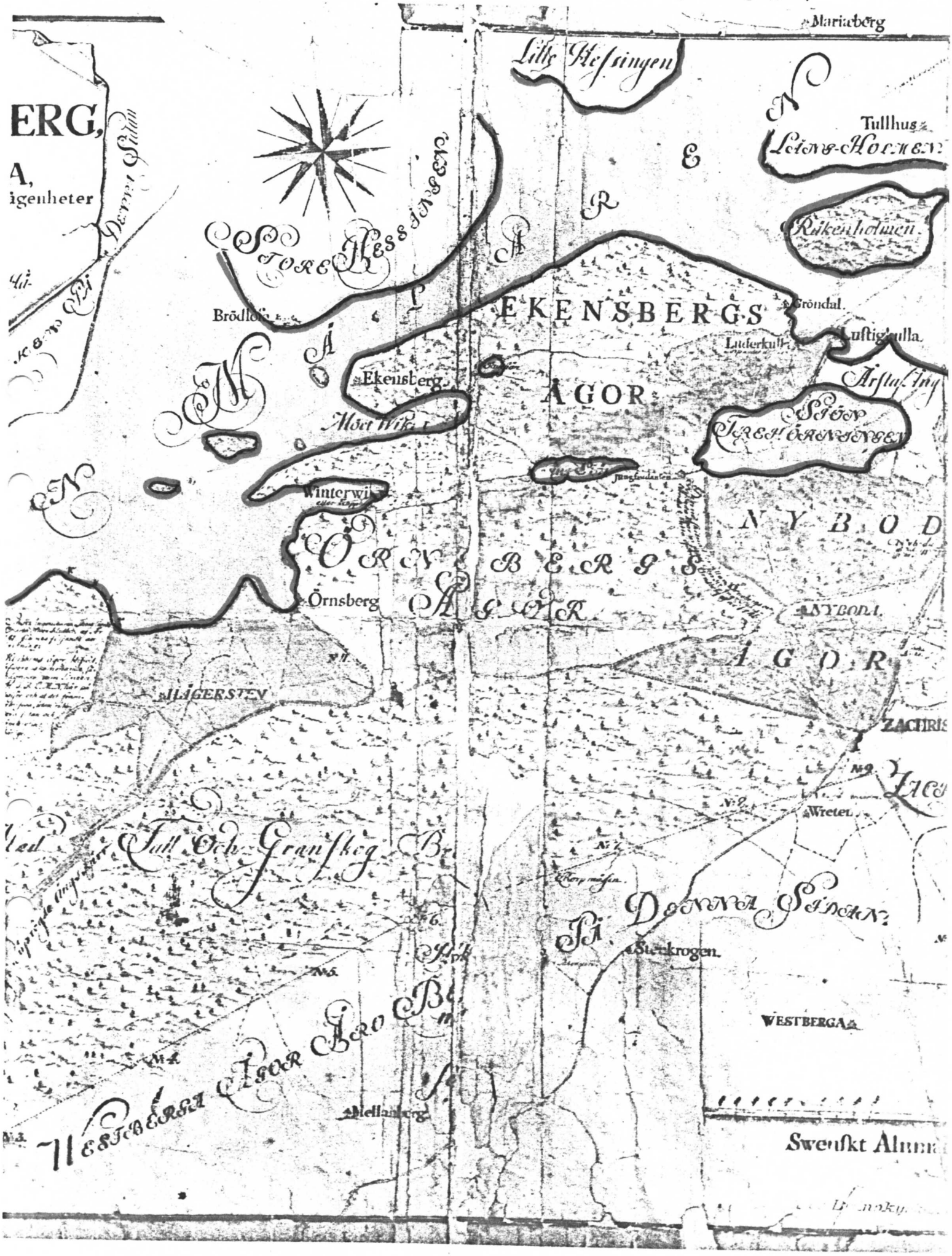

GÅRDEN I ÄLDRE SYNEPROTOKOLL

GÅRDEN I ÄLDRE SYNEPROTOKOLL

På en uppmätningskarta i Kgl. Lantmäteristyrelsens arkiv från 1791, (A12:11[6]) se sid 13f, har endast befintliga huskroppars yttre begränsningslinjer utritats och intet sägs om byggnadernas funktioner, endast att de tre byggnaderna utgör "Mangården". Ladugård och uthus återfinns omedelbart invid sjön Trekanten.

Gården brandförsäkras första gången år 1804, varvid utförliga syneprotokoll upprättas för samtliga byggnader. (Brandförsäkringsverket 1804, nr 5167). Förnyade syner görs senare med anledning av förändringar i byggnadsbeståndet, år 1805 (nr 5622), 1822 (nr 12 537), 1835 (16 492), 1889 (29 095), 1911 (42 182) samt för år 1917 (nris 46 987, 16 989, 46 990 och 46 991).

Flesta antalet byggnader finns på gården under 1800-talets två första årtionden, då den nyttjades till kattunstryckeri, en verksamhet som upphörde omkring 1820. Nedan följer rekonstruktioner av 1804 års planlösningar på de byggnader som alltjämt finns kvar, samt korta sammanställningar om gjorda förändringar under 1800-talet på resp. byggnad. Stadsmuseets excerpter av ovan nämnda brandförsäkringssyner återfinns på sid 208 ff.

Det norra huset, Hus 1, utgjorde enl. 1804 års brandförsäkring "Corps-de-Logi- byggnad", utvändigt panelad och anstruken med oljefärg, under tegeltak. Rummen hade furugolv, och taken var slätpanelade, med undantag för de två norra rummen, som hade gipsade tak. Dörrarna var av döbattangtyp, och bostadsrummen hade bröstpanel och kakelugnar. Samtliga rum var försedda med papperstapeter. Vinden var avdelad i två rum och ett stort kontor.

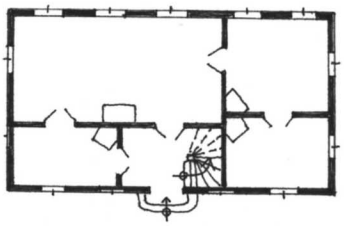

Fig. Rekonstruktion av BV:s plan år 1804 efter brandförsäkr.

Omkring år 1820 har byggnaden reparerats, vilket framgår av 1822 års syn. De "gamla

målade kakelugnarna"kvarsatt,men nya golv hade inlagts i förstugan och rummen "av särdeles vackra halvbottens furubräder". Samtliga fyra rum i bottenvåningen hade försetts med gipstak och listverk, medan förstugan alltjämt hade paneltak. Alla rum var försedda med nymålade tapeter, "som hafva särdeles vackra bårder, i salen målade med olja".

1835 års brandsyn anger att man reparerat och uppsatt ny skorstenspipa, medan 1889 års syn påpekar att huvudbyggnaden har fyra st dyrbara kakelugnar,"antika", kvar.

Det södra bostadshuset, Hus 2, som eventuellt har gårdens äldsta byggnadsstomme, åtminstone till vissa delar, fungerade förmodligen efter Corps-de-Logits (Hus 1) uppförande som köksbyggnad, en benämning som återkommer i 1889 års brandförsäkringssyn. När första brandförsäkringen tas, år 1804, har gården förvärvats av David Hirsch, som hit förlagt ett kattunstryckeri. I det gamla köket i bottenvåningen har man låtit inreda ett färgeri, med inmurad järngryta. Bottenvåningen inrymde ytterligare ett kök ett rum med spis och ett rum utan eldstad. (Se rekonstruktion t.h.) Övervåningen rymde förstuga och fyra rum, som alla var försedda med eldstäder. Övervåningens östligaste rum hade ett gipsat tak, medan samtliga resterande rum i byggnaden hade slätpanelade dito. Tre rum i övervåningen var försedda med bröstpaneler (bevarade) och fyra rum hade papperstapeter. Det brutna yttertaket var täckt med tegel.

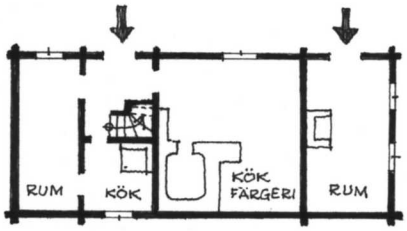

Fig. Rekonstruktionsskisser av Södra huset, efter Brandförsäkr. år 1804. Ovan BV och Nedan vån. 1 tr.

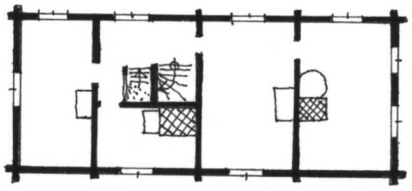

Övriga brandförsäkringar under 1800-talet antyder inga större ombyggnadsåtgärder, men som framgått av befintliga inredningsdetaljer, genomgick byggnaden reparationer omkring sekelskiftet 1900.

Det västra huset, Hus 3, inrymde vid 1804 års syn ett stort rum på var sida om den genomgående förstugan. Rummen värmdes av gröna kakelugnar, troligen från 1700-talet, och väggarna hade papperstapeter. I en nordvästlig flygel, som rymde ett stort rum, med tre fönster, var en kattunspress med tillbehör insatt. Enligt uppgift i 1822 års syn, inreddes den nordvästra flygeln år 1807 till en sal. (År 1805 hade en fabriksbyggnad med 18 tryckbord uppförts i fruktträdgården, drygt halvvägs mot sjön Trekanten, på 100 alnars avstånd från Corps-de-Logit. Troligen överfördes verksamheten i den nordvästra flygeln till den nybyggda fabriken).

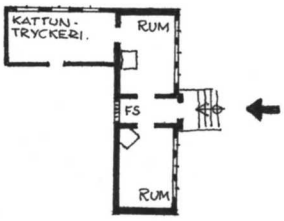

Fig. Rekonstr.skiss efter 1804 års brandförs. Västra huset, Hus 3.

När byggnaden år 1835 reparerades,och man bl.a. satte upp nya tapeter och lade nytt tegeltak, hade kattunsverksamheten sedan länge upphört, och gården hade bytt ägare. Vilken funktion byggnaden hade vid denna tid är inte klarlagt. Möjligen var det vid brandförsäkringssynen år 1889 som de båda rummen på ömse sidor om förstugan avdelades till att vardera rymma ett rum och kök. Såväl köken som förstugan försågs vid detta tillfälle med pärlspontpanel. Denna uppdelning och snickeriinredning bör senast ha genomförts omkring sekelskiftet 1900, om den ej var gjord år 1889.

De resterande byggnaderna som idag finns väster om det västra huset, Hus 3, har troligen tillkommit under 1900-talet, och har inte blivit föremål för museets inventering. Den mångfald av byggnader som uppfördes under 1800-talets två första årtionden, för att nyttjas av kattuntryckeriet, har endast helt kortfattat omnämnts i den Historiska överblicken, sid 7 f, varför hänvisas till de excerperade brandförsäkringarna sid 209ff.

1974/75 års inventering

Allmänna synpunkter och
inventeringsprotokoll
jämte planritningar.

NORRA BYGGNADEN, HUS 1

PLANRITNINGAR

med rumsnummer och
inventeringsanteckningar.

STOCKHOLMS STADSMUSEUM
Peter Myndes Backe 6
116 46 STOCKHOLM Tel. 44 07 90

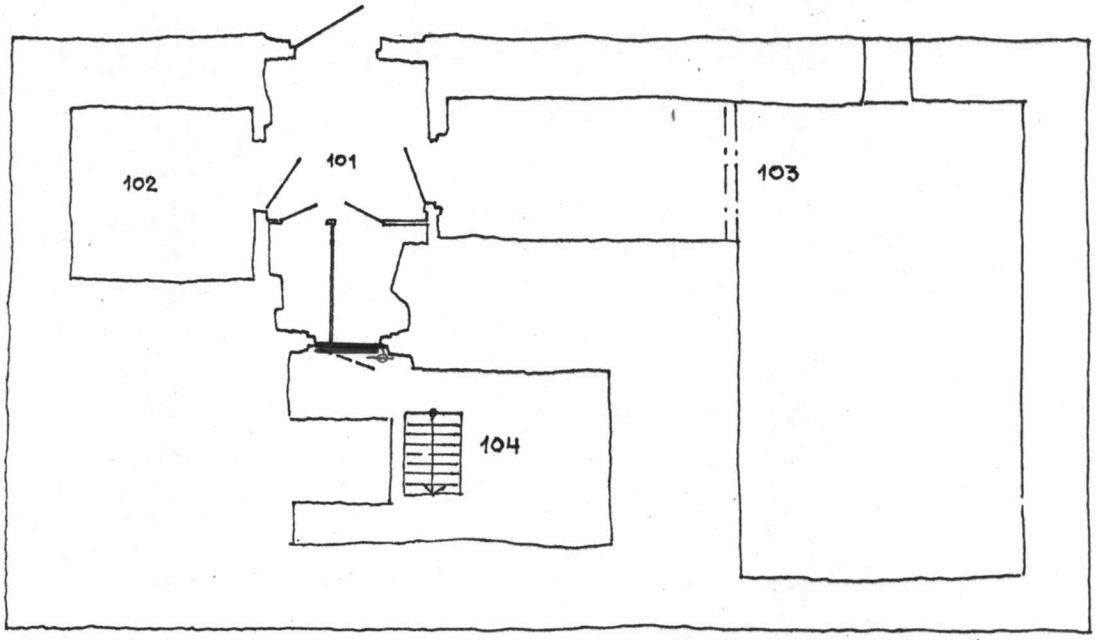

ST. FÅGELSÅNGEN
GRÖNDAL, STÅ 9894

NORRA BYGGNADEN (HUS 1)
KÄLLARE. SKALA 1:100

EFTER UPPM.RITN. STHLMS FSK.
okt. 75 L. Bengtsson.

STOCKHOLMS STADSMUSEUM
Peter Myndes Backe 6
116 46 STOCKHOLM Tel. 44 07 90

ST. FÅGELSÅNGEN
GRÖNDAL. STA 9894
SKALA 1:100
EFTER UPPM.RITN. STH.FSK.

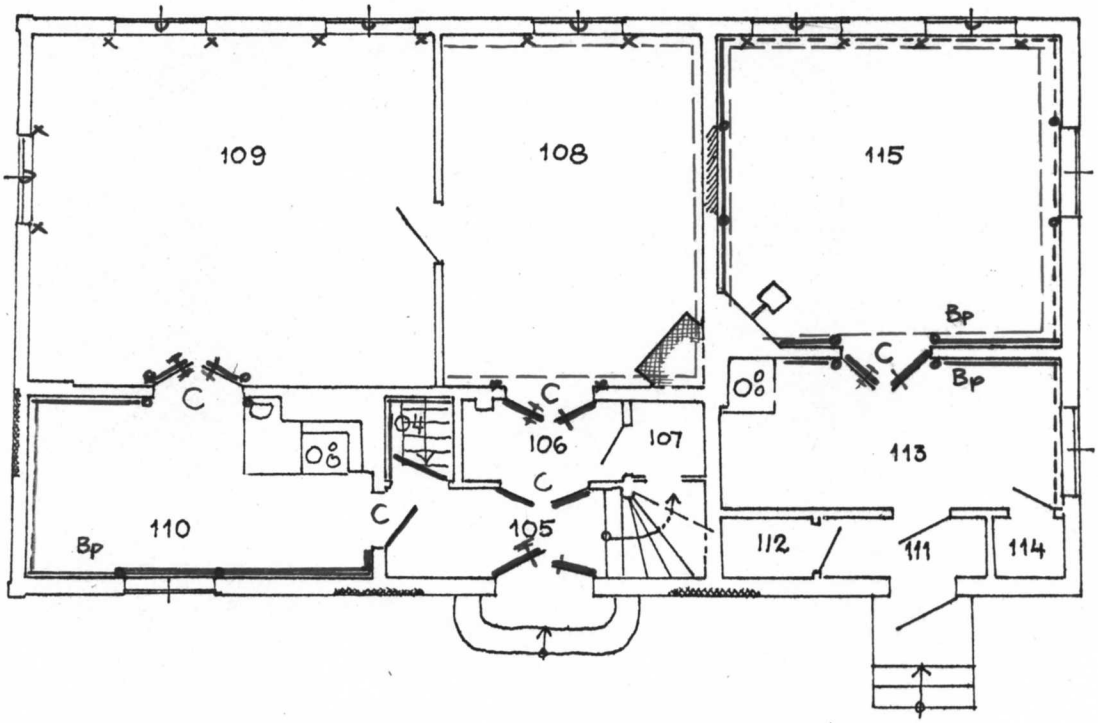

NORRA BYGGNADEN - HUS 1

BOTTENVÅNINGEN

STOCKHOLMS STADSMUSEUM
Peter Myndes Backe 6
116 46 STOCKHOLM Tel. 44 07 90

ST. FÅGELSÅNGEN
GRÖNDAL. STÄ 9894

SKALA 1:100
EFTER UPPM. RITN. STH. FSK

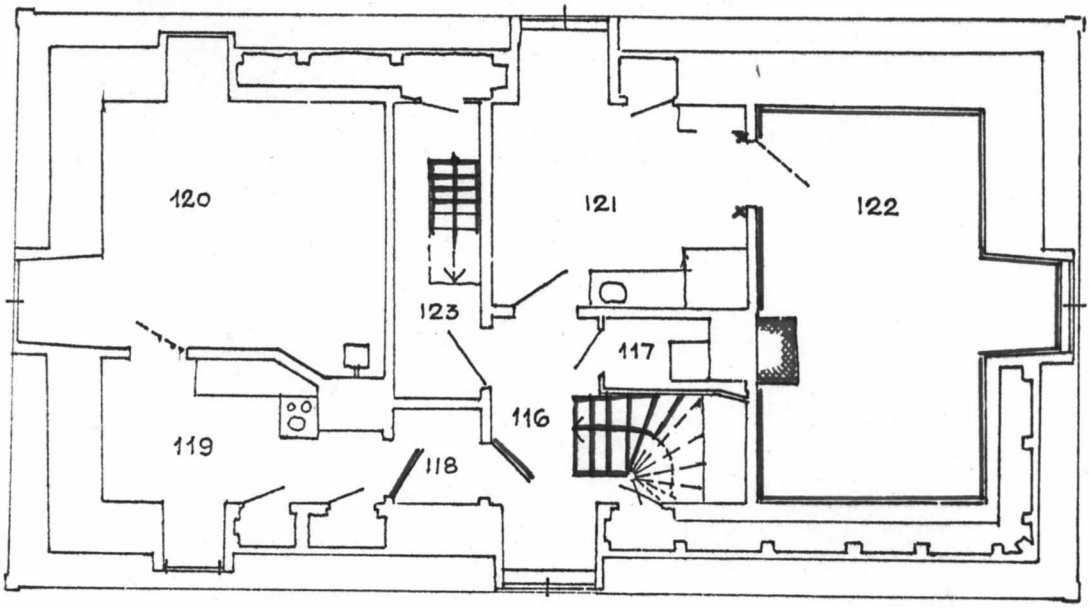

NORRA BYGGNADEN (HUS 1)
VÅN. 1 TR (VINDEN).

NORRA BYGGNADEN, Hus 1

ALLMÄNNA SYNPUNKTER

Bgt

STORA FÅGELSÅNGEN
Norra huset, Hus 1

ALLMÄNNA SYNPUNKTER

Byggnaden har med största sannolikhet uppförts i en etapp och har erhållit en kvalitativt högtstående inredning från början. Det envåniga bostadshuset, med inredd vind, har ursprungligen uppförts för en famlij, och med största sannolikhet har köksfunktionen varit förlagd till en separat byggnad på gården. (Jfr äldre brandförsäkring från 1889, sid 218, samt historik sid 6f). Många inredningsdetaljer i snickeriinredningen talar för att huset uppförts under 1700-talets andra hälft. Främst gäller detta de halvfranska döbattangdörrarna med sina samtida foder. Beträffande de helfranska bröstpanelerna i tre rum i bottenvåningen samt kammarlåsen till de ovan beskrivna döbattangdörrarna är dateringen mer osäker. Stilistiskt kan dessa vara något äldre, vilket dock inte hindrar att byggnaden kan ha uppförts under gustaviansk tid. Ytterdörren med omgivande snickeridetaljer hör hemma under 1700-talets sista tredjedel.

Trots ombyggnads- och moderniseringsarbeten under såväl 1800- som 1900-talen, har huset med sin plan och sina snickerier 1700-talsatmosfär. Möjligen kan ytterligare undersökningar i samband med en ombyggnad bringa klarhet i byggnadens ålder.

Bgt

STORA FÅGELSÅNGEN
Norra huset, Hus 1.

DÖRRAR

Ytterdörren med sina gustavianska drag torde härröra från 1700-talets andra hälft. Vardera dörrbladet har tre speglar, där en falsk helfransk spegel i mitten flankeras av diagonalmönstrat skurna speglar. Dörrbladen är på insidorna slätpanelade och försedda med ett stort kammarlås av traditionell typ samt skjutreglar. Till låset hör en vackert driven nyckelskylt, vilken möjligen skulle kunna vara äldre än dörrbladen, då den bär rokokodrag. Ovanför dörrbladen finns ett lågt fönster som ger överljus till den bakomliggande förstugan. Fönstret har fem rel. kvadratiska rutor åtskilda av fyra vertikala spröjsar.

Den östra lägenhetsdörren i bottenvåningen har tillkommit troligen på 1900-talet, i samband med uppdelande av bottenplanet i två lägenheter. Dörren har placerats i läge för ett äldre fönster.

I bottenvåningens hjärtvägg återfinns alltjämt tre halvfranska döbattangdörr-ar från 1700-talet med ursprungliga låsanordningar, kammarlås med drivna dekorationselement samt skjutreglar. En fjärde halvfransk döbattangdörr är uppställd på hanbjälksvinden, med komplett låsanordning. Denna dörr bör ha suttit mellan rum 108 och 115.
Övriga dörrar i denna byggnad, i såväl botten- som övervåning, är av halvfransk typ och tillkomna under 1800-talet eller vid sekelskiftet 1900.

De bevarade dörrfodren ligger tidsmässigt samtidigt med de tillhörande dörrbladen. Undantag finns dock, exempelvis i övervåningens kök 121, som har ett 1700-talsfoder

ELDSTÄDER

Av tidigare minst fem kakelugnar eller spislar återstår idag endast två, båda från sent 1800-tal. Då byggnaden senast har rymt fyra lägenheter finns lika många kök, försedda med vedspisar av 1900-talsmodell. Några rester av de 1889 omnämnda " fyra st dyrbara och antika kakelugnarna" finns inte. Resterande bostadsrum har idag kaminer.

Bgt

STORA FÅGELSÅNGEN
Norra huset, Hus 1.

FASADER

Den envåniga timmerbyggnaden har stående locklistpanel, gult avfärgad. Omedelbart ovan stensockeln finns en sekundärt uppsatt liggande slät panel, till fyra smala bräders höjd. På östra gaveln går dock den släta panelen i nivå med undersidan på fönstren.

Byggnaden är uppförd på gråstenssockel, på gårdssidan till två trappstegs höjd till huvudentren, men på östra och framförallt norra sidan med betydligt högre sockel. På nordsidan finns i sockeln en källardörr samt en källarglugg, den senare stängd med järnlucka av skyddsrumstyp.

FÖNSTER

Samtliga fönster har ursprungligen varit försedda med luckor, men dessa är idag endast bevarade på syd- och västfasaden. Tre blindfönster i bottenvåningen döljs av stängda fönsterluckor, nämligen i västgaveln ett mot det bakomliggande köket samt i sydfasaden ett på ömse sidor om huvudentren. De utvändiga fönsterfodren har en enkel profilering.

Möjligen kan byggnadens fönsterkarmar vara de ursprungliga, eventuellt även fönsterbågarna. För detta talar gamla fönsterbeslag, profiler på snickerierna samt de invändiga fönsterfodren, som utgörs av släta bräder med tre kannelyrer. Till övervåningen finns fönsterkupor i ursprungligt läge, en kupa i vardera takfallets mittaxel. I långfasadernas västra del har i såväl syd- som nordfasaden upptagits en liten takkupa under 1900-talet, med en enskivig fönsterbåge.

GOLV

Samtliga golv är försedda med kork- eller linoleummattor. Om de ursprungliga furugolven finns kvar är inte klarlagt.

INNERVÄGGAR

Några egentliga stomundersökningar har inte företagits, varför konstruktionen i innerväggarna inte är känd. Stora salen i bottenvåningen har under 1900-talet avdelats med en mellanvägg, så att två rum uppstått, rum 108 och 109. Vid sekelskiftet 1900 bör de ombyggnadsarbeten ha gjorts, som resulterade i uppdelningen av rum 113 i flera mindre rumsenheter, däribland lägenhetsentré med hall, TC och skafferi. Generellt torde gälla att samtliga innerväggar är av träkonstruktion, men närmare kunskap därom, liksom hur den ursprungliga planlösningen varit för vinden, får man först i samband med kontroller vid ombyggnadsarbeten.

KONDITION

Några stomundersökningar har inte företagits, men helhetsintrycket är mycket gott. Trots att fastigheten står obebodd, östra lägenheten i bottenvåningen undantagen, har byggnaden ett gott tillstånd, utan vandalisering eller fuktskador - av synligt slag.

KONSTRUKTION

Byggnaden är utvändigt panelad med locklister och stommen torde alltjämt överensstämma med 1804 års brandförsäkringssyn, nämligen uppförd i furutimmer, "17 varv hög". Det ursprungliga tegeltaket har troligen under 1900-talet ersatts med plåtavtäckning.

PANELER

Av 1804 års brandförsäkringssyn framgår att alla fyra rummen i bottenvåningen ursprungligen varit försedda med bröstpaneler. Med undantag för Stora salen (=108+109) finns bröstpaneler från 1700-talet kvar i de övriga rummen, rum 110, 113 och 115, trots att de två förstnämnda nyttjas till kök. I kök 110 finns paneltyper av olika utförande. Om dessa differenser beror på ändringar eller om man från början nyttjat

..... forts. Paneler. .....

sekundärt material är inte klarlagt.

TAPETER

Från norra huset tillvaratogs tapetprover endast från ett rum, nämligen östra vindskammaren. Rapportprov har inlämnats till stadsmuseets samlingar (SSM inv.nr. 42.219-20). Små tapetprover i A4-format återfinns i rapporten sid 130f. Proverna härrör huvudsakligen från 1900-talet. Ytterligare provtagning beräknas i samband med ombyggnad, främst i bottenvåningens bebodda rum, dvs. östra del.

TAK, Inner-

Ursprungligen var samtliga tak med synlig slät panel, två rum i bottenvåningen undantagna, nämligen salen rum 108+109 samt det nordöstra hörnrummet nr 115. Dessa två rum var gipsade med en liten profilerad list. Dessa två gipstak finns kvar, i den avdelade salen rum 108 och 109 sekundärt plattslagna. Övriga rum har antingen klätts med pärlspontpanel eller spänts med papp eller väv. Av de ursprungliga paneltaken syns idag endast en liten bit i det lilla utrymme som avplankats från nedre förstugan och idag har en källartrappa, utrymme 104 i bottenvåningen. OBS den här bevarade snedställda taklistbrädan.

TAK, Ytter-

Yttertaket som är täckt med plåt har brutet fall mot samtliga fasader. Ursprungligen var taket täckt med enkupigt tegel. Den profilerade taklisten är helt uppbyggd av trä.

TRAPPOR

Övervåningen nås via en trätrappa, vid sekelskiftet kompletterad av pärlspontpanel. Källaren nås även från bottenvåningen via en brant stege/trappa, i det sekundärt avplankade utrymmet 104.

Bgt

STORA FÅGELSÅNGEN
Norra huset, Hus 1.

VVS

Byggnaden saknar centralvärme. Uppvärmningen har skett i kakelugnar och kaminer, som finns i samtliga bostadsrum. Köken har vedspis av 1900-talsmodell.

I byggnadens samtliga kök finns rinnande kallt vatten och avlopp. Installationerna med tillhörande rostfria diskbänkar har gjorts på 1900-talet.

Bottenvåningens två lägenheter har haft egna TC, inrymda i 107 resp. 112. Övervåningens lägenheter har haft ett gemensamt TC i förstugan, utrymme 117.

NORRA BYGGNADEN, HUS 1

INVENTERINGSPROTOKOLL

från 1974/75 års
besiktning.

STORA FÅGELSÅNGEN

Norra huset, Hus 1

Källare 101 - 104

Källarna har ej inventerats med protokoll, då endast 104 varit tillgänglig vid besiktningen.

Överdelen på rum 104, rum nr 105, 106 samt 107 har ursprungligen utgjort ett rum, förstuga.

Rum 104 - Källartrappa

Avplankat utrymme från efterföljande förstuga med brant källartrappa till underliggande källare med detta rumsnummer.

Tak Slätt paneltak. Ursprunglig snedbräda vid vägg.

Väggar Bräder.

Rum 105 - Förstuga

Förstugan har ursprungligen varit betydligt större, och även omfattat del av 104 (se ovan), samt 106 och 107. Om källarna nåtts från bottenvåningen torde detta ha skett genom lucka i golvet. Källarna nås även via källardörr i den yttre höga norra sockeln.

Tak Pappspänt. Snedbräda vid vägg saknas.(Jfr 104 ovan)

Väggar Pärlspontpanel

Golv Linoleumplattor.

Dörr,Ytter Pardörrar, 1700-tal, gustaviansk typ. Brunmålade, med vardera tre fyllningar (Den övre och undre är utanpåliggande och skurna med diagonalmönster, den mellersta av helfransk typ). Drivna nyckelskyltar och stort kammarlås, 1700-tal.

Dörr t 106 Halvfransk döbattangdörr.

Dörr t 104 Halvfransk. Foder, 1800-tal.

Dörr t 110 Halvfransk. Foder,1800-tal.

Trappa Till övervåningen leder trätrappa, vars väggar är klädda med pärlspontpanel, och rundstav av trä till handledare.

Bgt

Rum 106 - Hall

Tak	Plattslaget.
Väggar	Pärlspontpanel
Golv	Linoleum
Dörr t 108	Halvfransk döbattang 1700-tal. Urspr. kammarlås o reglar.

Rum 107 - TC

Tak	Pärlspont (utgörs av undersidan på trappan)
Väggar	Masonitklädda

Rum 108

Tak	Plattslaget. En profilerad dragen gipslist återfinns på samtliga väggar utom den västra, som är sekundär.
Väggar	Plattslagna och tapetserade. Låg fotlist, 1900-tal.*
Golv	Linoleummatta.
Dörr t 106	Se dito. Foder, 1700-tal. Uppmätt typ sid 75.
Dörr t 109	Se dito. Moderna foder.
Dörr t 115	Försatt med plattor i liv med vägg och övertapetserad.
Eldstad	Kakelugn, sent 1800-tal, majolika.
*Västvägg	Sekundärt uppsatt vägg. Ursprungligen omfattade rummet även rum 109.
Fönster	Gammal fönsterkarm, och fönsterfoder med kannelyr, uppmätt typ sid 78.

Rum 109

Tak	Plattslaget med modern skugglist. 1900-tal.
Väggar	Plattslagna och tapetserade. Låg fotlist 1900-tal. Östra väggen är sekundärt uppsatt. Ursprungligen omfattade rummet även rum 108.
Golv	Linoleum
Dörr t 108	Modern masonitdörr i den sekundära skiljeväggen.
Dörr t 110	Halvfransk döbattangdörr, 1700-tal med samtida kammarlås och espanjolett. Foder, profilerat 1700-tal, uppmätt, sid 75.

.....forts./ .....

..... forts. ..... rum 110

Fönster	3 fönster, troligen med ursprungliga karmar och beslag. Kannelerade foder.(Uppmätt profiltyp se sid 78.
Eldstad	På murad eldstadsplats står fotogenkamin.

Rum 110 - kök

Tak	Putsat? Liten kälning vid vägg.
Väggar	Putsade över bröstpanel, vars överkant ligger i nivå med fönsterkarmens understycke. Västväggen med skåp. Rummet har tre typer av bröstpanel, alla troligen från 1700-talet. Öster om "fönsterbröstningen" är en helfransk paneltyp med skurna hörn på speglarna samt rundad mittelbandslist. Resterande parti av sydväggen samt västväggen har en helfransk paneltyp, dock utan skurna spegelhörn och med en kantigare mittelbandslist. Västväggens panel döljs av skåpinredningen. Nordväggen har en halvfransk panel. Uppmätningar av profiler på den första och sista återfinns på resp sid. 77 och 76. Väggpartiet närmast vedspisen, liksom på dess murade front, är klädda med vita kakelplattor.
Golv	Korkmatta. Kakelplattor framför vedspisen.
Dörr t 105	Se dito. Foder, sent, av typ omkr. 1900.
Dörr t 109	Se dito. Foder, profilerat 1700-tal. Uppmätt typ sid 75.
Eldstad	Vedspis.

Rum 111 - "Hall"

Tak	Putsat?
Väggar	Pärlspont
Dörr,Ytter-	Av typ sent 1800-tal.
Dörr t 112	Sen halvfransk typ, enkel.
Dörr t 113	Sen halvfransk typ, sent 1800-tal.

Rum 112 - TC

-

-

Bgt

STORA FÅGELSÅNGEN

Norra huset, Hus 1.

Rum 113- kök

Tak	Putsat
Väggar	Plattslagna ovanför halvfransk bröstpanel, 1700-tal. Sydväggen sekundär. Östra väggens panel döljs av plattor.
Golv	Linoleummatta
Dörr t 111	Se dito.
Dörr t 114	Sen halvfransk dörr.
Dörr t 115	Halvfransk döbattangdörr, 1700-tal. Kammarlås med rokokoliknande växtornamentik. Profilerat foder, 1700-tal, av uppmätt typ, sid 75.
Eldstad	Vedspis under plåtkåpa.

Rum 114 - skafferi

Rum 115 -

Tak	Gipsat, med dragen profilerad list
Väggar	Plattslagna och tapetserade ovanför en bröstpanel av helfransk typ (utan skurna spegelhörn). Bröstpanelen på nord- och östvägg har sekundärt klätts med plattor.
Golv	Linoleummatta.
Dörr t 108	Igensatt dörröppning. Halvfransk panel i nederdelen, begränsat av dörrfoder av samma höjd som panelen. Överdelen har bortbrutna foder och plattor i liv med övriga väggytan har samma tapet.(Dörrblad troligen på vinden)
Dörr t 113	Se dito. Foder, 1700-tal, profilerat, av uppmätt typ,sid 75.
Fönster	Ursprungliga beslag och kannelerade foder. Uppmätt sid 78.
Eldstad	Kamin, 1900-tal.

Från bottenvåningens förstuga, 105, leder en trätrappa upp till övervåningens örstuga . Väggarna i trappoppet är klädda med pärlspontpanel och handledaren utgörs av en rundstav i trä.

Rum 116 - Förstuga

Tak	Pärlspontpanel. Taklist:liten kälad trälist.
Väggar	Pärlspontpanel.
Golv	Korkmatta
Dörr t 117	Pärlspont, utan dörrfoder.
Dörr t 118	Halvfransk typ, sent 1800-tal. Foder samtida.
Dörr t 121	Se dito. Foder, profilering omkr. 1900.
Dörr t 123	Se dito. Dörrfoder saknas, "tapetdörrseffekt".

Rum 117 - TC

--- -----

Rum 118 - Hall

Tak	Pappspänt. Liten kälad trälist vid vägg.
Väggar	Pappspända
Golv	Korkmatta
Dörr t 116	Se dito. Foder, sekelskifte 1900
Dörr t 119	Halvfransk typ, 1800-tal. Foder sekelskifte 1900.

Rum 119 - Kök

Tak	Pappspänt. Liten kälad trälist vid vägg.
Väggar	Pappspända och oljemålade.
Golv	Korkmatta

..... forts./.....

..... forts. kök 119. .....

Fönster	Liten sekundärt upptagen kupa, med enskivig fönsterbåge.
Dörr t 118	Se dito. Foder, sekelskifte 1900.
Dörr t 120	Se dito.
Skåp	Skåp/skafferier i takfallet mot söder. Två stora dörrar med släta fyllningar och stenprofil.
Eldstad	Vedspis (Ankarsrum No 928) 1900-tal under plåtkåpa.

Rum 120

Tak	Väv- eller pappspänt. Liten kälad trälist vid vägg.
Väggar	Plattslagna och tapetserade.
Golv	Korkmatta
Dörr t 119	Avlyft. (Återfinns troligen på vinden). Foder, sekelskifte 1900.
Fönster	Två kupor. En stor gammal kupa i västra gaveln samt en liten sekundärt upptagen kupa med enskivigt fönster i norra takfallet.
Eldstad.	På gammal eldstadsplats en kamin, 1900-tal.

Rum 121 - Kök

Tak	Pärlspontpanel. Liten kälad trälist vid vägg, i kupan snedbräda.
Väggar	Pärlspontpanel. Slät fotpanelbräda.
Golv	Korkmatta
Dörr t 116	Masonitklätt dörrblad. Foder omkr. 1900.
Dörr t 122	Se dito. Foder, profilerat foder av typ 1700-tal. Se profiluppmätning sid 79.
Eldstad	Inklätt parti, som troligen döljer vedspis, nyttjat som bänk.
Fönster	Kupa i norra takfallet, gammal karm och bänk. Fönsterbänk (karmunderstycke) uppmätt, se sid 79.
Skåp	Tvådelat skåp, pärlspontpanel, sent 1800-tal på nordväggen, invid garderob under takfallet, stängd med halvfransk typ av dörr, 1800-tal. Foder sent 1800-tal.

Bgt

STORA FÅGELSÅNGEN
Norra huset, Hus 1

Rum 122

Tak	Väv eller pappspänt.
Väggar	Tapetserade på väv. Äldsta "tapeten" utgörs av brunmarmorerad målning på papper, klistrad på gles väv. Profilerad fotpanel, troligen sent 1800-tal.
Golv	Korkmatta.
Dörr t 121	Avlyft.Foder, profilering typ sent 1800-tal.
Eldstad	Vit flat kakelugn, omkr. 1900

Rum 123 -

Smalt rum med dels plattslagna dels synligt panelade väggar. Rak trätrappa till hanbjälksvinden.

Dörr t 116	Pärlspontpanel. Dörren har mot förstugan 116 "tapetdörrseffekt".

Hanbjälksvinden

Hanbjälksvinden nås via rak trätrappa från rum 123, och är genom brädväggar uppdelad i vindskontor. Taklucka i södra takfallet.

På vinden finns flera dörrar uppställda, bl.a. ett par döbattangdörrar från bottenvåningen, ännu med sitt magnifika kammarlås och reglar i behåll.

SÖDRA BYGGNADEN, Hus 2

PLANRITNINGAR

med rumsnummer och
inventeringsanteckningar

ST. FÅGELSÅNGEN

GRÖNDAL. STÅ 9894

SKALA 1:100

EFTER UPPM. RITN. STHLMS FSK

STOCKHOLMS STADSMUSEUM
Peter Myndes Backe 6
116 46 STOCKHOLM Tel. 44 07 90

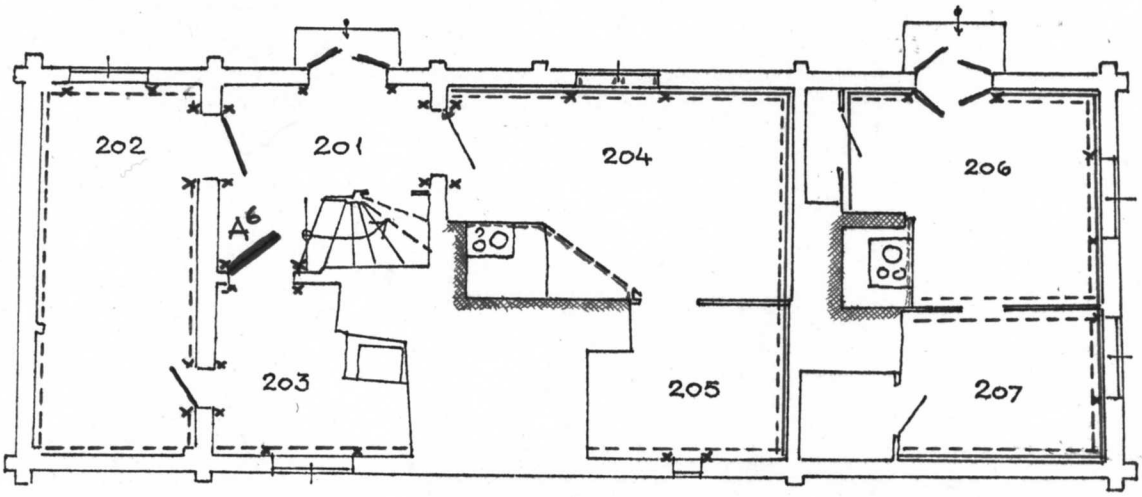

S. BYGGNADEN (HUS 2)

BOTTENVÅNINGEN

ST. FÅGELSÅNGEN
GRÖNDAL, STÄ 9894
SKALA 1:100
EFTER UPPM. RITN. STHLMS FSK

STOCKHOLMS STADSMUSEUM
Peter Myndes Backe 6
116 46 STOCKHOLM Tel. 44 07 90

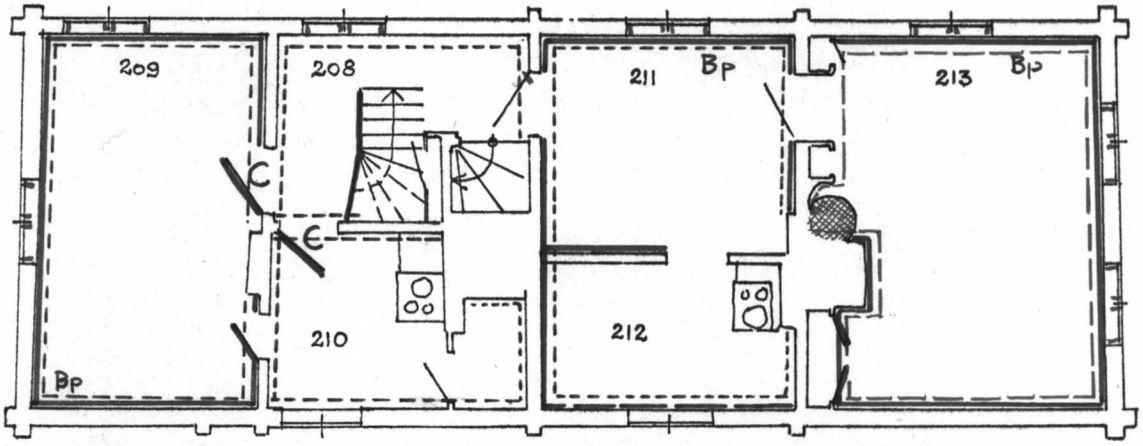

S. BYGGNADEN (HUS 2)

VÅN. 1 TR

STOCKHOLMS STADSMUSEUM
Peter Myndes Backe 6
116 46 STOCKHOLM Tel. 44 07 90

ST. FÅGELSÅNGEN
GRÖNDAL STA 9894
SKALA 1:100
EFTER UPPM. RITN STHLMS FSK

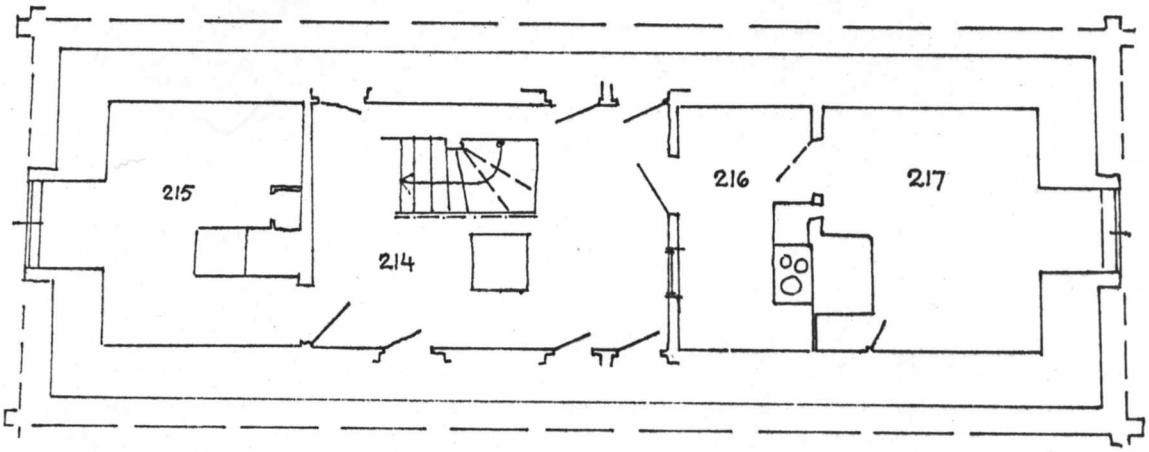

S. BYGGNADEN (HUS 2)

VINDEN (= VÅN 2TR)

SÖDRA BYGGNADEN, Hus 2

ALLMÄNNA SYNPUNKTER

Bgt

STORA FÅGELSÅNGEN
Södra huset, Hus 2.

ALLMÄNNA SYNPUNKTER

Då några egentliga stomundersökningar inte har företagits i samband med besiktningen och äldre arkivalier är mycket knapphändiga, har ålder och byggnadsetapper på det södra bostadshuset inte kunnat fastställas. Differenser i de olika våningsplanens planlösningar och förskjutningar i utknutarnas/knutlådornas lägen talar för att en mindre västlig kärna möjligen kan ha till- och påbyggts, i en eller flera etapper. Troligen stod denna byggnadskropp,i sin nuvarande volym, klar när den norra byggnaden uppfördes,i en etapp,under 1700-talets andra hälft, med gustavianska stildrag. Stilistiskt förefaller övervåningens inredningsdetaljer till vissa delar vara äldre än norra huset, främst då det gipsade taket med sin profilerade list.

Till skillnad från den norra byggnaden, har det södra bostadshuset stora variationer i bl. a. snickeriinredningen. Äldst är en dörr i bottenvåningen med sex utanpåliggande fyllningar. Dörrens storlek och speglarnas proportioner talar för att dörren blivit sekundärt flyttad till byggnaden och troligen anpassad för att fungera till den låga takhöjden; rum 201/203. Ombyggnadsarbeten under 1800-talet har resulterat i en variation av snickerier.

Av gamla brandförsäkringshandlingar framgår att byggnaden tjänat som "Köksbyggning" till det norra bostadshuset. Beträffande gårdens funktion och utbyggnad,se Historisk överblick, sid 6ff.

Bgt

STORA FÅGELSÅNGEN
Södra huset, Hus 2.

DÖRRAR

Till skillnad från norra byggnadens, Hus 1, enhetliga snickerier, uppvisar södra huset ett varierande bestånd av exempelvis dörrar. Äldst förefaller en dörr i bottenvåningen vara, rum 201/203, med sex utanpåliggande fyllningar till ett profilerat ramverk. Troligen sitter dörren i sekundärt läge och den förefaller att ha fått ändrade proportioner, i de nuv. nedre speglarna. Om dörren härrör från 16- eller 1700-talet är svårt att avgöra. Till 1700-talet dateras ett par halvfranska dörrar i övervåningen, medan övriga dörrar huvudsakligen härrör från 1800-talet.

ELDSTÄDER

Byggnaden som senast rymt sju små lägenheter rymmer lika många kök, i två fall med murade kåpor, BV:s nr 204 och 206. I rum 213 finns en kakelugn, från 1800-talets andra hälft, medan övriga rum antingen har kaminer eller saknar eldstad.

FASADER

Den södra byggnaden utgörs av en gulmålad tvåvånig timmerbyggnad, utvändigt försedd med locklistpanel, över en liggande slät "sockelpanel". Utvändiga knutlådor markerar på ett tydligt sätt, att planlösningen i övervåningen ej stämmer med bottenvåningens. Generellt gäller att bottenvåningens fönster är avsevärt lägre än övervåningens. Samtliga fönster och dörrar har foder.

FÖNSTER

Merparten av fönsterkarmar och bågar förefaller att med sina beslag härröra från 1700-talet eller tidigt 1800-tal.Fönstren i de båda våningarna är inte axialt placerade och bottenvåningens fönster är också betydligt lägre än övervåningens. Förklaringen till denna differens torde sökas i sökas i successiv till- och påbyggnad.

Bgt

STORA FÅGELSÅNGEN
Södra huset, Hus 2.

GOLV

Merparten av golven är täckta med korkmattor. De synliga trägolven härrör från omkr. 1900.

INNERVÄGGAR

Byggnaden saknar hjärtväggar, men har tre genomgående tvärväggar, samtliga av timmer. Tre rum, nr 204, 206 och 211 förefaller att under 1900-talet ha avdelats i vardera två rumsenheter. Bottenvåningens kök nr 204 har strax intill fönstret en utvändig knutlåda. Om denna utgör en rest av en riven tvärvägg, eller döljer en bjälke som stagar upp fasaden är inte undersökt. Tvärväggarnas läge i övervåningen stämmer ej med bottenvåningens, vilket torde bero på att huset successivt till- och påbyggts.

KONDITION

Någon egentlig stomundersökning har inte företagits. I anslutning till tapetprovstagningar har inga stomskador kunnat registreras. Påpekas bör dock, att dessa huvudsakligen varit begränsade till övervåningen, varför konditionen i bottenvåningen inte är känd.

KONSTRUKTION

De begränsade undersökningar som gjorts, i anslutning till tapetprovstagning samt de synliga väggarna i övervåningens rum 211, tyder på att byggnaden i sin helhet uppförts i liggtimmerkonstruktion. Ytterligare konstruktionsdetaljer framkommer dock först i anslutning till ett fullständigt friläggande av väggarna.

PANELER

Bostadsrummen i övervåningen, nr 209, 211 och 213 har halvfranska bröstpaneler i nivå med fönsterbänkarna. Panelerna är av 1700-talstyp och har troligen tillkommit under detta århundrades andra hälft. Bortsett från en slät panel och mittelbandslist i övervåningens förstuga, nr 208, har rummen låga fotlister, vanligtvis av sen 1800-tals-

...../ forts. ....

Bgt

STORA FÅGELSÅNGEN
Södra huset, Hus 2.

..... forts. Paneler. ...

typ.

TAPETER

I samband med inventeringen har tapetprover tillvaratagits från ett par av rummen, nr 208 - förstuga, 209 - västligaste rummet och 212-kök, (avplankat från rum 211, där samma tapetprover återfanns i garderoben), samtliga i övervåningen. De redovisade tapetproverna har även införts i museets samlingar i hela tapetrapporter. Tapeterna representerar hela 1800-talet och stora delar av förra hälften av 1900-talet. Möjligen kan den äldsta tapeten, med handtryckta blommor i rum 209 härröra från sent 1700-tal. Tapetprover återfinns i rapporten på sid 145 ff.

TAK, Inner-

Samtliga rum i byggnaden har släta paneltak. I många fall har de under 1900-talet blivit pappspända. Generellt gäller att övervåningens rum har fler bevarade inredningsdetaljer än bottenvåningen. Sålunda återfinns även profilerade taklister av trä i flera rum i övervåningen. Det östligaste bostadsrummet, rum 213, har en profilerad taklist i gips, till ett gipsat tak. Troligen har detta tillkommit på 1700-talets andra hälft, möjligen i samband med uppförandet av det norra bostadshuset, eller något tidigare.

TAK, Ytter-

Yttertaket är brutet, med fall mot samtliga fasader. Takkupor återfinns i nedre takfallen endast mot gavlarna, och hör till bakomliggande vindskammare. Yttertaket som tidigare varit täckt med enkupigt tegel, täcks idag med plåt.

Bgt

STORA FÅGELSÅNGEN
Södra huset, Hus 2.

TRAPPOR

Byggnaden som saknar källare, har trätrappor huset igenom. Det nedre trapploppet, från BV till vån 1 tr har dock avvikande läge jämfört med trappan från vån 1 tr till vinden. Handledaren utgörs av en rundstav av trä, från sent 1800-tal eller 1900-tal.

VVS

Rummen har värmts med kakelugnar, kaminer eller av vedspisar. Möjligen kan elektriska element ha värmt bostadsrummen, men några väggfasta sådana finns inte.

Lägenheterna saknar rinnande vatten och avlopp, liksom såväl WC och TC.

SÖDRA BYGGNADEN, Hus 2

INVENTERINGSPROTOKOLL

från 1974/75 års
besiktning

Bgt

STORA FÅGELSÅNGEN
Södra huset, Hus 2

*Betr. foderprofiler, se sid 86.

Rum 201 - Förstuga

Tak	Slät panel. Liten kälad trälist vid vägg.
Väggar	Dels masonit, dels pappspända.
Golv	Cementerat
Dörr,Ytter-	Halvfransk konstruktion på pardörr från sent 1800-tal.
Dörr t 202	Halvfransk konstruktion, med stenprofil. Foder, profilering av typ sekelskifte 1900 (typ 3, sid 86)
Dörr t 203	Dörr med sex utanpåliggande fyllningar, tre olika storlekar parvis ordnade, med profilerat ramverk. Uppmätt sid 80 . Foder, profilering av typ sekelskifte 1900, typ 3 sid 86.
Dörr t 204	Se dito. Foder, omkring 1900, uppmätt typ 3, sid 86
Trappa	Till övervåningen leder svängd trätrappa. Handledare, rundstav av trä, 1900-tal.
Skrubb	Liten skrubb under trappan, stängd med plankdörr.

Rum 202

Tak	Slät panel, delvis dold bakom gråpapper och masonitlister.
Väggar	Pappspända och tapetserade. Fotlist sent 1800-tal.
Golv	Korkmatta.
Dörr t 201	Se dito. Profilerat foder, omkr. 1900; typ 3, sid 86
Dörr t 203	1900-talsdörr av enkel halvfransk konstruktion, med två glasrutor. Profilerat foder, omkr. 1900, typ 3.

Rum 203 - Kök

Tak	Masonitplattor. Liten kälad trälist vid vägg.
Väggar	Målad papp. Fotlist, ev. sent 1800-tal.
Golv	Smala bräder, 1900-tal.

..... forts./.....

Bgt

STORA FÅGELSÅNGEN
Södra huset, Hus 2.

* Betr. fodertyper, se sid 86.

..... forts. rum 203 .....

Dörr t 201 Se dito. Foder, profilering omkr. 1900, Typ 1*.
Dörr t 202 Se dito. Foder, profilering omkr. 1900, Typ 1.
Fönster Profilerat foder, omkr. 1900, typ 1.
Eldstad Vedspis under plåtkåpa.

Rum 204 - Kök
Rum 205 - Rum

Ursprungligen ett rum ,kök, vilket under 1900-talet delats i två rumsenheter genom en enkel trä- och masonitvägg försedd med en fast glasruta.

Tak Pappspänt, döljer limfärgat slätt paneltak, med c:a 20 då breda panelbräder. Taklist utgörs av profilerad bräda, sent 1800-tal,(ev.= fotlist)
Väggar Pappklädda och tapetserade. Fotlist, sent 1800-tal.
Golv Korkmatta.
Dörr t 201 Vandaliserat, masonitklätt dörrblad. Okänd konstruktion. Stora franska gångjärn. Profilerat foder, omkr. 1900, typ 1.
Fönster Mot norr, gården, gamla fönsterbeslag samt foder med profil typ 3, sent 1800-tal. Mot söder litet sekundärt fönster med foder av typ 1, omkr. 1900.
Eldstad En stor murad spiskåpa, med spetsig vinkel tyder på att den äldre eldstaden haft annan utformning. Idag vedspis, "Ankarsrum, No 928" på rektangulärt fundament med plats för varmvattensberedare och undertill nisch för ved.Igenmurad bakugn mot söder.

Rum 206 - Kök
Rum 207 - Rum

Ursprungligen ett stort kök, vilket under 1900-talet avdelats i ber:da två enheter.
Tak Panelat, bräder c:a 15 - 20 cm breda. Liten kälad trälist.
Väggar Masonitklädda. Målade i köket, i rummet tapetserade.

...../ forts. .....

Bgt

STORA FÅGELSÅNGEN

Södra huset, hus 2.

* Betr. fodertyper, se sid 86.

...../ forts. rum 206,207. .....

Golv	Korkmatta
Dörr,Ytter	Dubbla pardörrar. Båda lika. Döbattangdörr av halvfransk typ, 1800-tal. Foder, 1800-tal, profilering typ 2*.
Dörr 206/7	Dörrblad avlyft.
Fönster	Foder av typ omkr. 1900, typ 1.
Eldstad	Spis med murad kåpa. Insatt vedspis,"Klafreström 327 A". Ugn?
Skafferi	På västväggen invid spisen ett skafferi, avplankat med brädvägg och tapetdörr.
Garderob	I rummet, söder om skorstensstocken (och en ev.entuell bakugn) en avplankad garderob.

* Betr. foderprofiler, se sid 86.

208 - Förstuga

Tak	Panelat, slätt. Bred snedbräda vid vägg.
Väggar	Pappspända och tapetserade,övermålade, ovanför en slät bröstpanel med mittelbandslist. Tapetprover, se sid 145ff.
Golv	Korkmatta
Dörr t 209	Se dito. Foder, profilering typ 4*, tidigt 1800-tal?
Dörr t 210	Se dito. Foder, profilering typ 4, 1800-talets förra hälft?
Dörr t 211	Masonitklätt trasigt dörrblad, okänd konstruktion. Franska gångjärn, 1700-tal. Foder, profilering tidigt 1800-ta, typ 4.
Fönster	Fönsterbeslag av 1700-talstyp, haspar och stormhakar. Foder profilering, typ 4, tidigt 1800-tal?
Trappa fr BV	Svängd trätrappa från bottenvåningen. Trappräcke med krysslagda bräder och profilerad överliggare, 1800-tal.
Trappa t vind	Svängd trätrappa i avvikande läge, jämfört med den från BV.

Rum 209

Tak	Pappspänt. Profilerad taklist i trä. Uppmätt, sid 84. trol. omkr. 1800.
Väggar	Tapetserade ovanför 55 cm hög halvfransk bröstpanel, av 1700-talstyp. Panelprofil uppmätt, se sid 85 . Tillvaratagna tapetprover, se sid 152ff. Dörren till köket 210 är sekundärt upptagen och bröstpanelen har endast kapats för dörröppningen.
Golv	Korkmatta.
Dörr t 208	Halvfransk dörr av 1700-taltstyp, uppmätt sid 83 . Samtida kammarlås. Profilerat foder, omkr 1800?, uppmätt sid 83.
Dörr t 210	Sekundärt upptagen dörröppning, med dörrblad av halvfransk konstruktion, 1900-tal, med två små glasrutor.
Fönster	Fönsterbeslag av 1700-talstyp, haspar och stormhakar; Foder med profilering av typ 3, sent 1800-tal.
Eldstad	Modern täljstenskamin på gammal eldstadsplats.

* Betr. foderprofiler, se sid 86.

Rum 210 - Kök

Tak	Paneltak, dolt av sek. spänd papp. Snedbräda vid vägg.
Väggar	Tapetserade, delvis masonitklädda.
Golv	Korkmatta
Dörr t 208	Halvfransk dörr av 1700-talstyp med franska gångjärn. Foder av uppmätt typ 4*, tidigt 1800-tal.
Dörr t 209	Se dito.Foder,slät bräda med 1/4-stavprofilerat hörn,typ 5.
Fönster	Foder med profilering av typ 3, typ sent 1800-tal.
Eldstad	Vedspis, "Norra Hammar No 3", under plåtkåpa.
Skafferi	Pärlspontklädda väggar.

Rum 211

Har tidigare med rum 212 bildat ett rum.

Tak	Slätt paneltak. Kraftigt profilerad taklist av trä, uppmätt sid 84, dock ej på sekundärväggen mot rum 212.
Väggar	Frilagt timmer. Tapetlager återfinns dock i garderoben i sydvästra hörnet, lika tillvaratagna prover från rum 212, se sid 176ff. Halvfransk bröstpanel, 1700-tal, 68 cm hög.
Golv	Brädgolv, sent 1800-tal.
Dörr t 208	Se dito. Foder med profil av typ 4, tidigt 1800-tal?
Dörr t 212	Öppning utan dörr.Foder med profil av typ 3, sent 1800-tal.
Dörr t 213	Dörrblad avlyft.Foder med profil av typ 4, tidigt 1800-tal?
Fönster	Fönsterbeslag av 1700-talstyp med haspar och stormhakar.
Eldstad	Riven eldstad i SÖ hörnet.
Garderob	Sekundär garderob i SV hörnet.Halvfransk dörr,sent 1800-tal.

Rum 212 - Kök

Kök, sekundärt avdelat från rum 211.

Tak	Panelat. Kraftigt profilerad taklist, utom på den sekundära nordväggen. Taklist uppmätt sid 84.

...../ forts. .....

* Betr. foderprofiler, se sid 86

...../forts. rum 212. .....

Väggar	Tapetserade över bröstpanel av halvfransk typ, lika föregående rum, 211. Tillvaratagna tapetprover, se sid 176ff.
Golv	Korkmatta
Dörr t 211	Öppning utan dörrblad.
Eldstad	Vedspis, omgiven av vita kakelplattor på vägg. Spis, "Husqvarna Nr 728".

Rum 213

Tak	Gipsat. Taklist, dragen profil; uppmätt, sid 82 , 1700-tal.
Väggar	Tapetserade över halvfransk bröstpanel, 68 cm hög, 1700-tal.
Golv	Korkmatta
Dörr t 212	Se dito. Profilerat foder, typ 4, tidigt 1800-tal?
Fönster	Haspar och stormhakar av 1700-talstyp. Profilerade foder ev. från tidigt 1800-tal.
Eldstad	Rund vit kakelugn, efter 1800-talets mitt.
Skåp	Tre st väggskåp i västra väggen stängs med tapetdörrar. Den sydligaste, söder om skorstensstocken, är helt placerad över bröstpanelen, medan de två andra placerats på ömse sidor om dörren till 211. Taklisten löper framför samtliga garderober/skåp.

Bgt

STORA FÅGELSÅNGEN
Södra huset, Hus 2

Rum 214 - Vindsförstuga

Till vinden leder en trätrappa från förstugan nr 208. Trappan har ett avvikande läge jämfört med trappan från bottenvåningen upp till vån 1 tr.

Tak	Öppen takstolskonstruktion.
Väggar	Pärlspontpanel. Skrubbar i takfallet.
Golv	Brädgolv
Dörr t 215	
Dörr t 216	Sen halvfransk dörrkonstruktion. Samtida foder.

Rum 215

Ej tillgängligt vid besiktningen

Rum 216 - kök

Tak	Pappspänt.
Väggar	Pappspända
Golv	Korkmatta
Fönster	Enkel glasruta uppsatt i västra väggen, ut mot vindsförstugan nr 214.
Dörr t 214	Se dito. Sena foder.
Dörr t 217	Avlyft. Sena foder.
Eldstad	Vedspis under plåtkåpa.

Rum 217

Tak	Pappspänt
Väggar	Liggande panel, tapetserad.
Golv	Korkmatta
Dörr t 216	Se dito. Sena foder.
Eldstad	Kamin

VÄSTRA BYGGNADEN, Hus 3

PLANRITNING

med rumsnummer och
inventeringsanteckningar.

ST. FÅGELSÅNGEN
GRÖNDAL, STÄ 9894
EFTER UPPM. RITN. STHLMS FSK
SKALA 1:100

STOCKHOLMS STADSMUSEUM
Peter Myndes Backe 6
116 46 STOCKHOLM Tel. 44 07 90

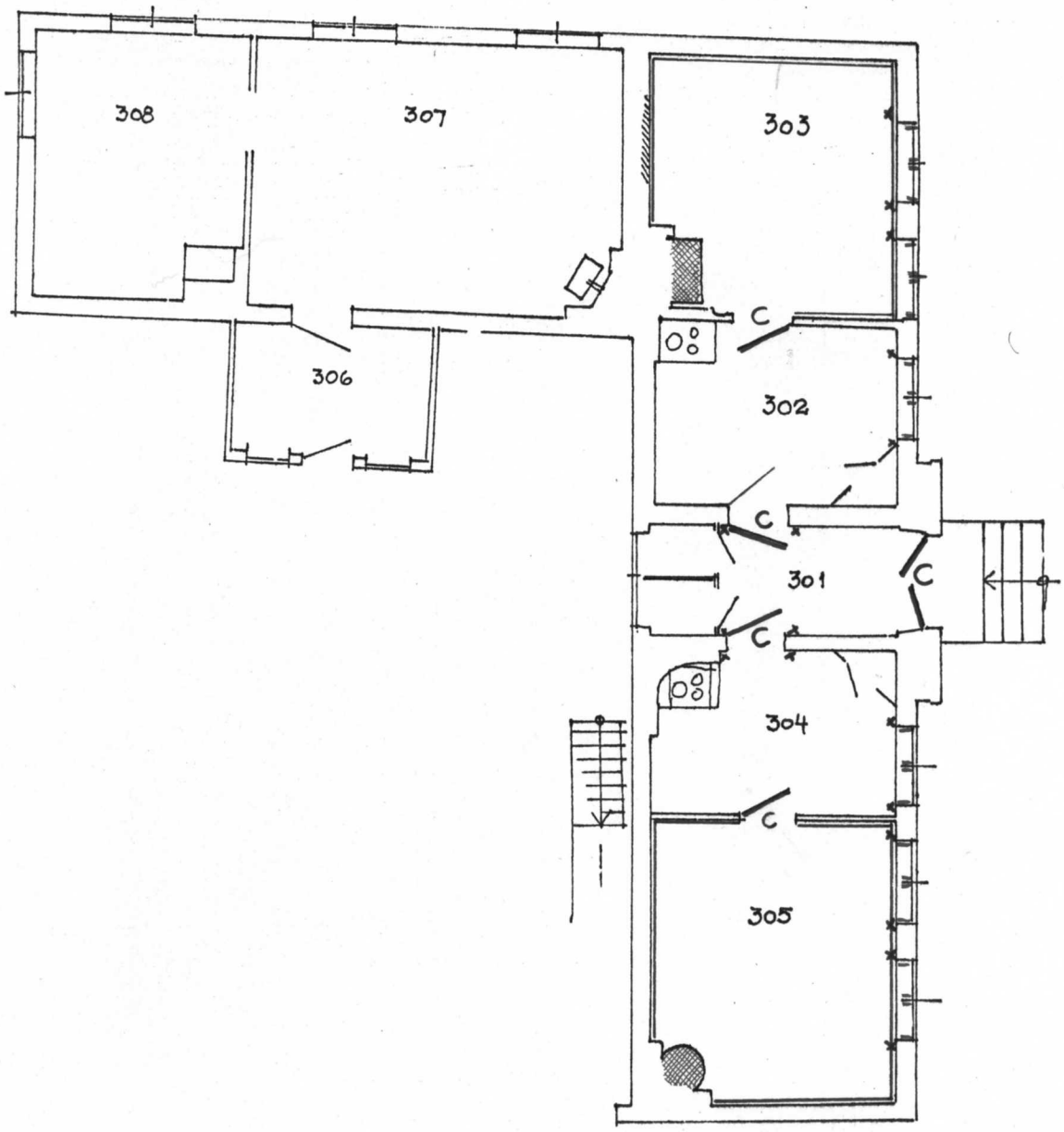

VÄSTRA BYGGNADEN (HUS 3)

BOTTENVÅNINGEN

VÄSTRA BYGGNADEN, Hus 3

ALLMÄNNA SYNPUNKTER

Bgt

STORA FÅGELSÅNGEN
Västra huset, Hus 3.

ALLMÄNNA SYNPUNKTER

Bortsett från en karta i Lantmäteristyrelsens arkiv från 1791 saknas utförligare arkivalier från tiden före 1800. Den västra byggnaden, som förefaller vara gårdsanläggningens yngsta byggnad, är på denna karta utritad som en långsmal huskropp med två västliga tillbyggnader. Så när som på den södra av dessa tillbyggnader överensstämmer planbilden med dagens bild. Till skillnad från de båda andra bostadshusen, "Södra" coh "Norra" byggnaderna, har denna huskropp fått enavvikande konstruktion. Medan de andra uppförts i liggtimmerkonstruktion, har denna enligt äldre arkivalier en korsvirkeskonstruktion med grusfyllning mellan de ut- och invändiga panelerna.

Den avvikande konstruktionen kan bero på att den ursprungligen uppförts till annat ändamål än att hysa bostadsrum. Omkring år 1804 pågår en livlig ny- och ombyggnadsverksamhet på gården, dit dåvarande ägaren förlagt ett kattuntryckeri. Detta framgår av den äldsta brandförsäkringen för fabrikör David Hirsch.(Se Historisk överblick sid 5ff samt excerperade brandförsäkringar sid 209f).

Även om byggnaden uppförts vid slutet av 1700-talet präglas den bl.a. idag av inredningsdetaljer från sent 1800-tal. Förklaringen härtill torde vara att den ursprungliga stora huskroppen endast rymt ett stort rum på vardera sidan om den genomgående förstugan i mittaxeln. Dessa rum har under 1800-talet blivit skilda lägenheter, uppdelade vardera i ett rum och kök. Förstugorna och köken har blivit moderniserade omkring 1900 och försetts med pärlspontpanel, skafferier och vedspisar.

* Gäller ej rum 306-308,
vilka ej inventerats.

DÖRRAR *

Dörrarna är genomgående av halvfransk konstruktion och förefaller ha tillkommit i tre eller fyra etapper. Äldst, och möjligen sekundäranvänd, är en dörr från 1700-talet (301/304). Ytterdörren har troligen tillkommit omkr. 1800 och vid mitten av samma århundrade, när de gamla fabriksrummen avdelades till bostadsrum, de övriga halvfranska dörrarna. Moderniseringsarbeten omkring 1900 resulterade i halvfranska dörrar till garderober och skåp.

ELDSTÄDER *

Bostadsrummen värms av kakelugnar, en rund resp flat, från 1800-talets senare del. Köken har vedspisar under plåtkåpor.

FASADER *

Den envåniga byggnaden är klädd med stående locklistpanel, västfasaden undantagen med sin liggande panel. I samband med reparationsarbeten under 1900-talet har troligen rötskadade panelpartier på östra långfasaden, från sockel till fönstrens underkant, bytts mot liggande panel. Byggnaden är uppförd på gråstenssockel.

FÖNSTER *

Fönsterkarmarna är troligen de ursprungliga liksom fönsterbågarna. Bågarna har alltjämt kvar de gamla fönsterbeslagen och motsvarar beskrivningen från brandförsäkringen år 1804, "Sex st 3 1/8 aln höga fönsterlufter och tre stora rutor i höjden".

GOLV *

Med undantag för rum 305 har rummen korkmattor. Rum 305 har ett sent brädgolv, möjligen 1900-tal, och troligen lagt på ett äldre furugolv.

Bgt

STORA FÅGELSÅNGEN

Västra huset, Hus 3.

* Gäller ej rum 306-308,
vilka ej inventerats.

INNERVÄGGAR *

Några mer omfattande stomundersökningar har inte gjorts. I samband med tapetprovstagningar har dessa gjorts i ytterväggarna, där antalet tapeter är flest. Ursprungligen rymde den nord-sydgående huskroppen endast ett stort rum på var dera sidan om den genomgående förstugan. Rummen avdelas i vardera kök och rum under 1800-talet.

KONDITION *

Rummen är starkt förslitna, men att från detta dra slutsatser om byggnadens tillstånd är inte möjligt.

KONSTRUKTION *

Någon stomundersökning har inte gjorts. I 1804 års brandförsäkring beskrivs byggnaden som "en korsvärksbyggning om en våning, panelad ut och invändigt med bräder och grusfyllning emellan". Den liggande invändiga panelen är dokumenterad i samband med tapetprovstagning, men i övrigt är uppgifterna okontrollerade.

PANELER *

Egentliga paneler av högklassigt snickarearbete, liknande de i de andra bostadshusen, saknas. Bostadsrummen, 303 och 305, har mittelbandslister av enkelt slag, samt målade pappspända ytor nedanför.

TAPETER *

Tapetprover har tillvaratagits från bostadsrummen 303 och 305. Äldsta tapeterna utgörs av schablontryck på lumppapper. Mallen har varit densamma för båda rummen, i rum 303 grönt tryck på rosa botten medan rum 305 had rödbrunt tryck på gul botten. I rum 305 påträffades äldre tapetfragment, enfärgad limfärgsmålning, rosa/terra likaledes på lumppapper. Mellan denna och schablonmålningen satt

* Gäller ej rum 306-308,
vilka ej inventerats.

..... forts. TAPETER.*.....

förhydningspapp. Stora tapetrapporter från dessa rum har tillförts museets samlingar. Mindre prover återfinns i denna rapport på sid 186 ff.

TAK, Inner- *

Förstugan och boningsrummen är försedda med pappspända tak, medan köken har pärlspontpanel.

TAK, Ytter-

Yttertaket har sadeltaksform, med valmade kortsidor. Mittaxeln i östfasaden har en lätt framspringande risalit, med entréport, krönt av ett litet gavelröste med ett runt fönster. Östra takfallet är täckt med slät takplåt, medan samtliga övriga fall har korrugerad plåt.

TRAPPOR

Byggnaden saknar källare. Vindsutrymmet nås via en öppen trätrappa, med rakt lopp, på västra långfasaden. Till huvudentrén leder en modern cementtrappa med fem steg.

VVS

Byggnadens rum värms av de ovan angivna eldstäderna, kakelugnar och vedspisar.
Vatten och avlopp saknas .
Byggnaden saknar såväl WC som TC.

VÄSTRA BYGGNADEN, Hus 3

INVENTERINGSPROTOKOLL

FRÅN 1974/75 års
besiktning.

Rum 301 - Förstuga

Tak	Pappspänt.
Väggar	Pärlspontpanel. (Bröstningsmålning i grönt till gul överdel. Straxt över bröstningen är en stiliserad blomsterschablon i samma gröna färg.)
Golv	Korkmatta
Dörr,Ytter-	Pardörr med tre speglar av halvfransk konstruktion, omkr. 1800. Mellersta fyllningen med kannelyr. Överfönster.
Dörr t 302	Halvfransk dörr, fr. omkr. 1800. Samtida foderbräda.
Dörr t 304	Halvfransk dörr, 1700-tal. Foder, slät bräda med profilerad kant, trol. omkr. 1800.
Garderober	Förstugans västvägg är sekundärt avplankad med två garderober, stängda med halvfranska dörrar, 1800-talets slut. Garderoberna ej tillgängliga vid besiktningen.

Rum 302 - kök

Tak	Pärlspont.
Väggar	Pärlspontpanel.
Golv	Korkmatta
Dörr t 301	Masonitslagen innerdörr. Lägenhetsdörr mot 301, se dito.
Dörr t 303	Halvfransk dörr, 1800-tal. Foder, sen 1800-talstyp.
Fönster	Fönsterbågar med gamla beslag. Slät foderbräda med profilerad kant.
Eldstad	Vedspis, Husqvarna, under liten plåtkåpa. Vita kakel på väggen.
Skafferi	Dörr av sen halvfransk konstruktion, 1800-tal.

Rum 303

Tak	Pappspänt. Liten takrosett, samt vid väggen liten snedbräda.
Väggar	Tjocka tapetlager på liggande panel. Tillvaratagna tapetprover, se sid 186f. Slät bröstpanel, tapetserad.Mittelbandslist.
Golv	Korkmatta.

.... / forts. .....

..... forts. rum 303. .....

Fönster	Två fönster med gamla beslag (1700-talstyp) samt släta foderbräder med profilerade kanter, trol. omkr. 1800.
Dörr t 302	Se dito. Foder med profilering av typ sent 1800-tal.
Dörr t 307	Igenspikad dörröppning till rum 307.
Eldstad	Flat vit kakelugn från sent 1800-tal.

Rum 304 - kök

Tak	Pärlspontpanel
Väggar	Pärlspontpanel.
Golv	Korkmatta.
Dörr t 301	Se dito. Foder, slät bräda med profilerad kant.
Dörr t 305	Halvfransk dörr, omkr. 1800. Profilerat foder, typ sent 1800-tal.
Fönster	Fönsterbågar med gamla beslag, 1700-talstyp. Foderbräda slät med profilerad kant, trol. omkr. 1800.
Eldstad	Vedspis, Husqvarna vapenfabrik No 228, under plåtkåpa.

Rum 305

Tak	Pappspänt med liten snedbräda vid vägg.
Väggar	Tjocka tapetlager på liggande panel. Slät "bröstpanel", pappsänd, krönt av enkel mittelbandslist.
Golv	Smala bräder, trol. omkr. 1900, och lagda direkt på äldre furugolv.
Dörr t 304	Se dito. Profilerat foder, typ sent 1800-tal.
Fönster	Bågar med gamla beslag, av 1700-talstyp. Släta foderb äder med profilerad kant, omkr. 1800.
Eldstad	Rund vit kakelugn, sent 1800-tal. Målat krön.

Rum 306, 307, 308

Förstuga och två rum i en tillbyggnad, har endast helt flyktigt varit tillgängliga. I lägenheten som användes till konstnärsatelje var intet synligt av intresse.

Bgt

STORA FÅGELSÅNGEN
Västra huset, Hus 3.

ViND

Över västra byggnaden finns en låg vind, vilken nås via en rak trätrappa på den västra fasaden.

Vinden var inte tillgänglig för besiktning, varför "syneprotokoll" saknas.

DETALJUPPMÄTNINGAR

av snickeriinredningar

GRÖNDAL
ST. FÅGELSÅNGEN (STA 9894)

N. BYGGNADEN (109/110, 108, 115)
BV. DÖBATTANGDÖRRAR.
SKALA 1:1. SAMT D:O FODER
(ENDAST ENA DÖRRBLADETS PROFIL)

febr. 75 L. Bengtsson.

FÄRGLAGER
PÅ DÖRR. MELLAN
SALEN – KÖKET:

URSPR: I LJUSOCKRA
II ROSA
III GRÅ
IV GRÅ
V GRÅ
VI GRÅ
VII GRÅBRUN
AO 1975: VIII GRÅVITGUL.

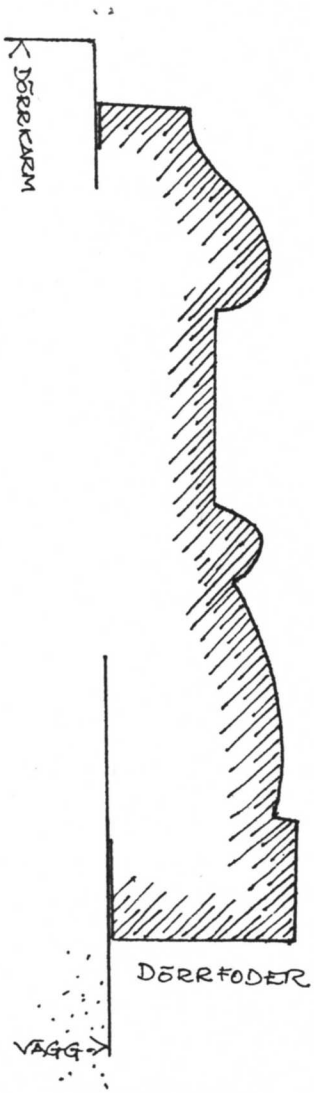

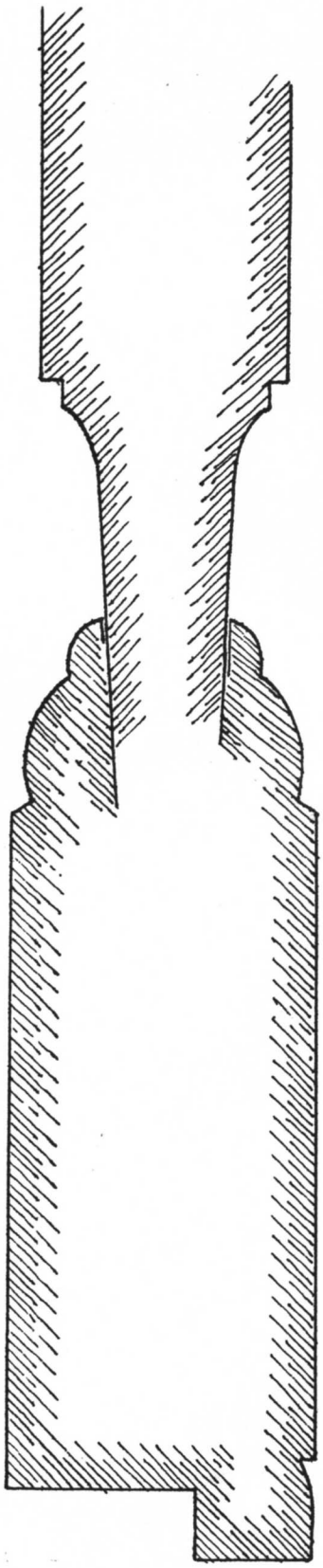

DÖRRBLAD

GRÖNDAL 76

ST. FÅGELSÅNGEN (STÅ 9894)

VANLIG HALVFRANSK
BRÖSTPANEL,

BV:S KÖK (110)
I NORRA BYGGNADEN
Skala 1:1

febr. 75 G. FOGDE, L. Byt.

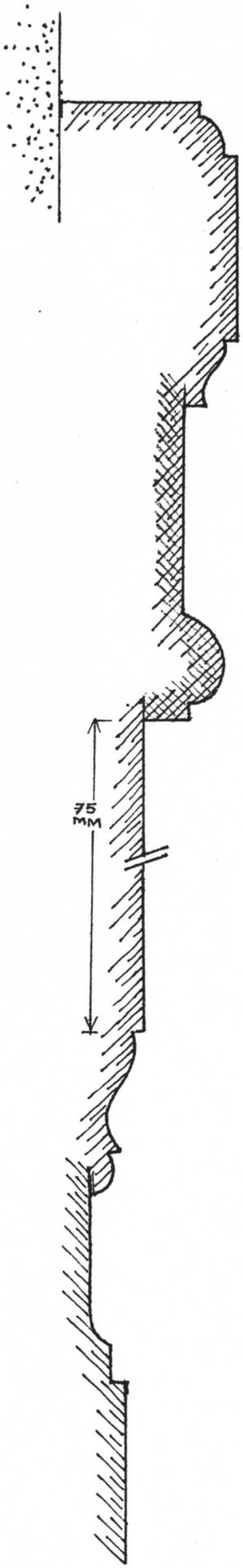

GRÖNDAL

ST. FÅGELSÅNGEN (STÄ 9894)

HORISONTALPROFIL AV
BRÖSTPANEL, MED
SKURNA HÖRN, I KÖKET (110)
i BV i NORRA BYGGNADEN

febr. 75 L. Bengtsson

SKALA 1:1

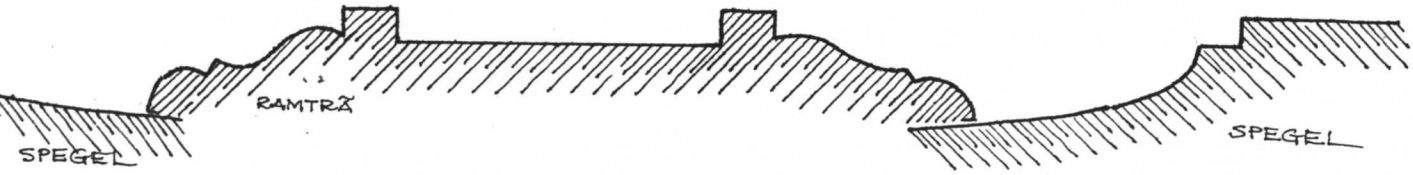

GRÖNDAL

ST. FÅGELSÅNGEN (STÅ 9894)

FÖNSTERFODER, SKALA 1:1
I BV I NORRA HUSET

febr. 75 L. Berntson

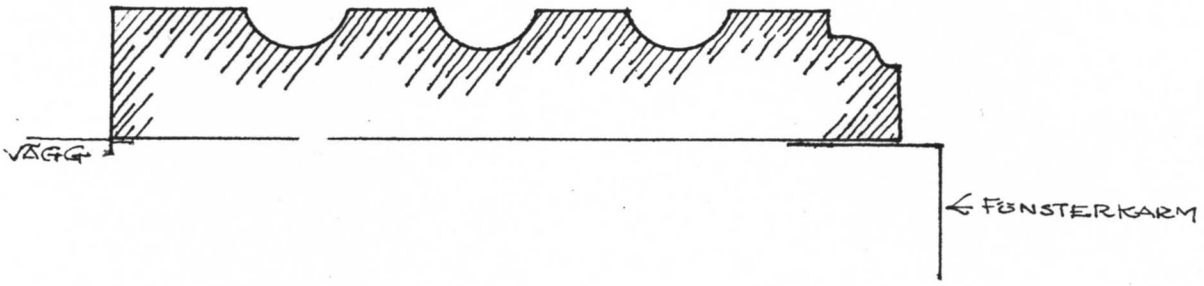

GRÖNDAL,

ST. FÅGELSÅNGEN (STÄ 9894)

NORRA BYGGNADEN
KÖK 121, VÅN 1 TR.

PROFILER, SKALA 1:1

febr. 75 L. Bengtsson.

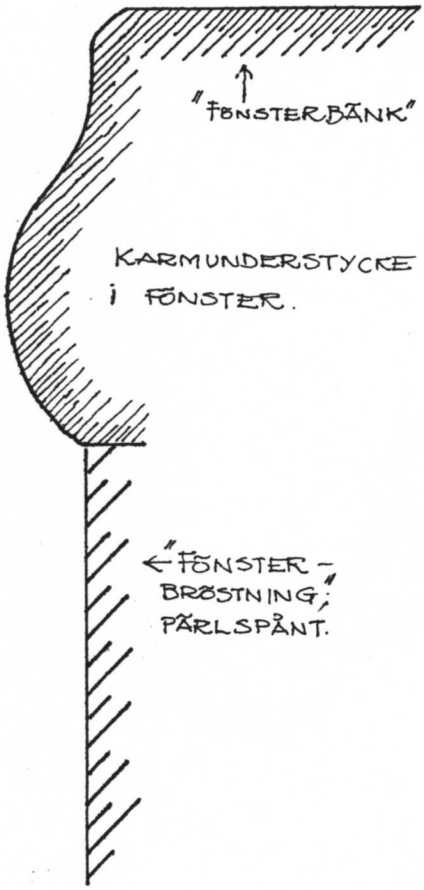

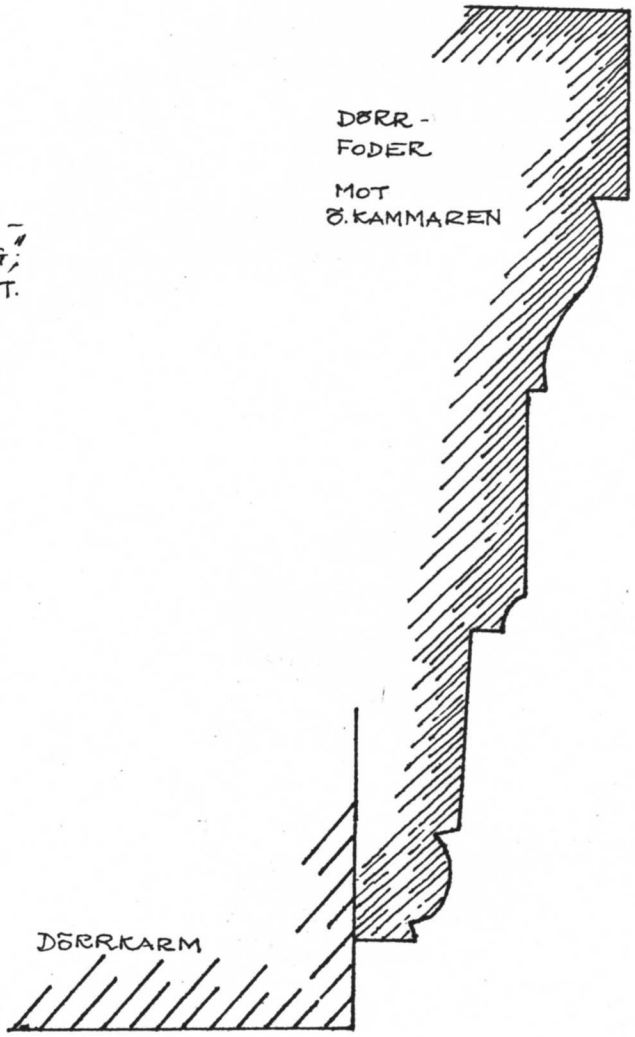

ST. FÅGELSÅNGEN
SÖDRA BYGGNADEN
DÖRR I V. FÖRSTUGANS
BOTTENVÅNING.
PROFIL PÅ RAMTRÄ
& SPEGLAR, SKALA 1:1.
mars · 75 G.F, L. Byt

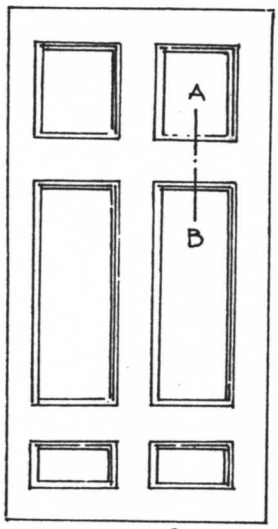

SKISS, EJ MÅTTRIKTIG.

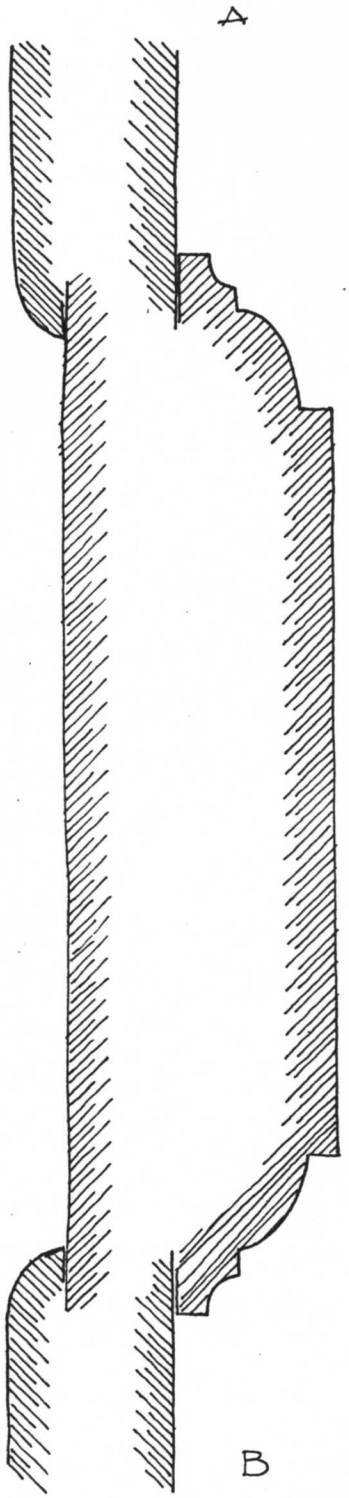

ST. FÅGELSÅNGEN
S. BYGGNADEN
VÅN. 1 TR

DÖRRFODER, SKALA 1:1

I KÖK, MOT VÄSTRA RUMMET

7 mars 75 G.F. L. Bjt

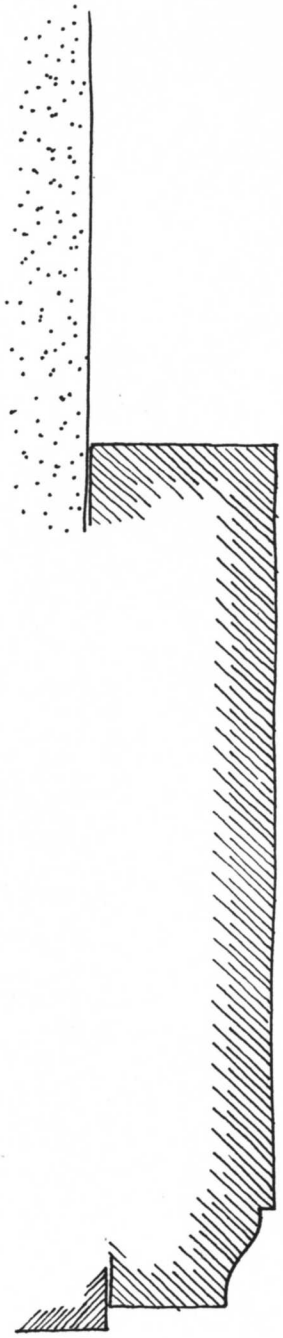

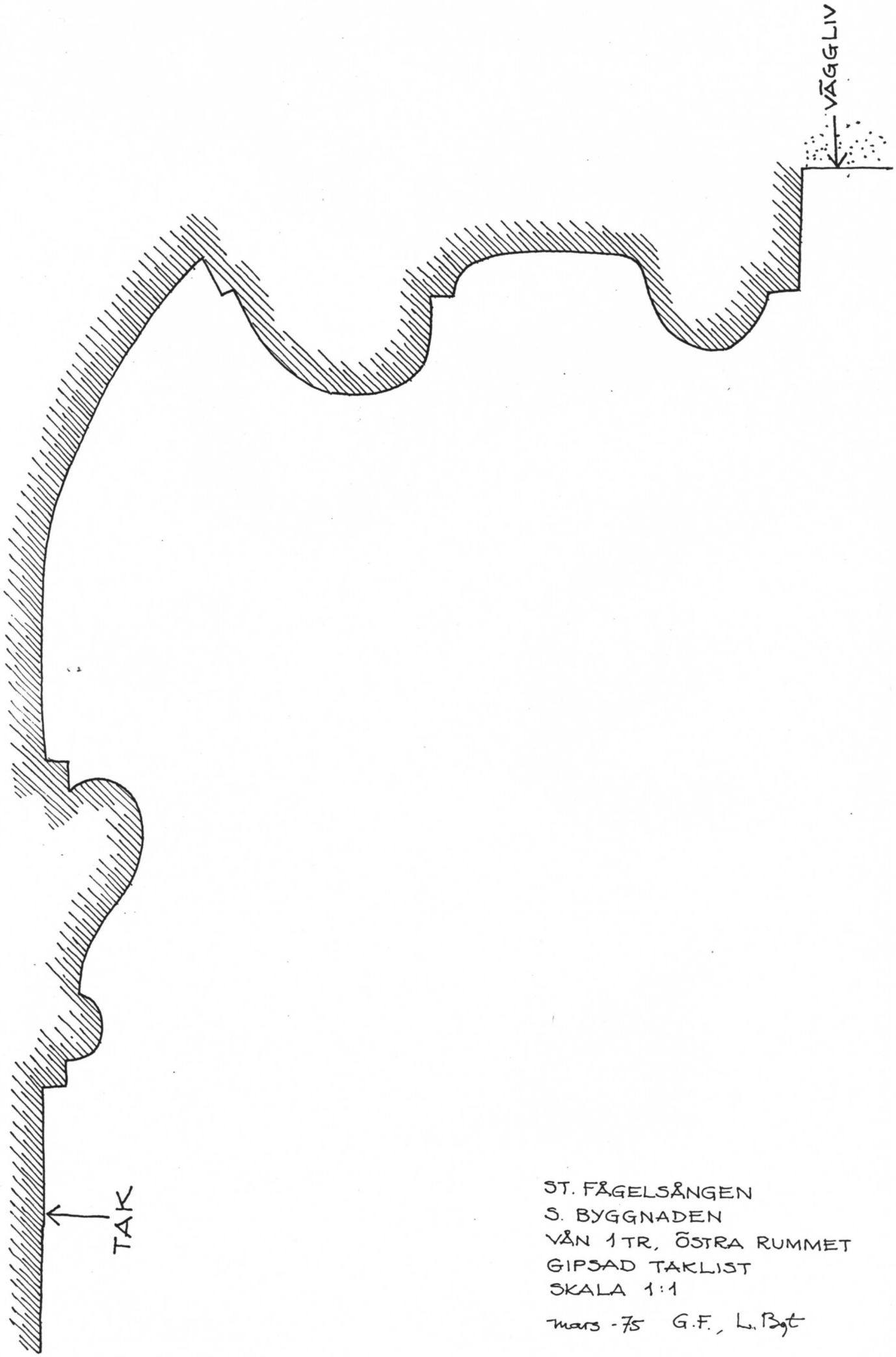

ST. FÅGELSÅNGEN
S. BYGGNADEN
VÅN 1 TR, ÖSTRA RUMMET
GIPSAD TAKLIST
SKALA 1:1

mars -75 G.F., L. Byt

ST. FÅGELSÅNGEN

S. BYGGNADEN

VÅN 1 TR. DÖRR MELLAN VÄSTRA RUMMET & FÖRSTUGAN. PROFILER PÅ HALVFRANSK DÖRR SAMT DÖRRFODER SKALA 1:1

Mars. 75 G.F., L. Bjt -

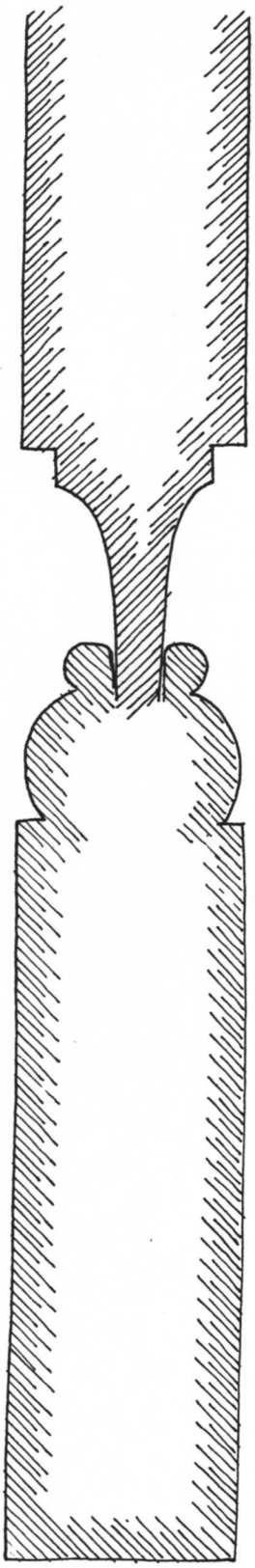

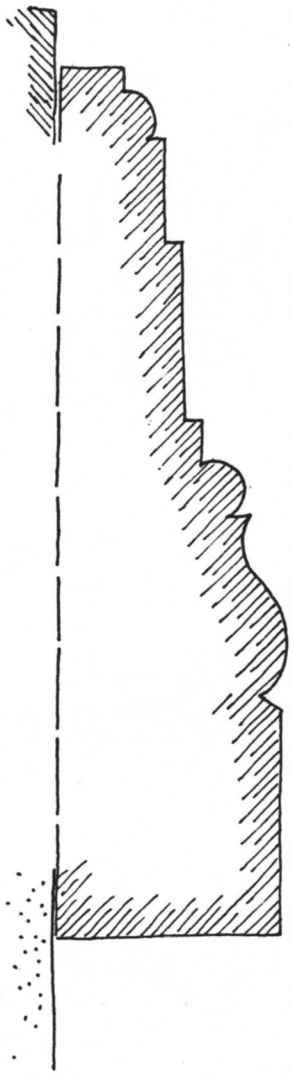

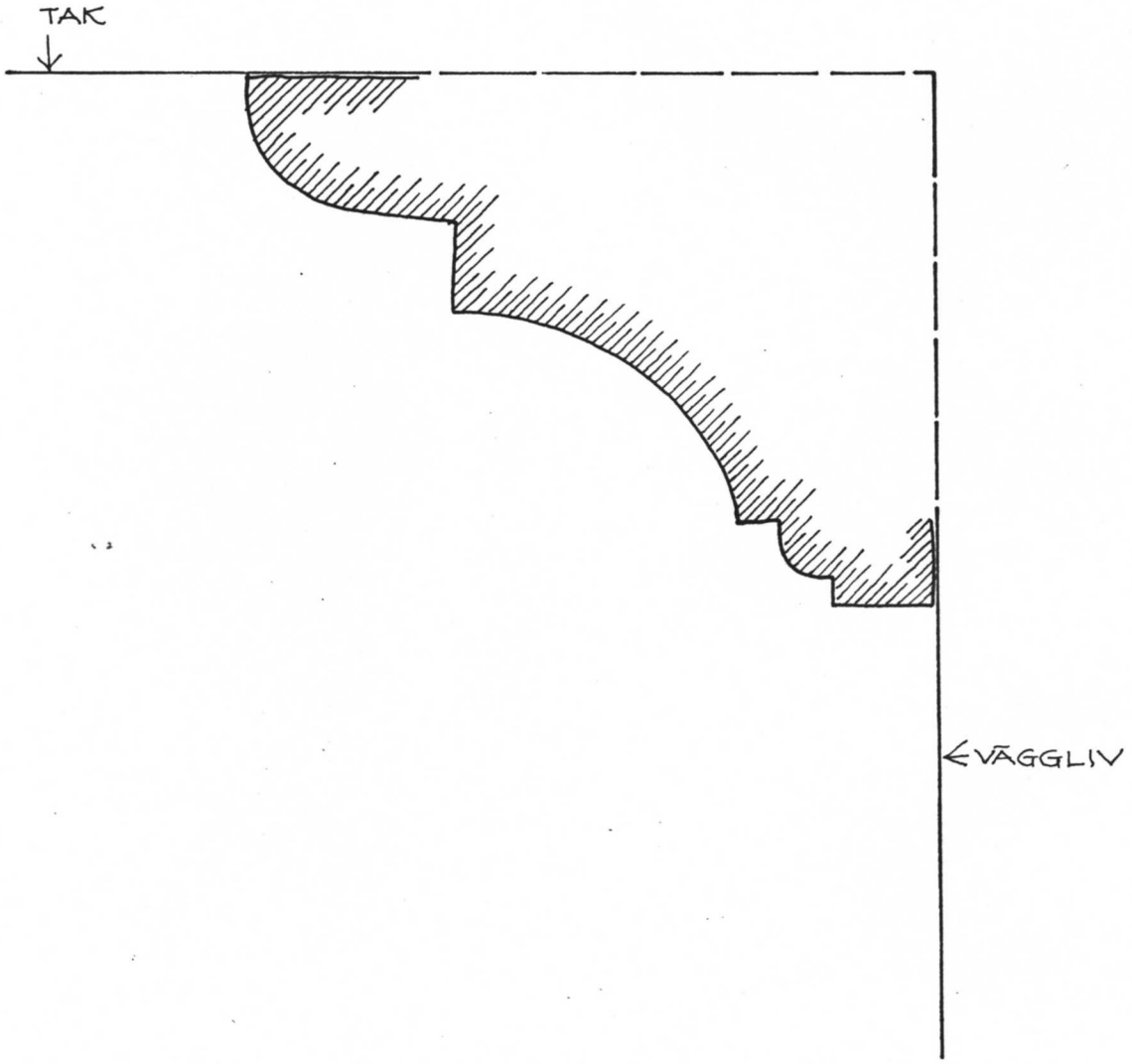

ST. FÅGELSÅNGEN, STÅ
GRÖNDAL
S. BYGGNADEN
TAKLIST, SKALA 1:1, RUM 209, 211, 212
mars 75 G.F, L. Byt

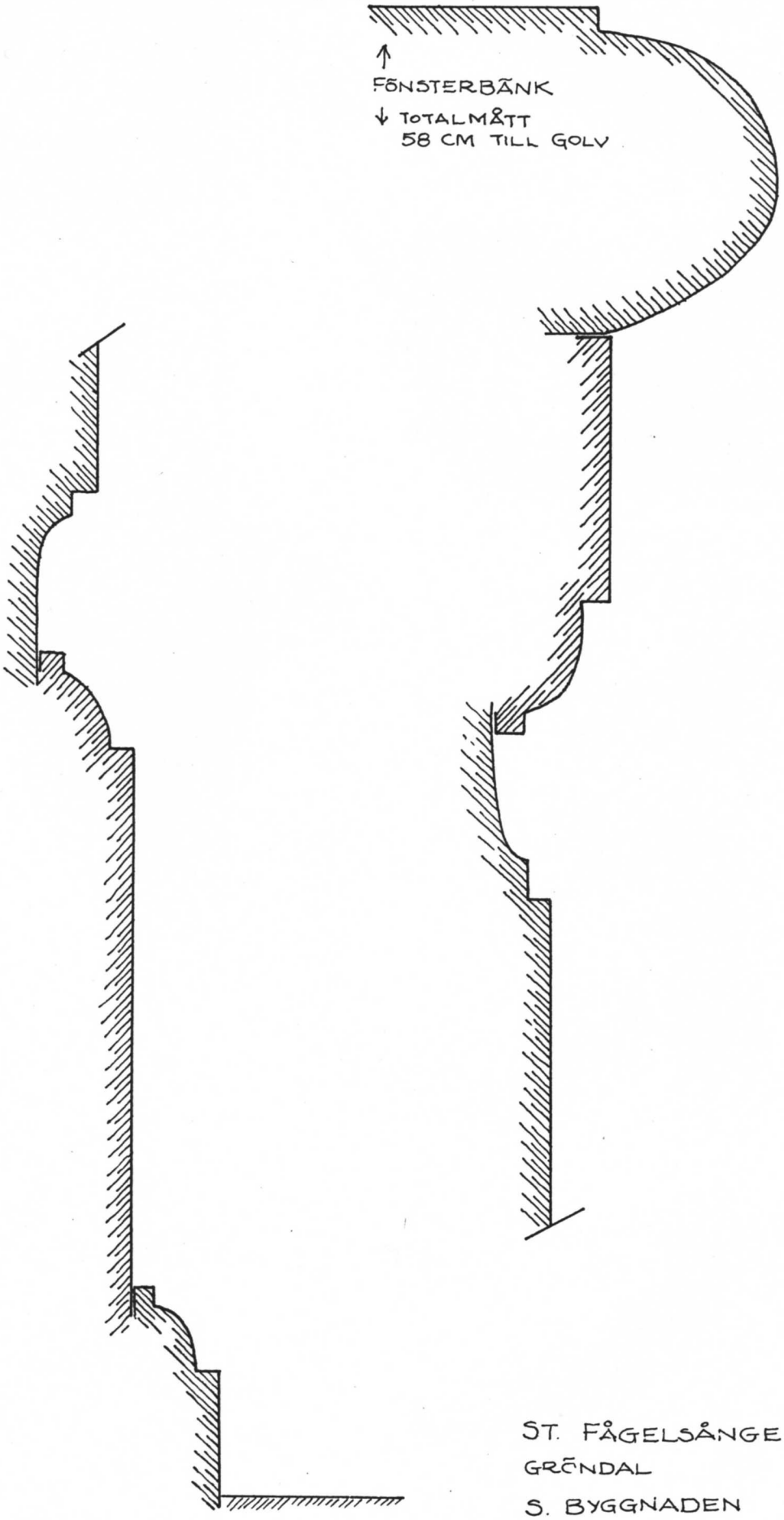

ST. FÅGELSÅNGEN
GRÖNDAL
S. BYGGNADEN

BRÖSTPANEL & FÖNSTERBÄNK,
VÅN. 1 TR., VÄSTLIGASTE RUMMET
SKALA 1:1
mars. 75 G.F., L. Bgt

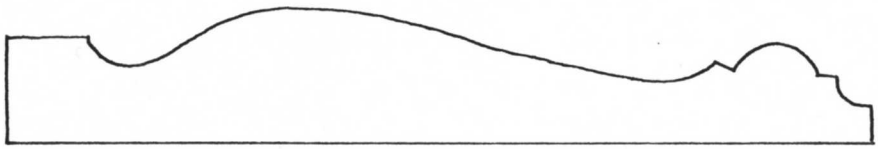

TYP 1.

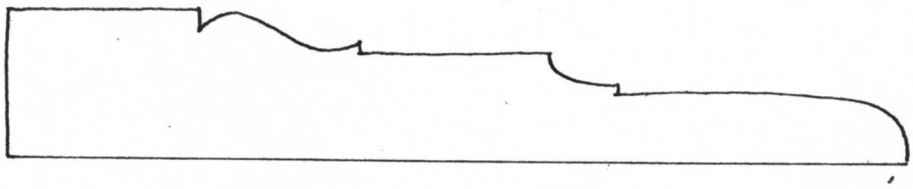

TYP 2

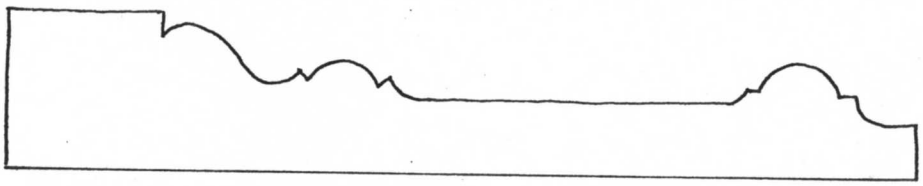

TYP 3

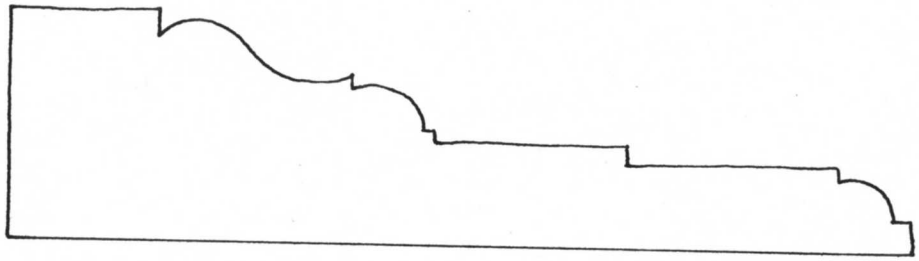

TYP 4

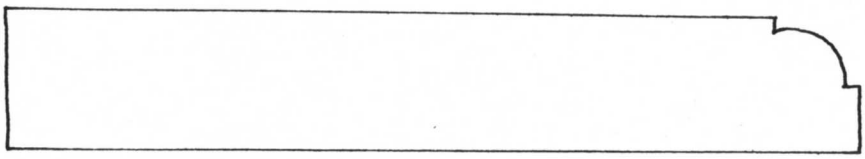

TYP 5

ST. FÅGELSÅNGEN
HUS 2, SÖDRA HUSET
SKISSADE TYPER AV
DÖRR. & FÖNSTERFODER
jan. 75. L. Bd. STHSTADSMUSEUM

FOTOBILAGA

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Från nordost

Fa 14292

Foto L.Bgt jan 1975

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Från sydväst

Fa 14293

Foto L.Bgt jan 1975

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Från sydost

Fa 14294

Foto L.Bgt jan 1975

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 1 södra fasaden

Fa 14295

Foto L.Bgt jan 1975

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 1 Ytterdörr mot söder

Fa 14296

Foto L.Bgt dec 1974

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 1 Bv förstugan 105 från 110

Fa 14297

Foto L.Bgt dec 1974

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 1 bv TC 107

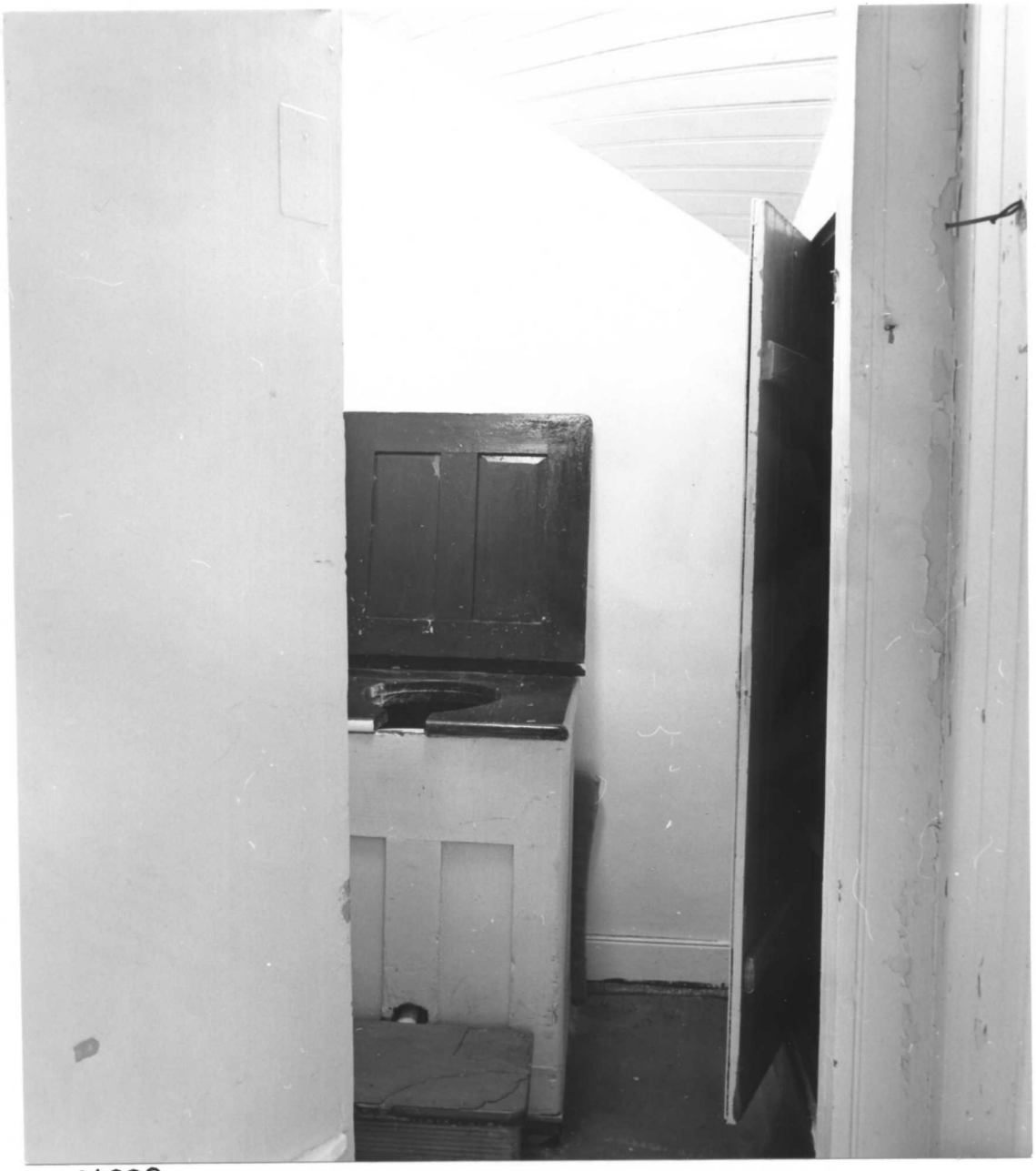

Fa 14298

Foto L.Bgt dec 1974

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL
Hus 1 bv rum 108

Fa 14299

Foto L.Bgt dec 1974

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 1 bv rum 109 dörr mot kök 110

Fa 14300

Foto L.Bgt dec 1974

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 1 bv rum 109

Fa 14301

Foto L.Bgt dec 1974

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 1 bv köket 110

Fa 14302

Foto L.Bgt dec 1974

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 1 bv köket 110 bröstpanel

Fa 14303

Foto L.Bgt dec 1974

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL
Hus 1 bv rum 113/115
Kammarlås till döbattang

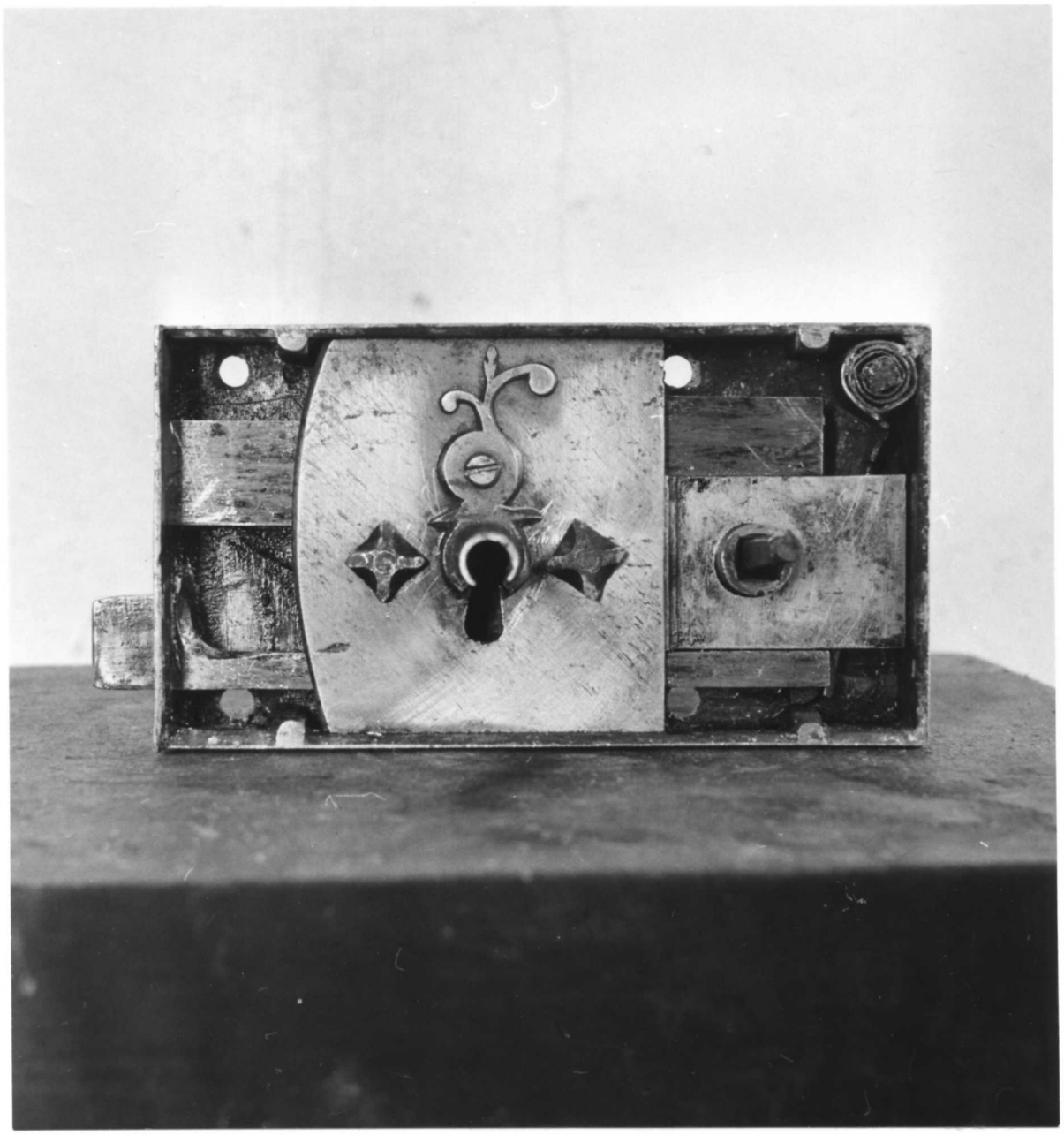

Fa 14304

Foto L.Bgt dec 1974

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL
Hus 1 bv rum 113/115
Kammarlås till döbattang

Fa 14305

Foto L.Bgt dec 1974

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL
Hus 1 bv rum 115
Igensatt urspr. dörr (th)

Fa 14306

Foto L.Bgt dec 1974

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 1 vån 1 tr kök 119

Fa 14307

Foto L.Bgt dec 1974

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 1 vån 1 tr kök 121 från 116

Fa 14308

Foto L.Bgt dec 1974

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL
Hus 1 vån 1 tr kök 121

Fa 14309

Foto L.Bgt dec 1974

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL
Hus 1 vån 1 tr rum 12a

Fa 14310

Foto L.Bgt dec 1974

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 2 södra fasaden

Fa 14311

Foto L.Bgt dec 1974

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 2 från öster

Fa 14312

Foto L.Bgt jan 1975

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 2 från sydväst

Fa 14313

Foto L.Bgt jan 1975

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 2 bv förstugan 201

Fa 14314

Foto L.Bgt jan 1975

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 2 bv förstugan 201 dörr mot 203

Fa 14315

Foto L.Bgt jan 1975

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 2 bv kök 204

Fa 14316

Foto L.Bgt jan 1975

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 2 -bv -kök 206

Fa 14317

Foto L.Bgt jan 1975

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 2 vån 1 tr förstugan 208

Fa 14318

Foto L.Bgt jan 1975

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL
Hus 2 vån 1 tr rum 209

Fa 14319

Foto L.Bgt jan 1975

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 2 vån 1 tr rum 211

Fa 14320

Foto L.Bgt jan 1975

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 2 Vån 1 tr rum 211 taklist

Fa 14321

Foto L.Bgt jan 1975

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL
Hus 2 vån 1 tr rum 213

Fa 14322

Foto L.Bgt jan 1975

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL
Hus 2 vån 1 tr rum 213

Fa 14323

Foto L.Bgt jan 1975

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 2 vån 1 tr rum 217

Fa 14324

Foto L.Bgt jan 1975

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 3 Östra fasaden

Fa 14325

Foto L.Bgt jan 1975

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 3 Ytterdörren

Fa 14326

Foto L.Bgt jan 1975

STORA FÅGELSÅNGEN, Gröndal
Hus 3, från väster.

Foto: af Petersens 1974

Fa 14327

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 3 från förstugan 301 mot 304

Fa 14328

Foto L.Bgt jan 1975

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 3 kök 302

Fa 14329

Foto L.Bgt jan 1975

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL
Hus 3 rum 303

Fa 14330

Foto L.Bgt jan 1975

STORA FÅGELSÅNGEN GRÖNDAL

Hus 3 rum 305

Fa 14331

Foto L.Bgt jan 1975

TAPETPROVER

Bgt

STORA FÅGELSÅNGEN
Norra huset, Hus 1.
RUM 122

RUM 122 - Tapetprover

Tillvaratagna tapetprover från norra byggnadens östra vindskammare. De 14 tapetlagren satt på en gles väv, spikad på väggpanelen. Den äldsta tapeten utgörs av på papper oljemålad marmorering, brun marmorering över en gråbrun "bröstning". Samtliga tapetlager härrör från 1800-talet och 1900-talet.

Stor tapetrapport har tillsammans med underliggande väv inregistrerats i museets samlingar, SSM inv.nr 42219-.20.

Dec.-75, Bgt, GF

ST. FAGELSÅNGEN, GRONSAL.
HUS 1, Ö. VINDSKAMMAREN
(RUM 122). dec. 1974 LB. GF

14/14

FAGELSANGEN Hus:1 Rum:122

13/14

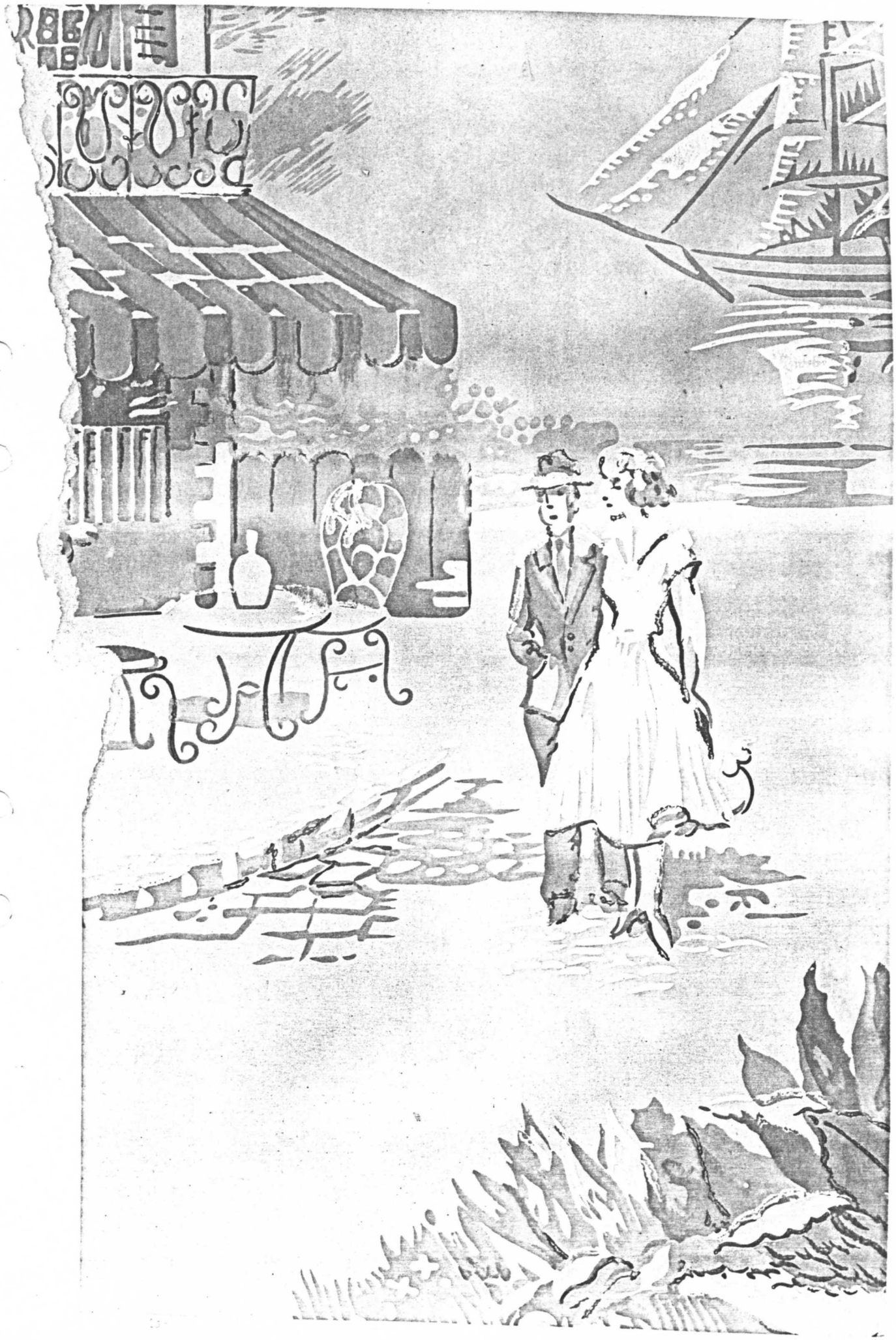

FAGELSANGEN Hus:1 Rum:122

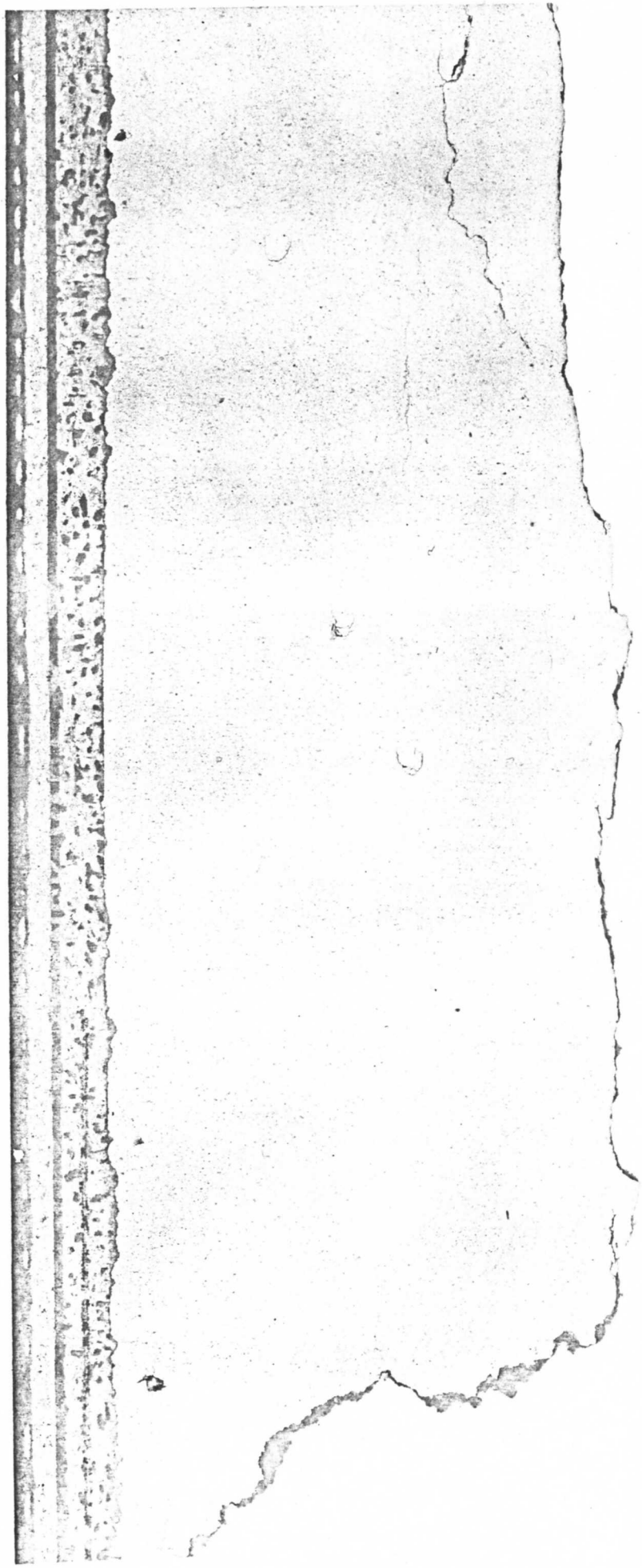

FAGELSANGEN Hus:1 Rum:122

6

10/14

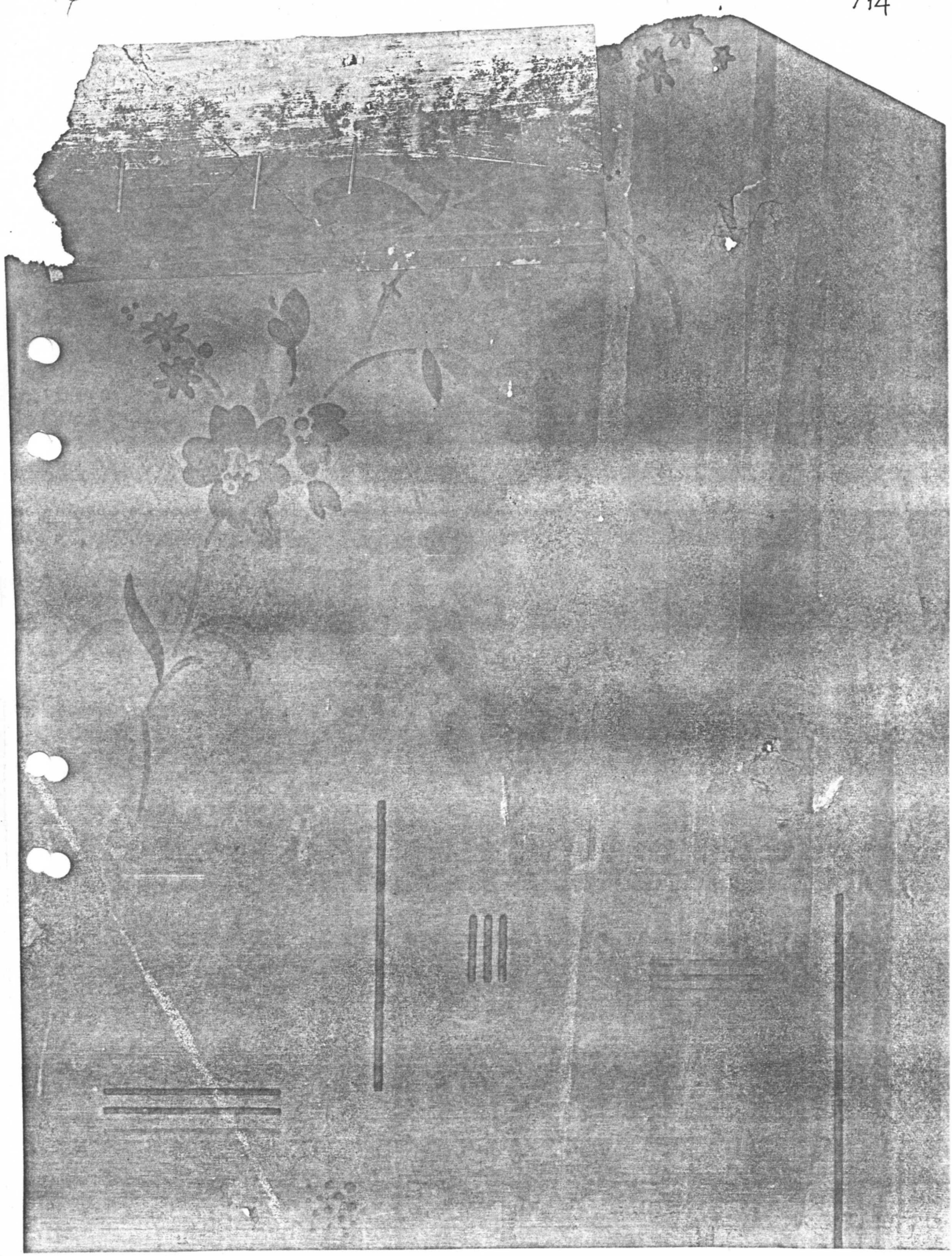

ZAHLEGANGEN Aus:1 Rum:122

9/14

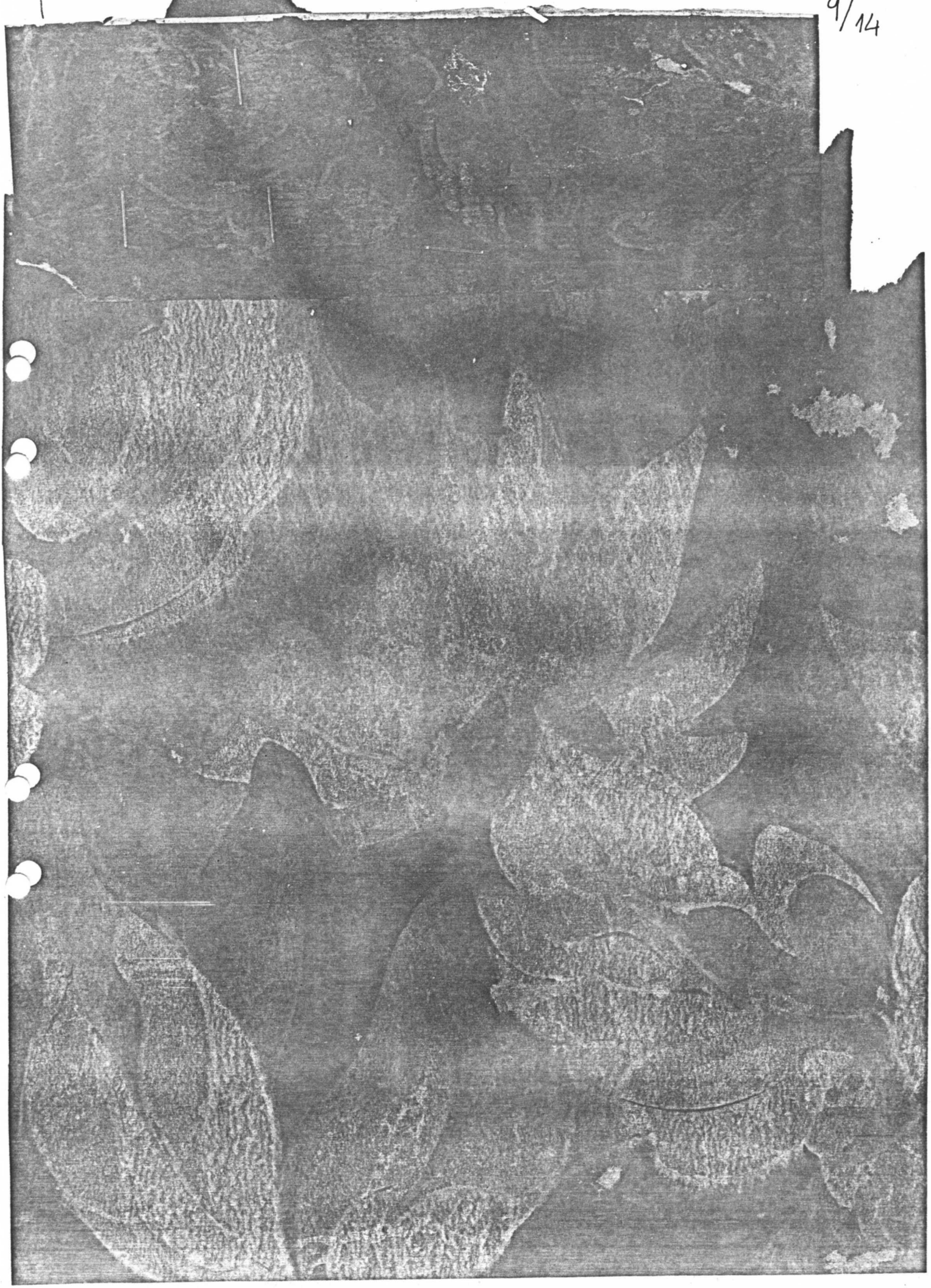

FAGELSANGEN Hus:1 Rum:122

8

8/14

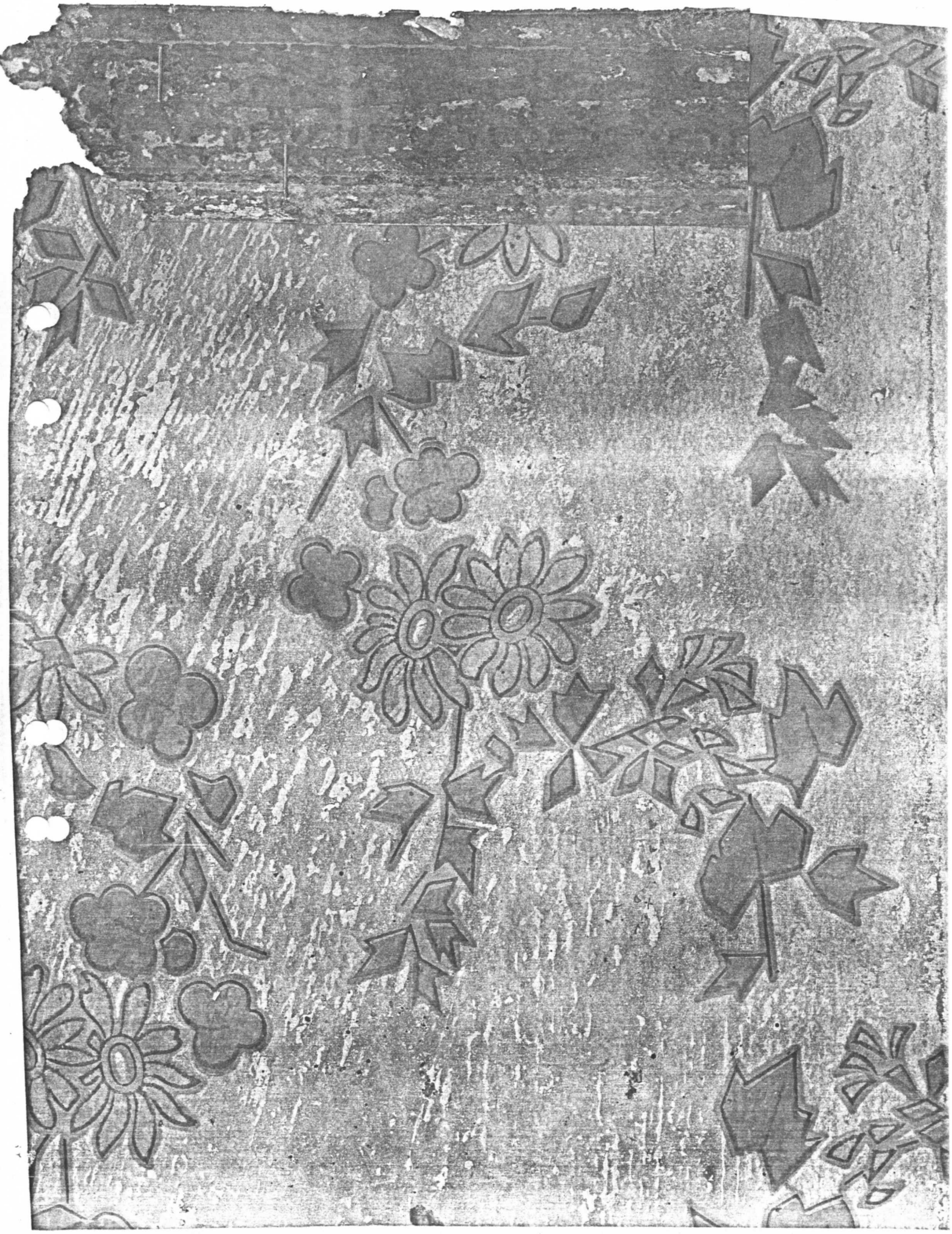

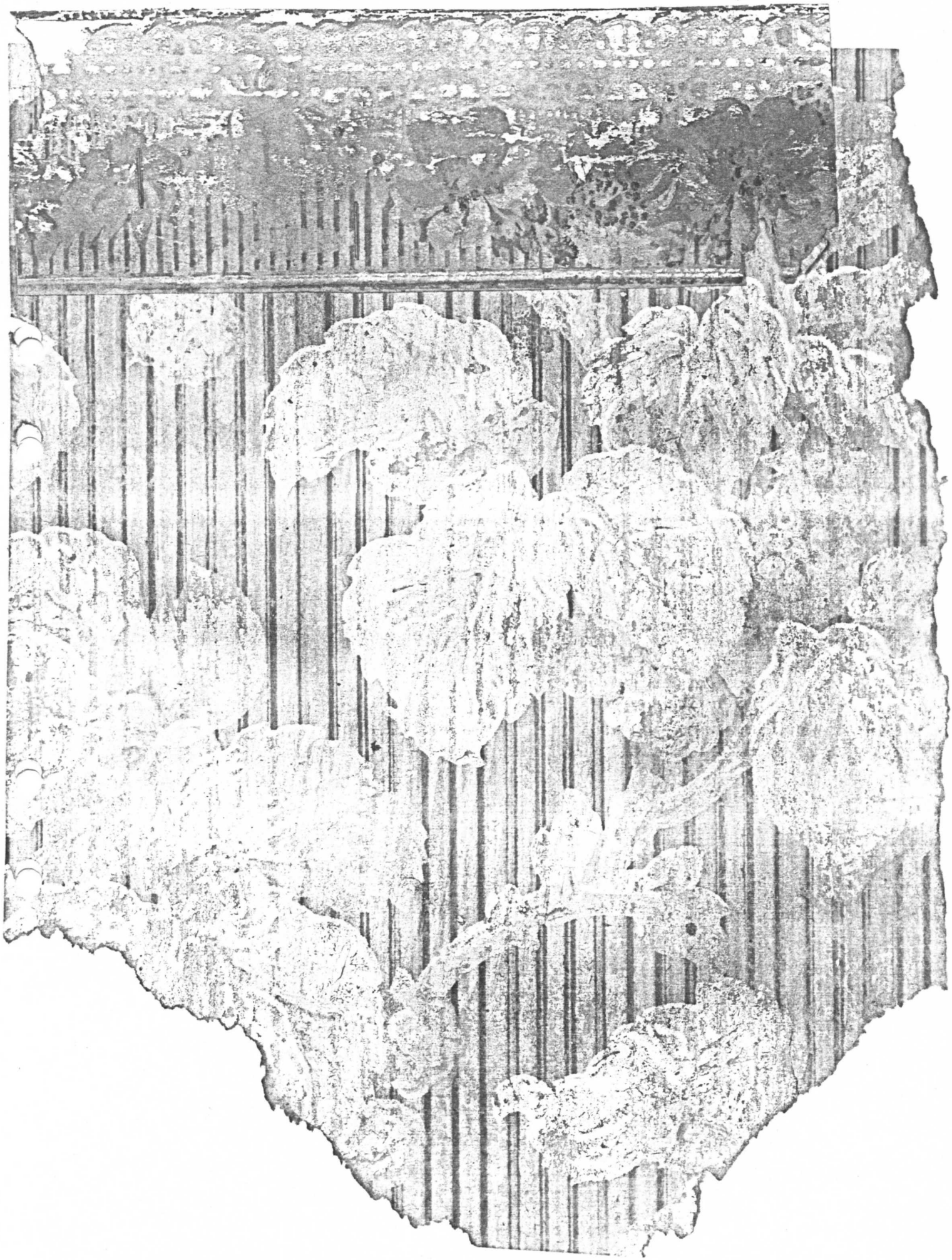

FAGELSANGEN Hus:1 Rum:122

6/14

FAGELSANGEN Hus:1 Rum:122

5/14

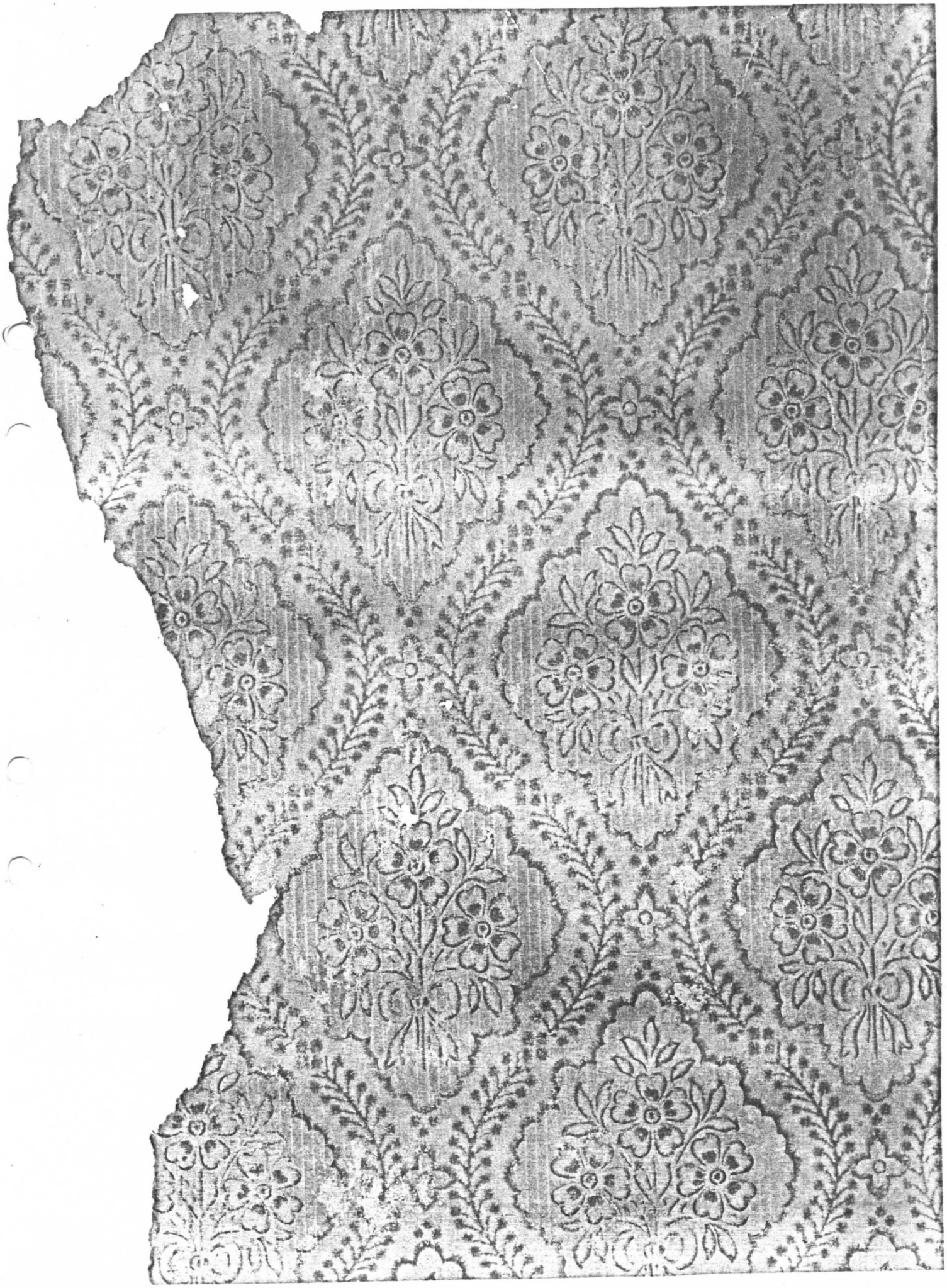

FAGELSANGEN Hus:1 Rum:122

4/14

12

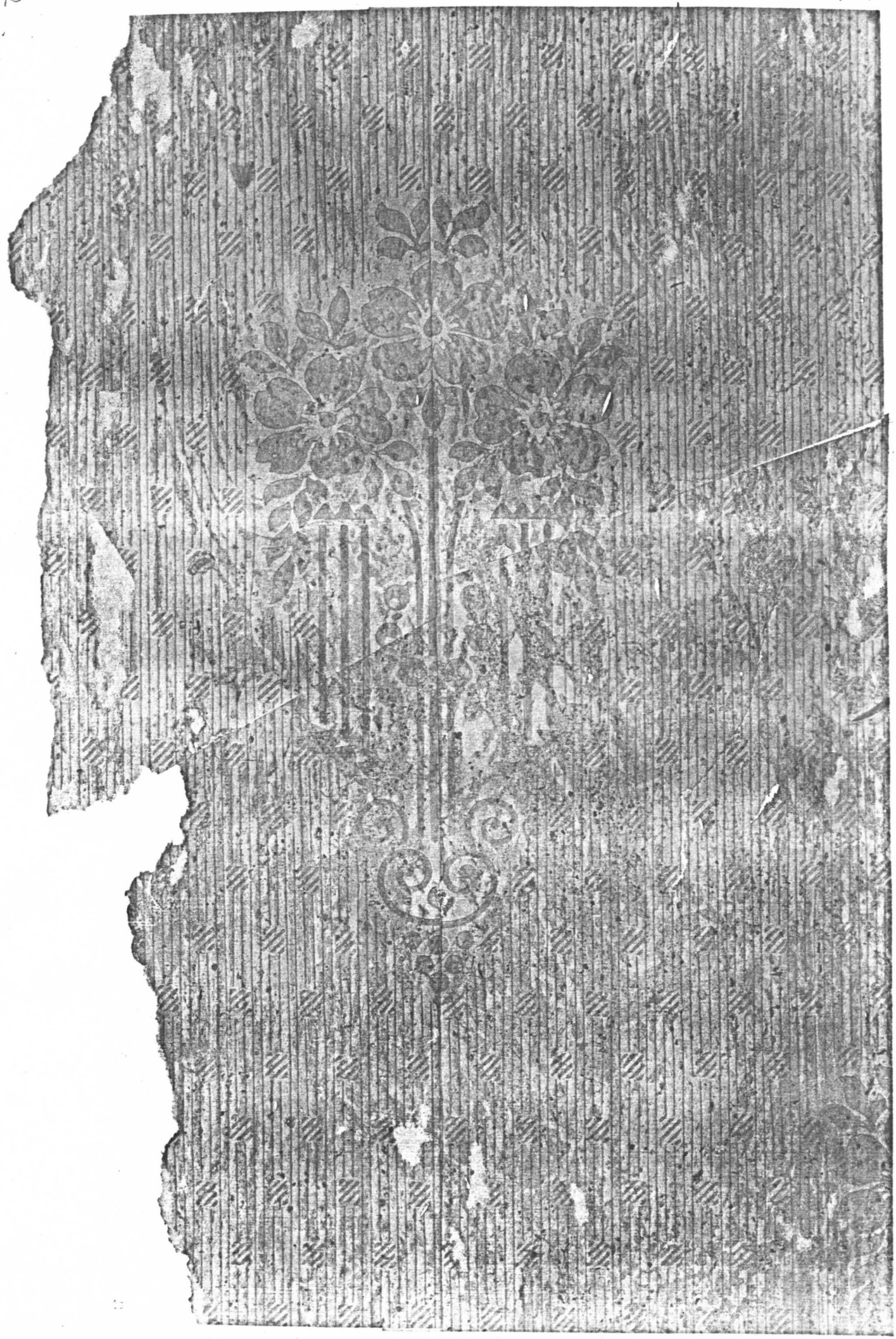

FAGELSÅNGEN Hus:1 Rum:122

2/14

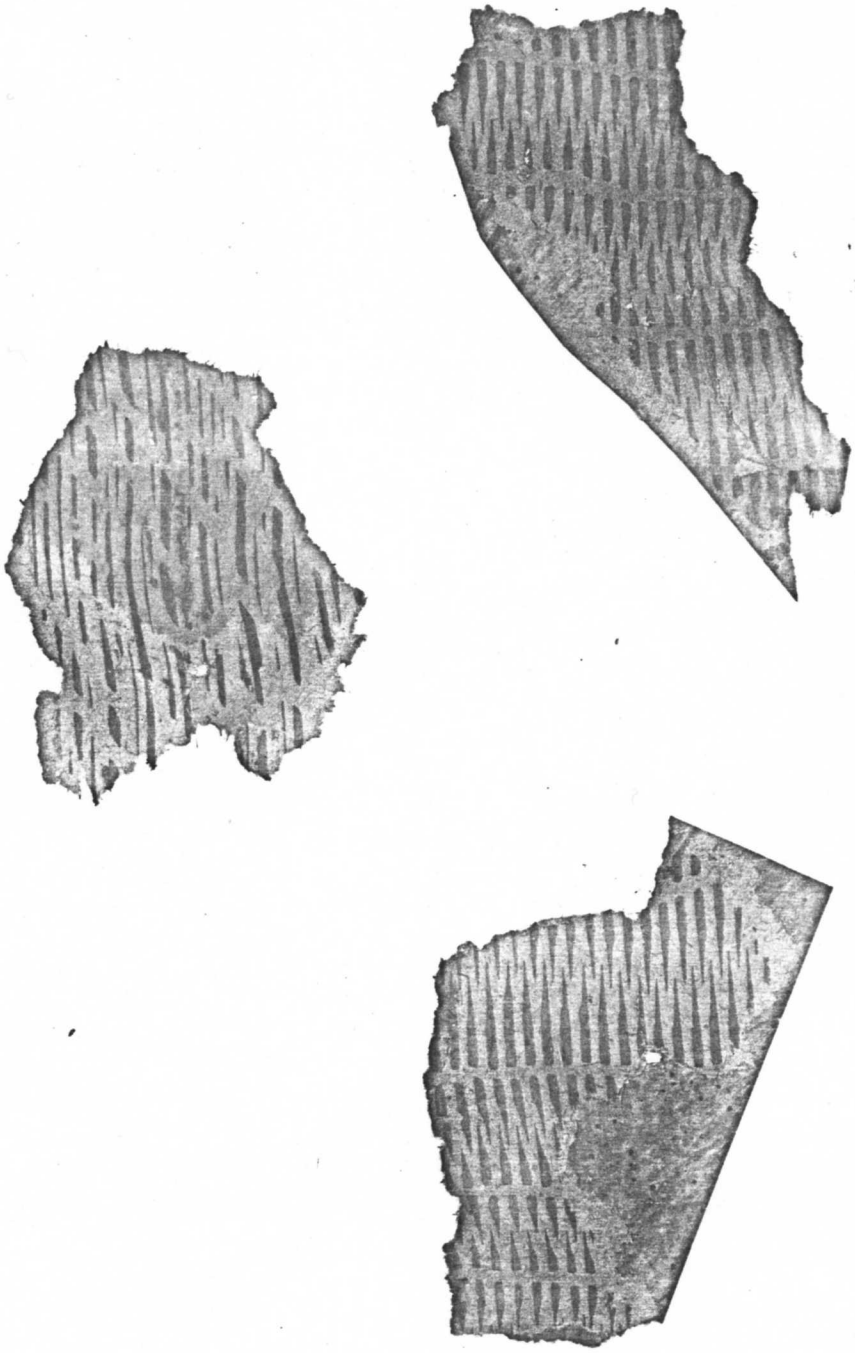

EAGELSANGEN Hus:1 Rum:122

1/14

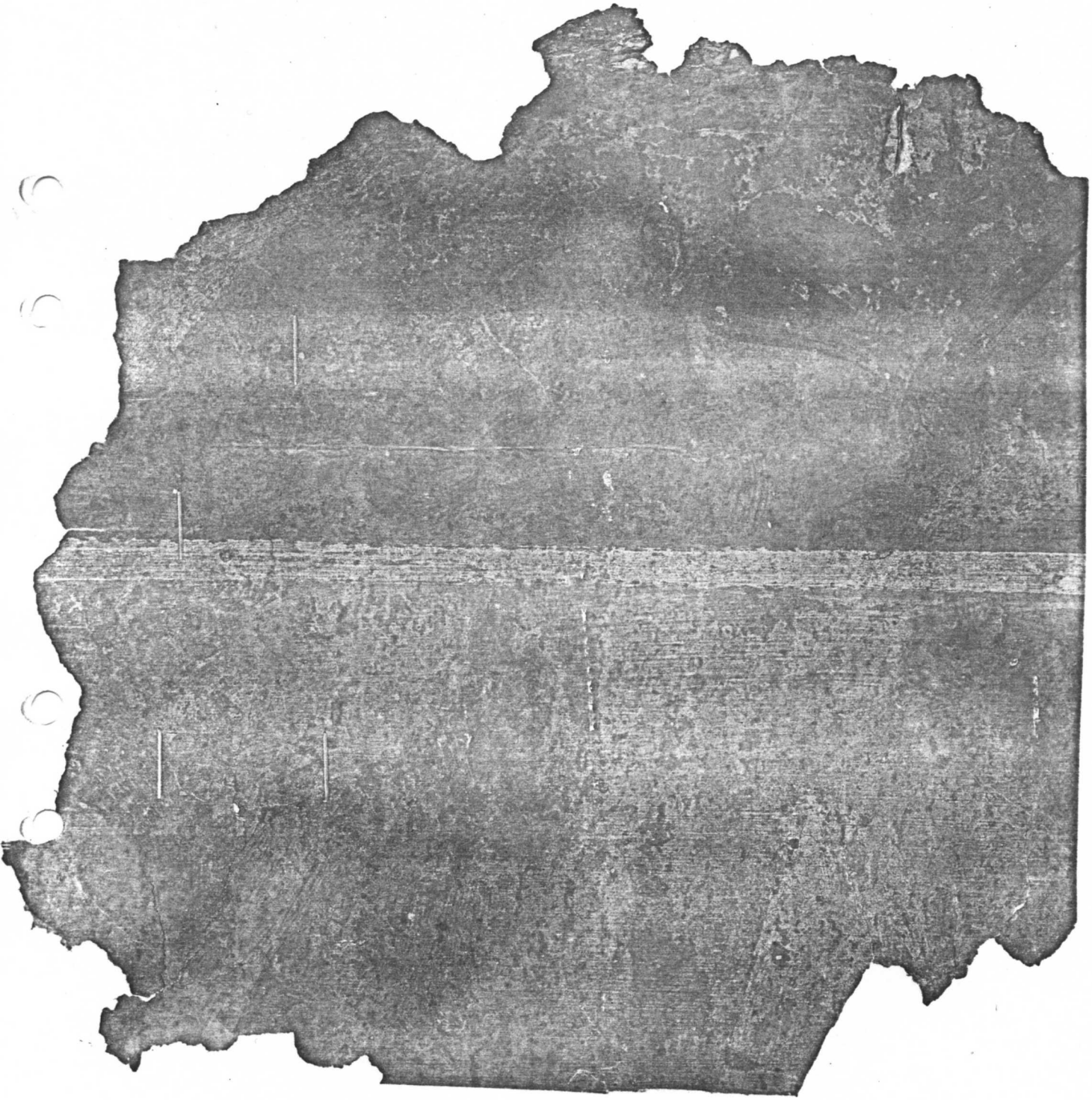

Bgt

STORA FÅGELSÅNGEN
Södra huset, Hus 2
RUM 208

RUM 208 - Tapetprover

Tapetprover från södra byggnadens förstuga i övervåningen. Av nio tapetlager, har de sex äldsta tillvaratagits, samtliga från 1800-talet. De tre yngsta lagren, som ej tillvaratagits var 1) en träådrad tapet ("äldst"), därefter 2) en blomtapet, med blå/vita och bruna blommor på beige botten, samt "yngst" 3) en storblommig tapet.

Invid fönster- och dörrfoder påträffades fragment av en tapet, äldre än den tillvaratagna 1/6, sid , som utgörs av enfärgat lumppapper med rosa limfärg. Fragmenten var så små, att inga bitar tillvaratagits.

Stora tapetrapporter har införts i museets samlingar, SSM inv.nr 42221. Dec.-75, Bgt, GF

6/6

FÅGELSÅNGEN
Södra flygeln, vån 1tr
Förstugan 208

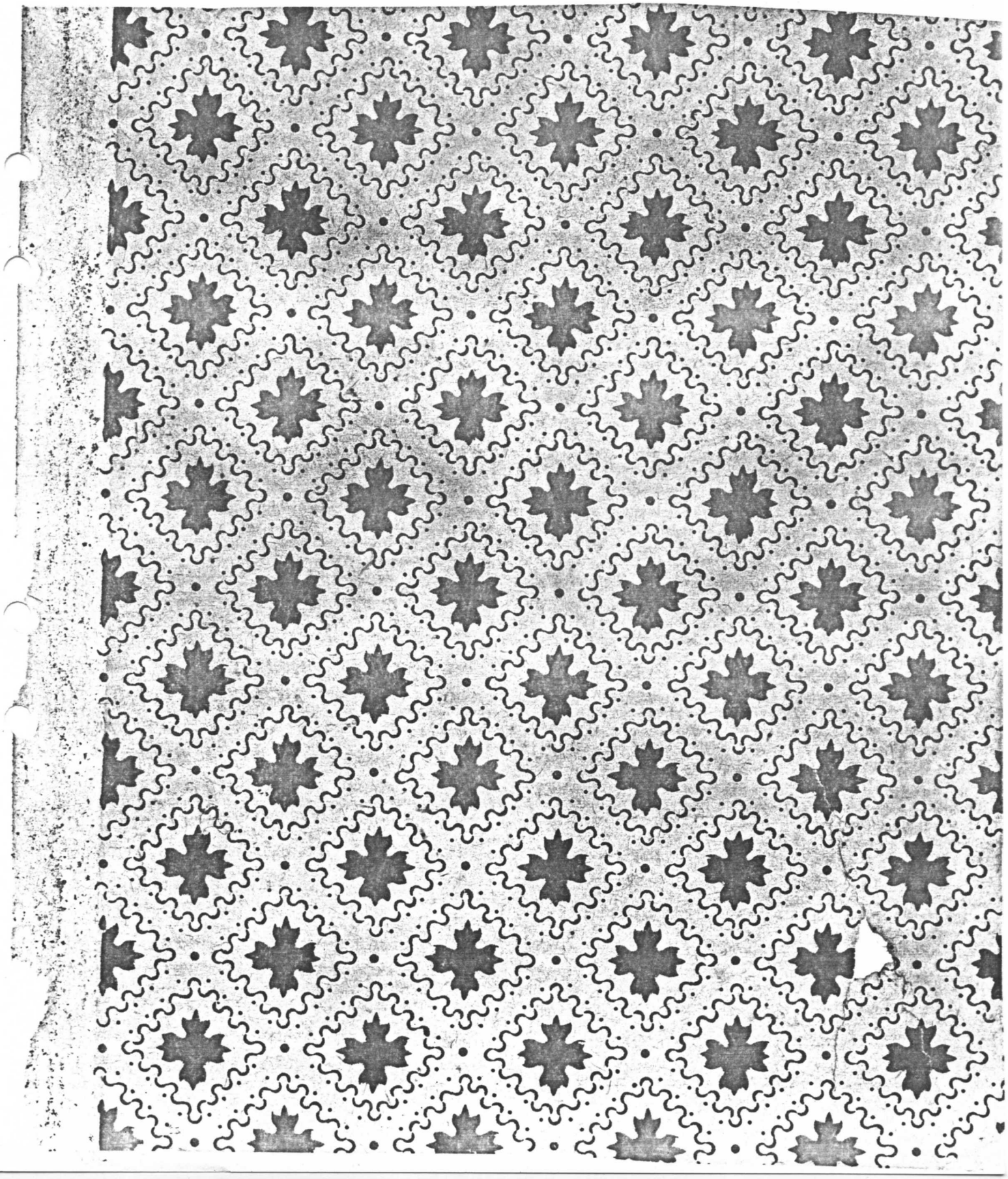

5/6

FÅGELSÅNGEN
Södra flygeln, vån 1 tr
Förstugan 208

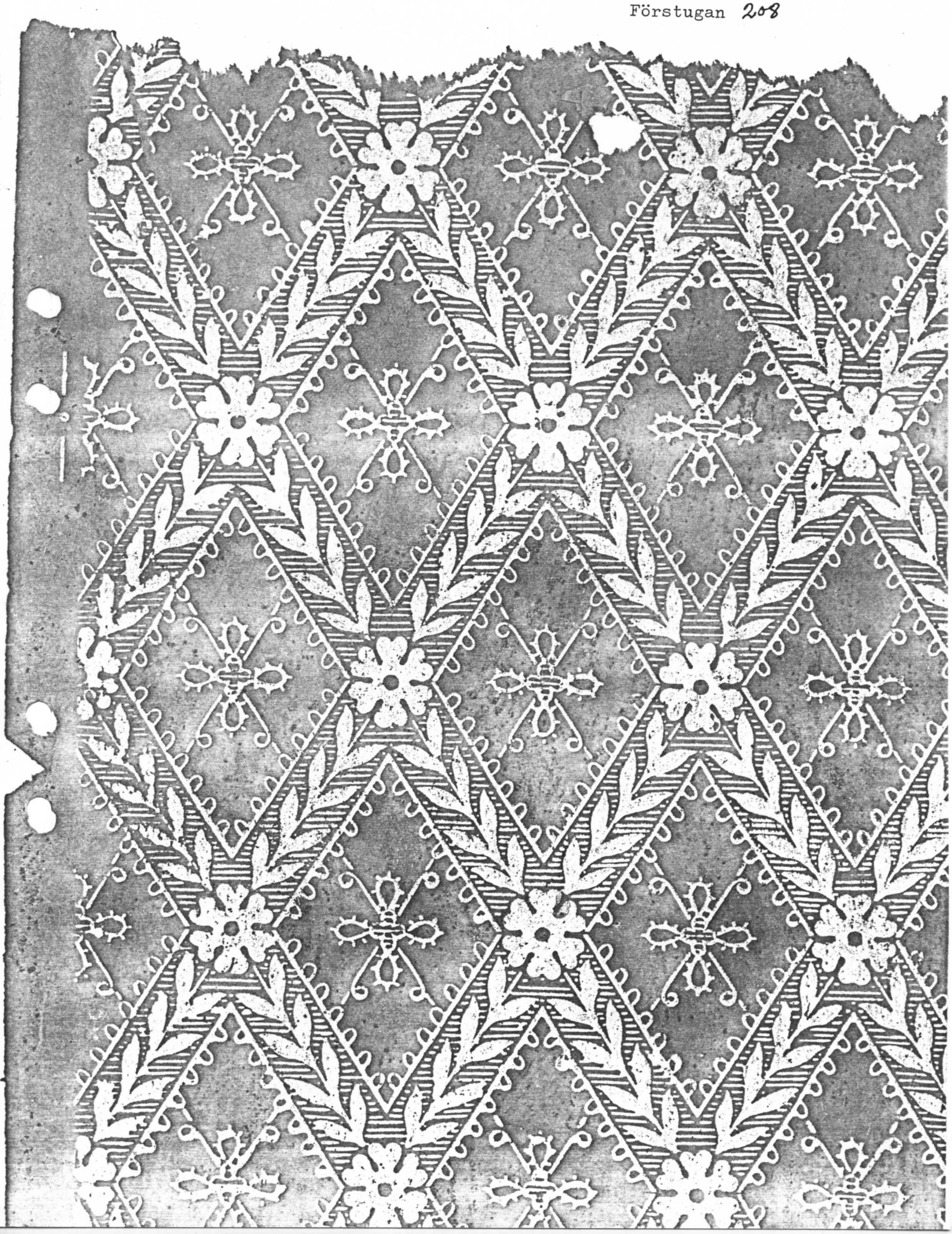

FÅGELSÅNGEN
Södra flygeln, vån 1 tr
Förstugan 208

4/6

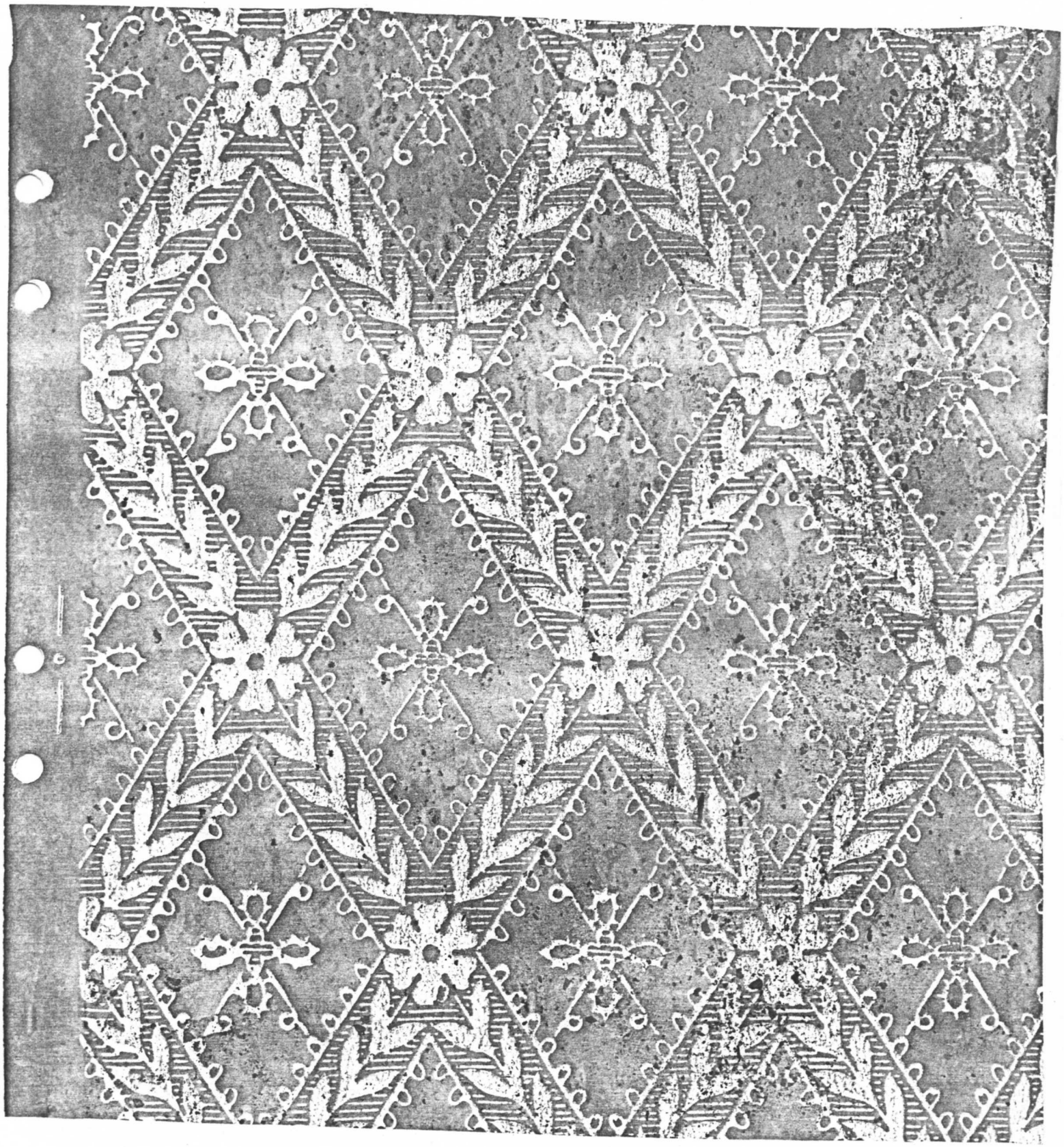

FÅGELSÅNGEN
Södra flygeln, vån 1 tr
Förstugan 208 3/6

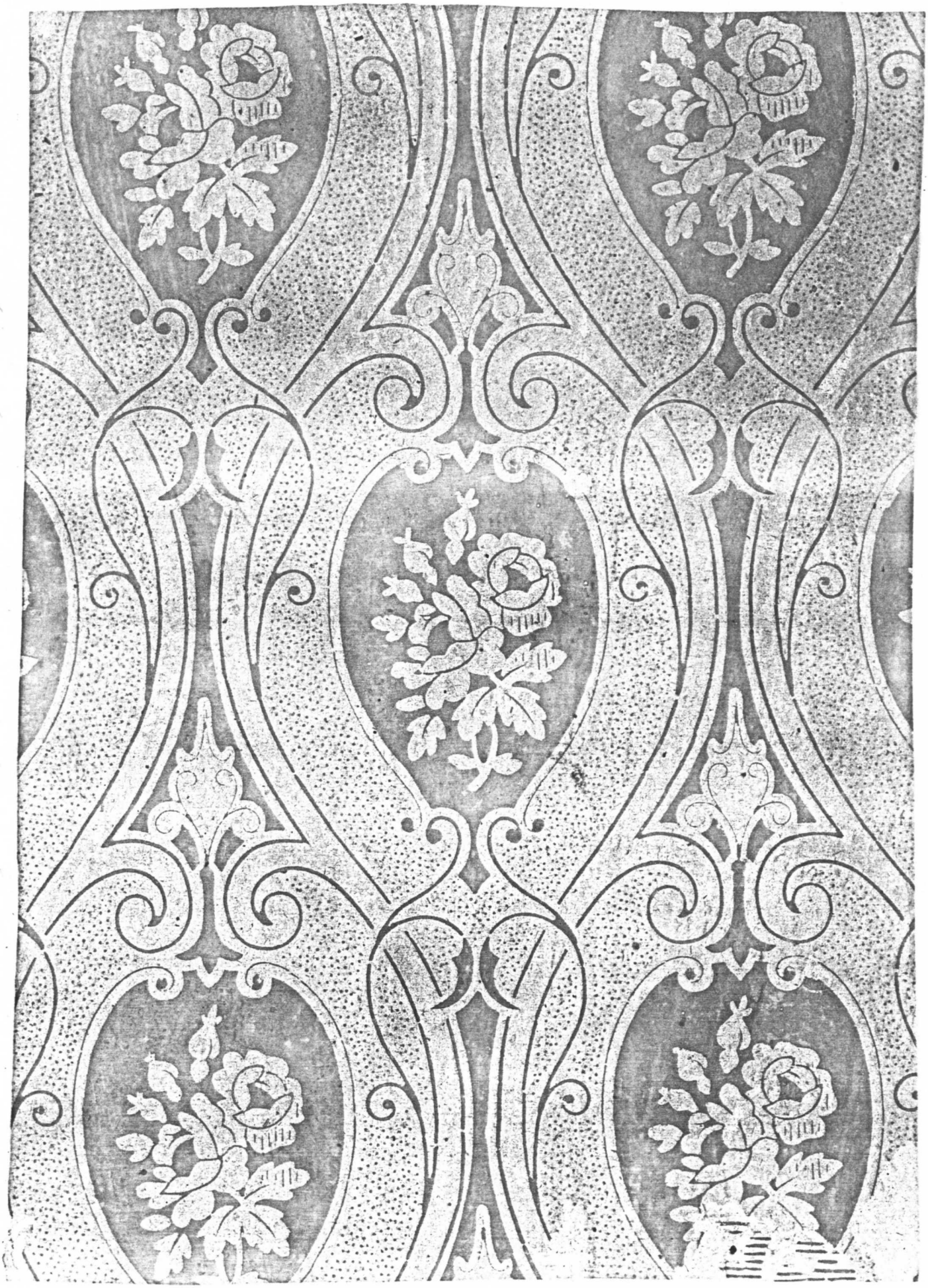

2/6

UPP

FÅGELSÅNGEN
Södra flygeln, vån 1 tr
Förstugan 208

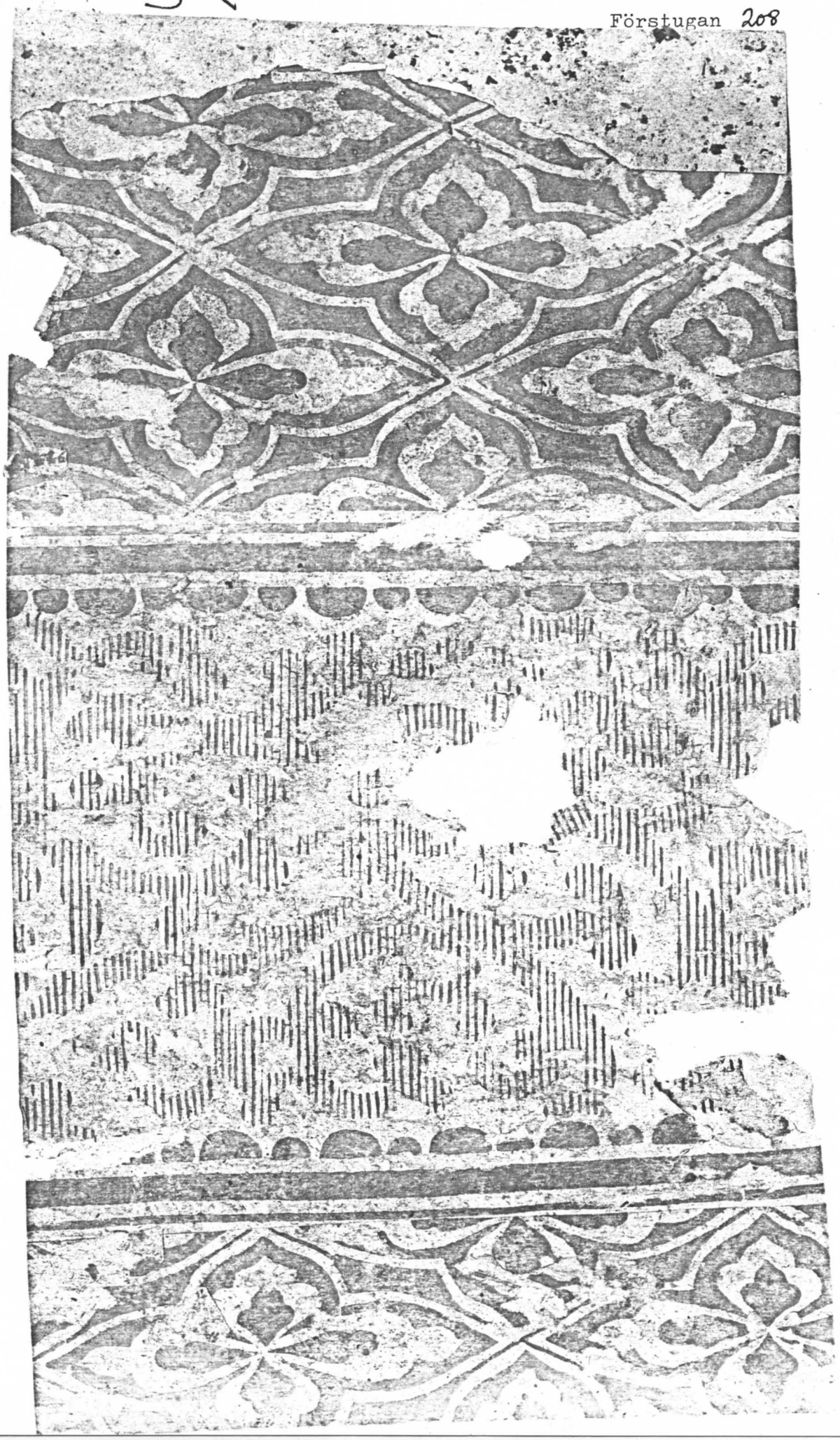

1/6

FÅGELSÅNGEN

Södra flygeln, vån 1 tr

Förstugan 208

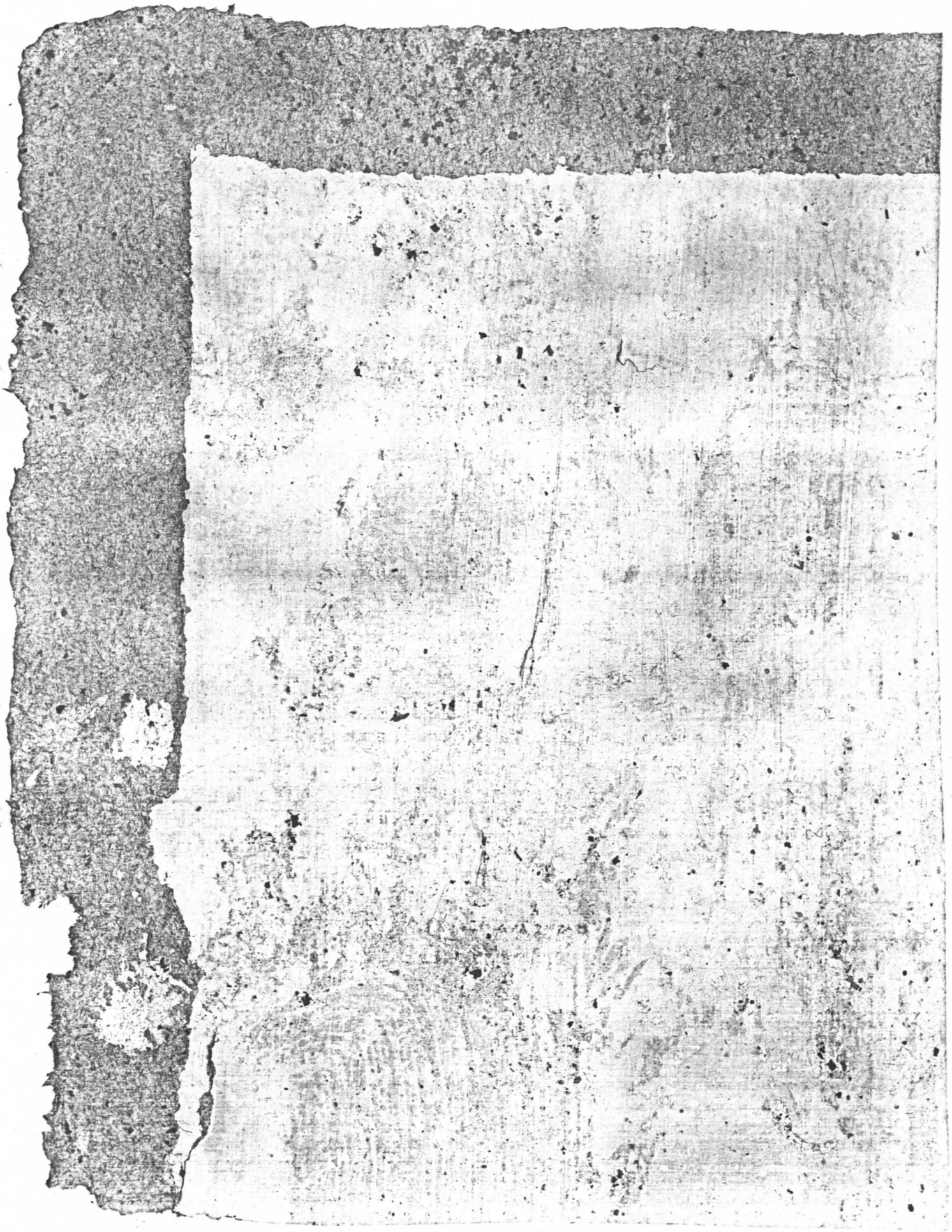

Bgt

STORA FÅGELSÅNGEN
Södra huset, Hus 2
RUM 209

RUM 209 - Tapetprover

De tillvaratagna tapetproverna från övervåningens västligaste rum, bildar en obruten serie, troligen från sent 1700-tal till nutid. De två äldsta lagren, nr 1/23 och 2/23, se sid 174f, utgörs egentligen av en handtryckt tapet, som övermålats med limfärg och givits röd stänkmålning. Eventuellt har limfärgs- och stänkmålningen förnyats innan papperstapeten 3/23 uppsatts.

Stora tapetrapporter har tillvaratagits och tillförts museets samlingar. SSM inv.nr 42.222. Dec.-75,Bgt, Gf.

FÅGELSÅNGEN

Södra flygeln, vån 1 tr.

Västra rummet 209

23:23

FÅGELSÅNGEN
Södra flygeln, vån 1 tr
Västra rummet 209

22:23

FÅGELSÅNGEN
Södra flygeln, vån 1 tr
Västra rummet 209

21:23

FÅGELSÅNGEN
Södra flygeln, vån 1 tr
Västra rummet 209
20:23

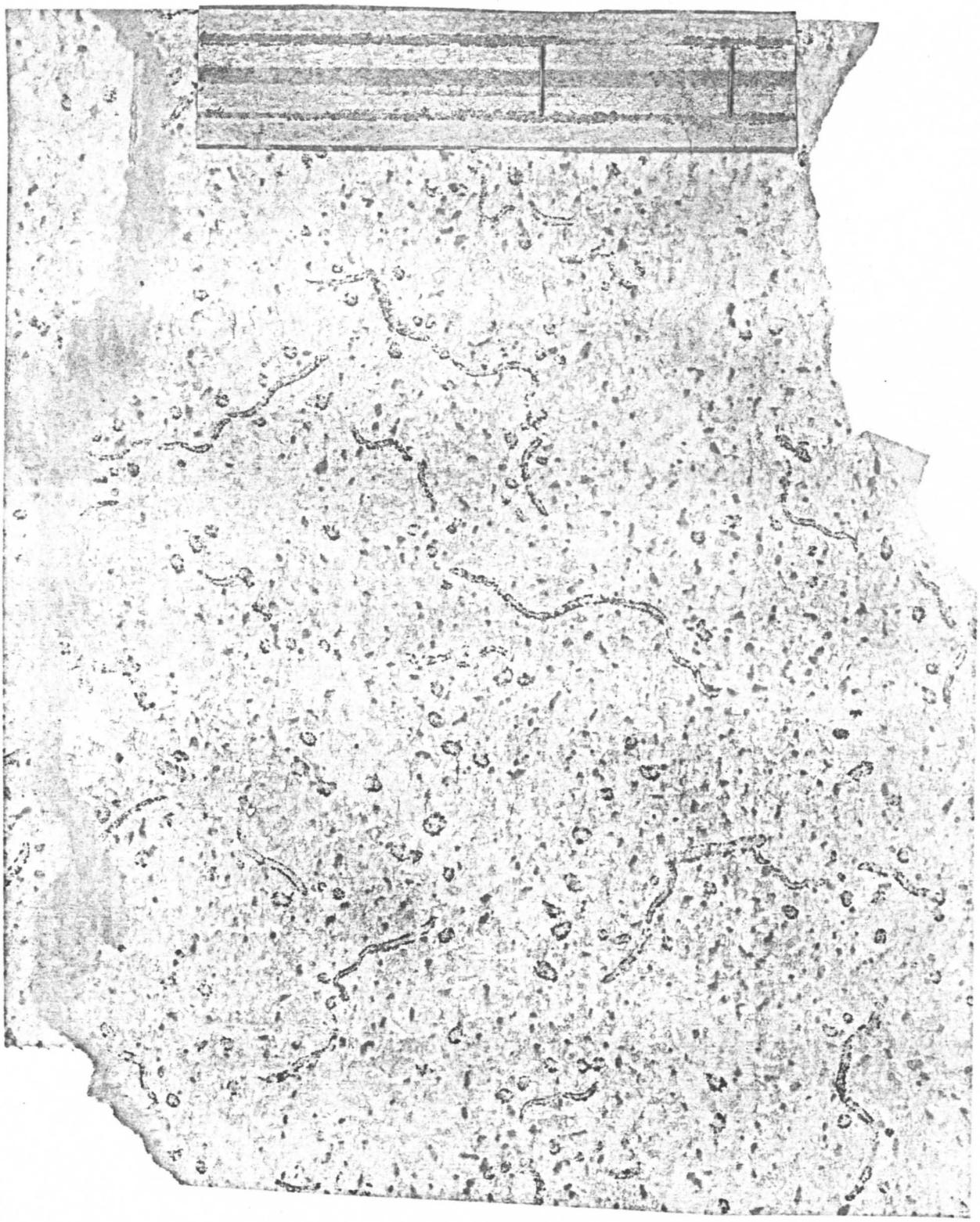

FÅGELSÅNGEN
Södra flygeln , vån. 1 tr
Västra rummet 209

19:23

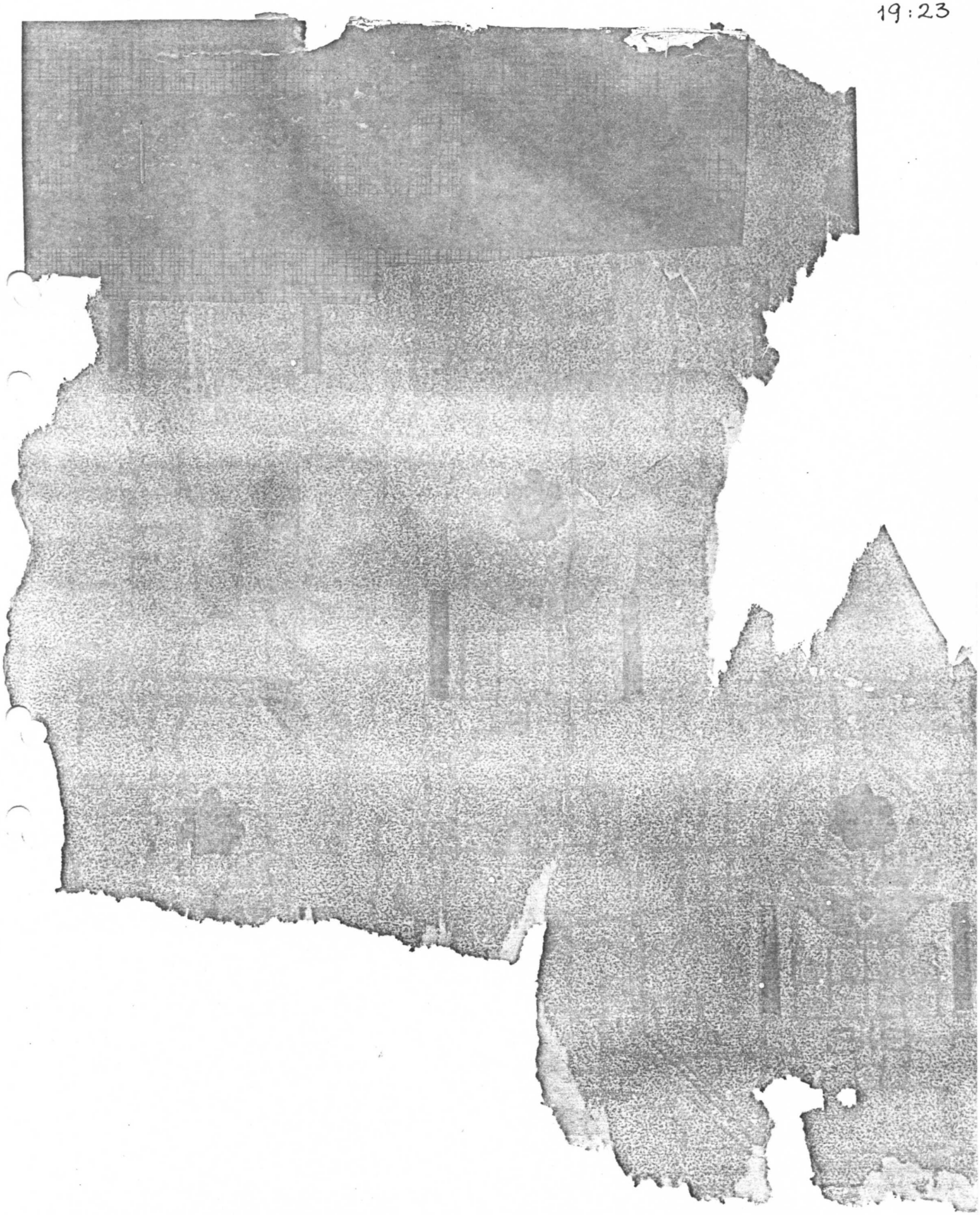

FÅGELSÅNGEN
Södra flygeln, vån 1 tr
Västra rummet 209
18:23

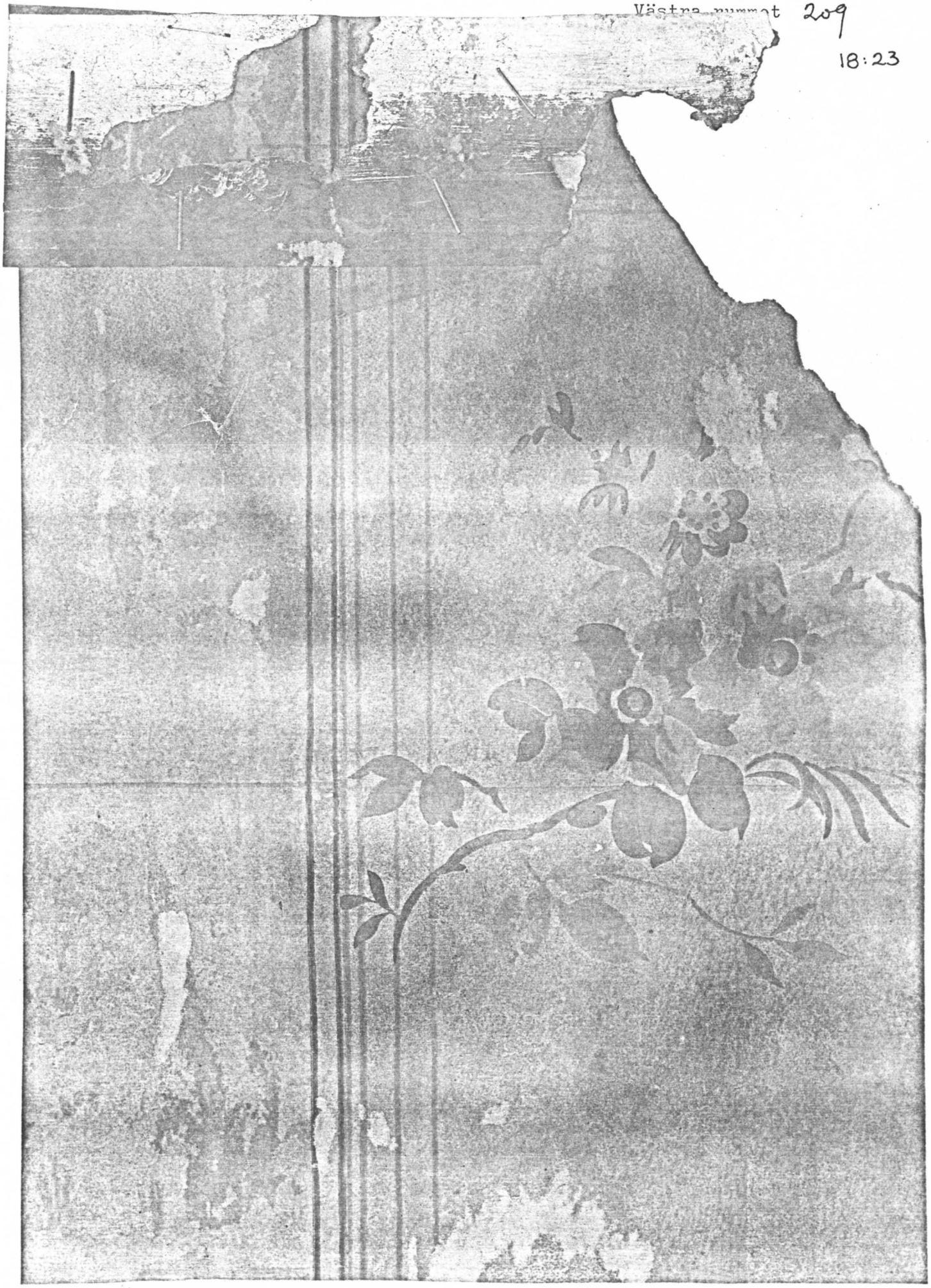

FÅGELSÅNGEN
Södra flygeln, vån 1 tr
Västra rummet 209
17:23

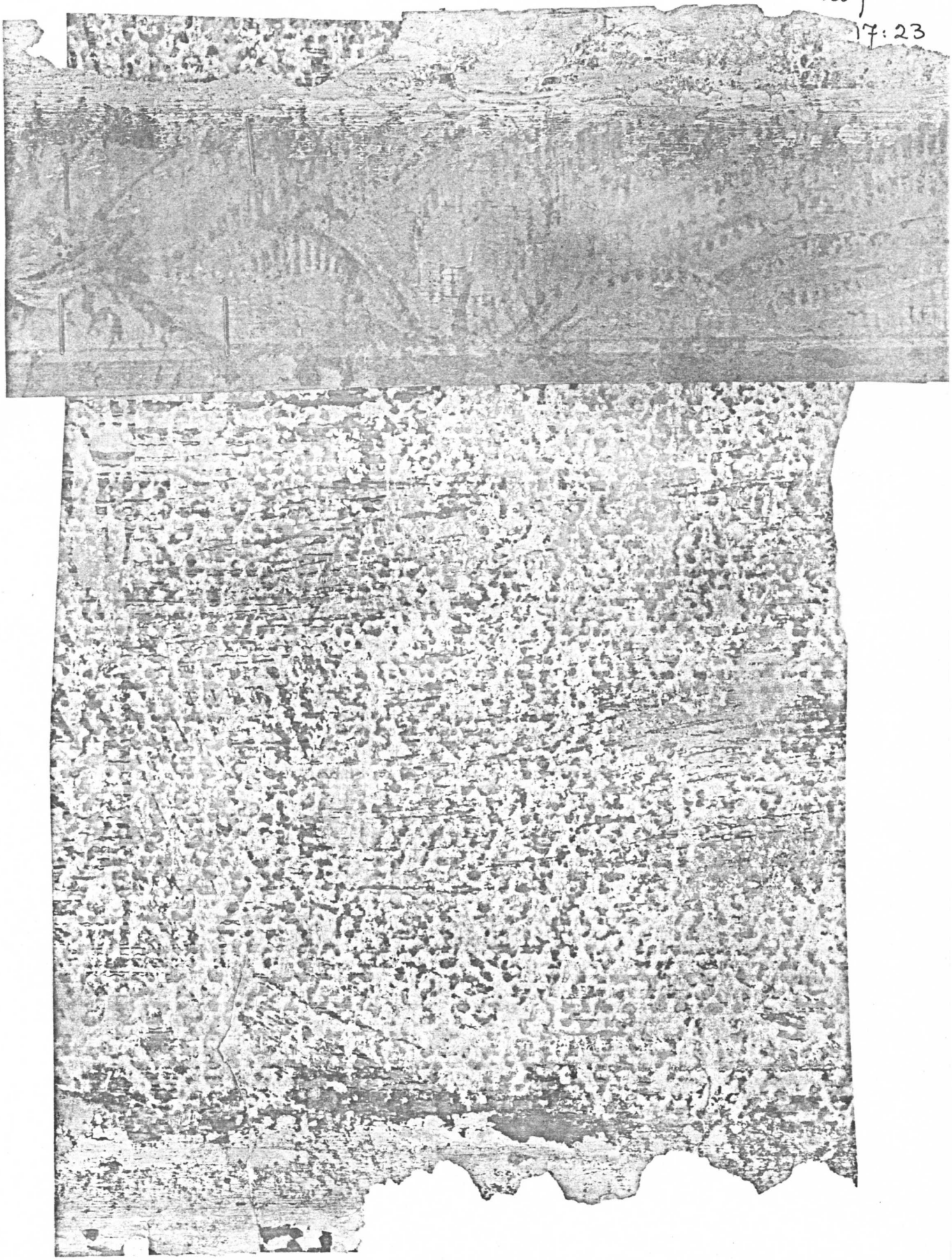

FÅGELSÅNGEN
Södra flygeln , vån 1 tr
Västra rummet 209
16:23

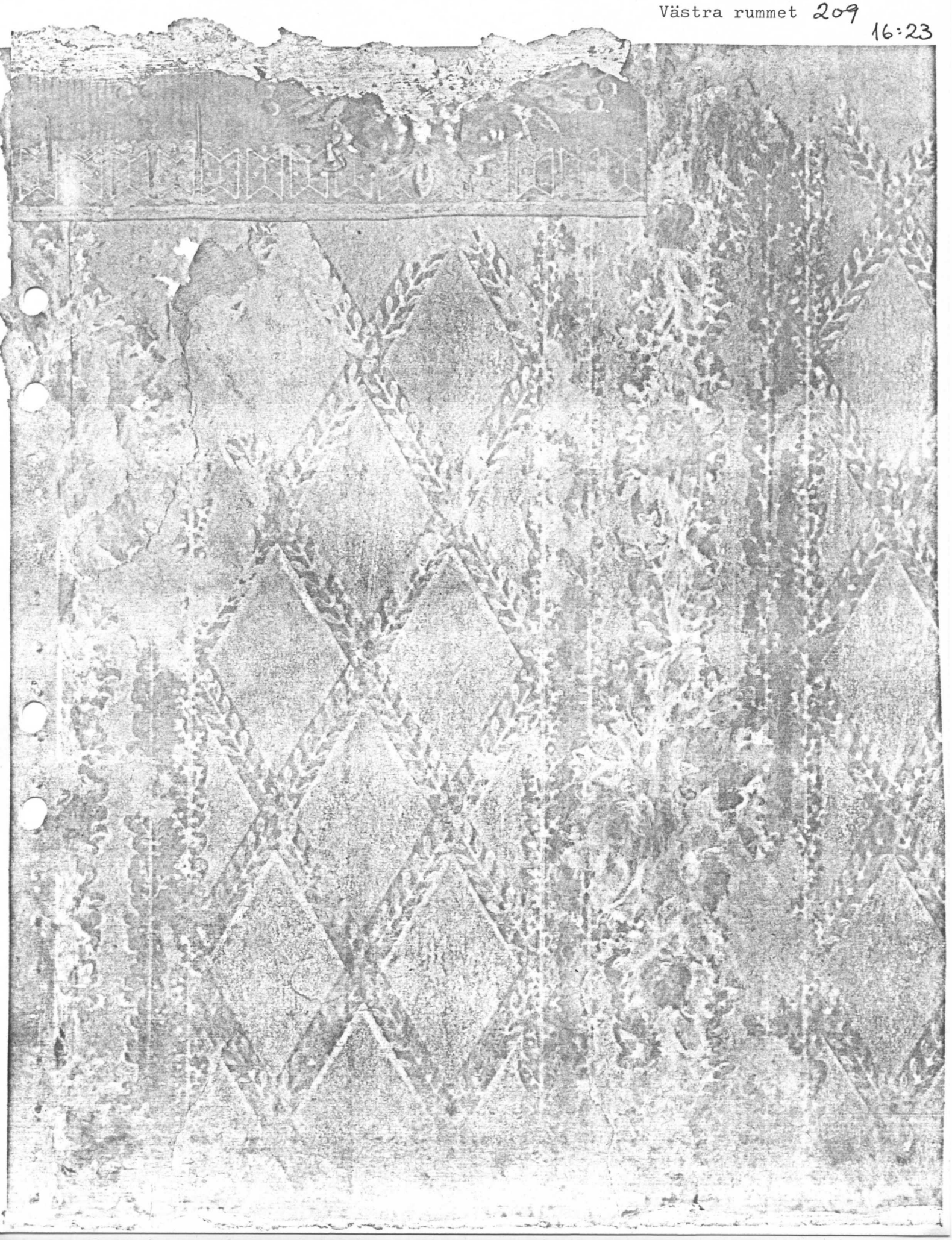

FÅGELSÅNGEN
Södra flygeln, vån 1 tr
Västra rummet 209

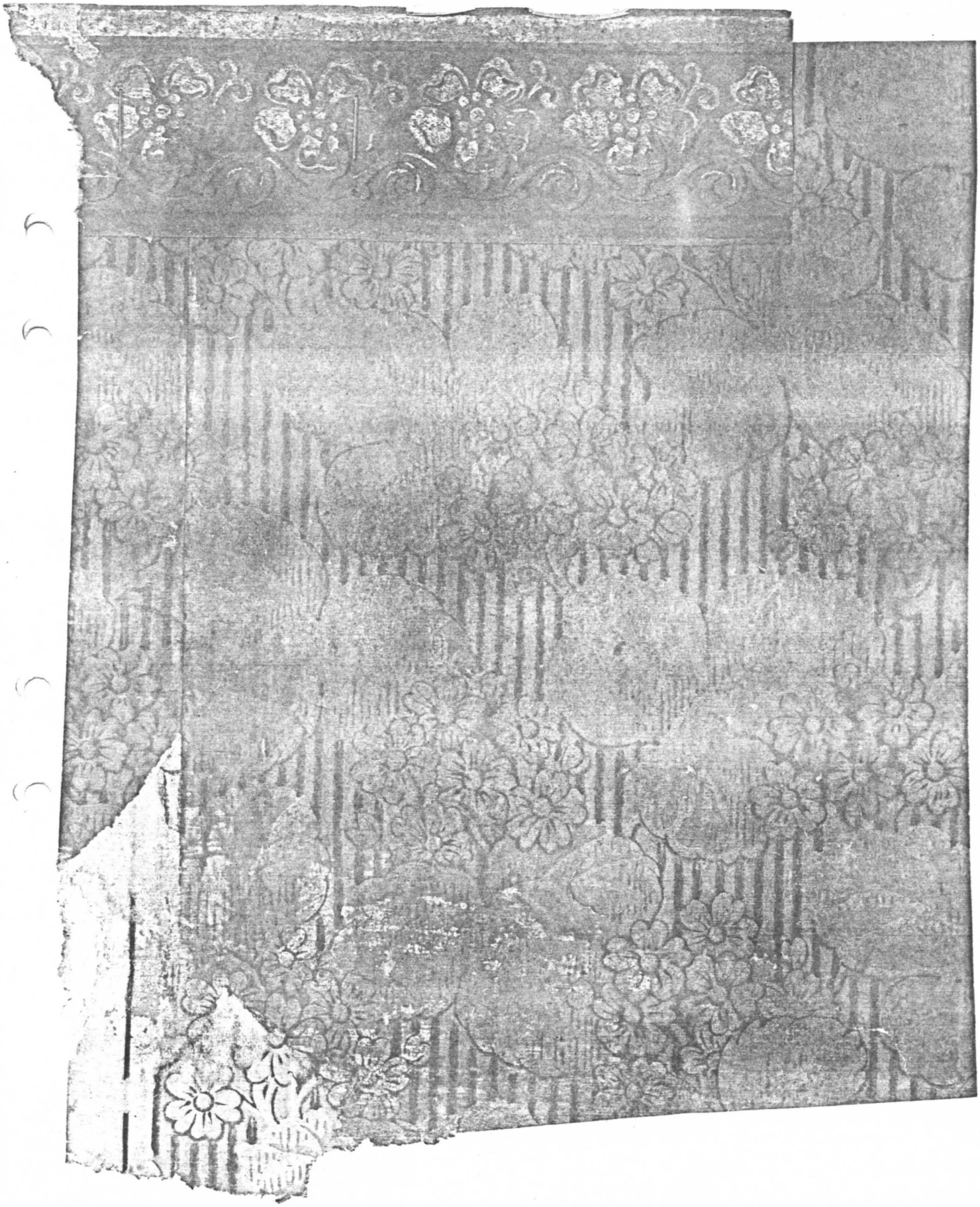

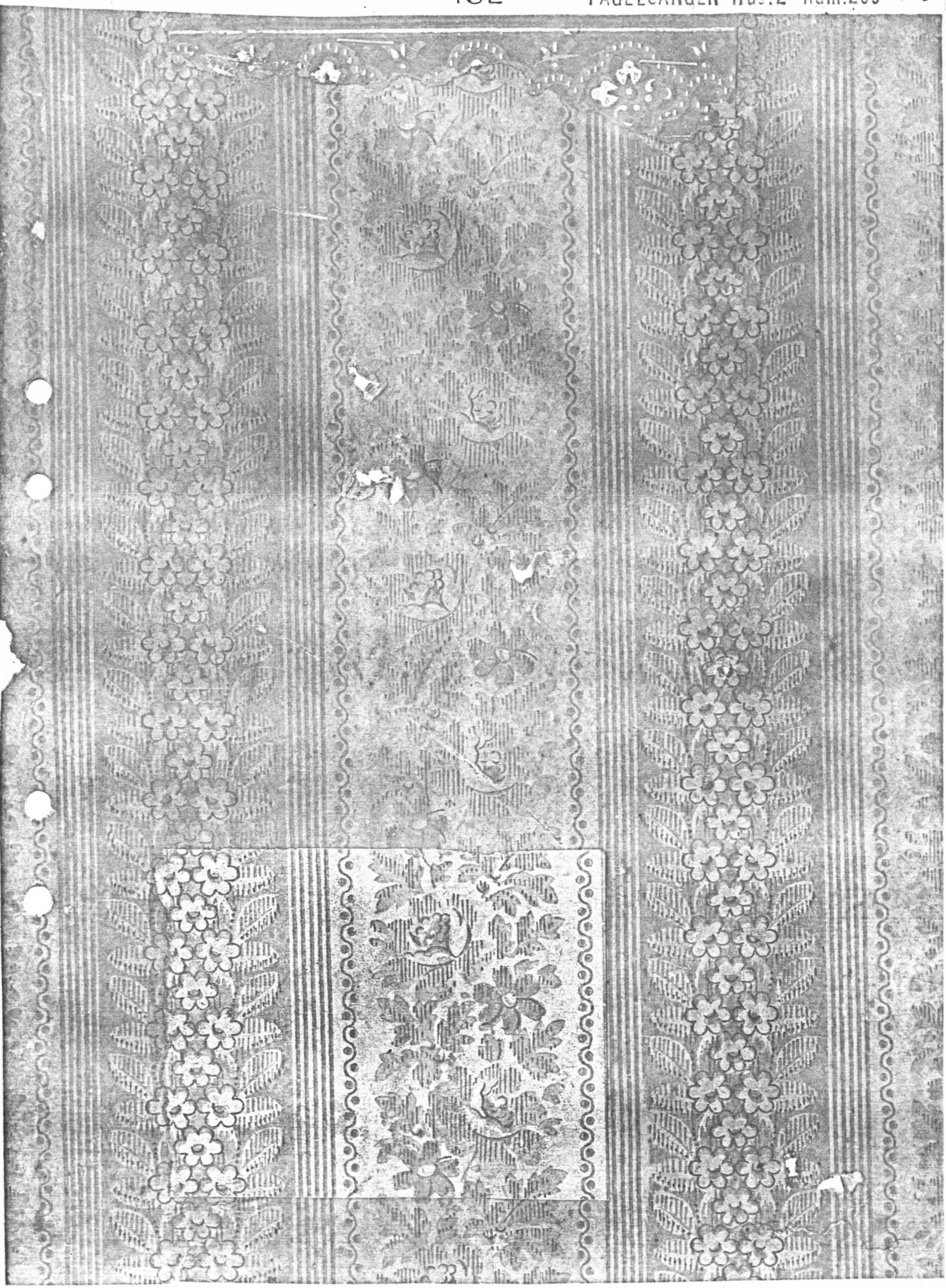

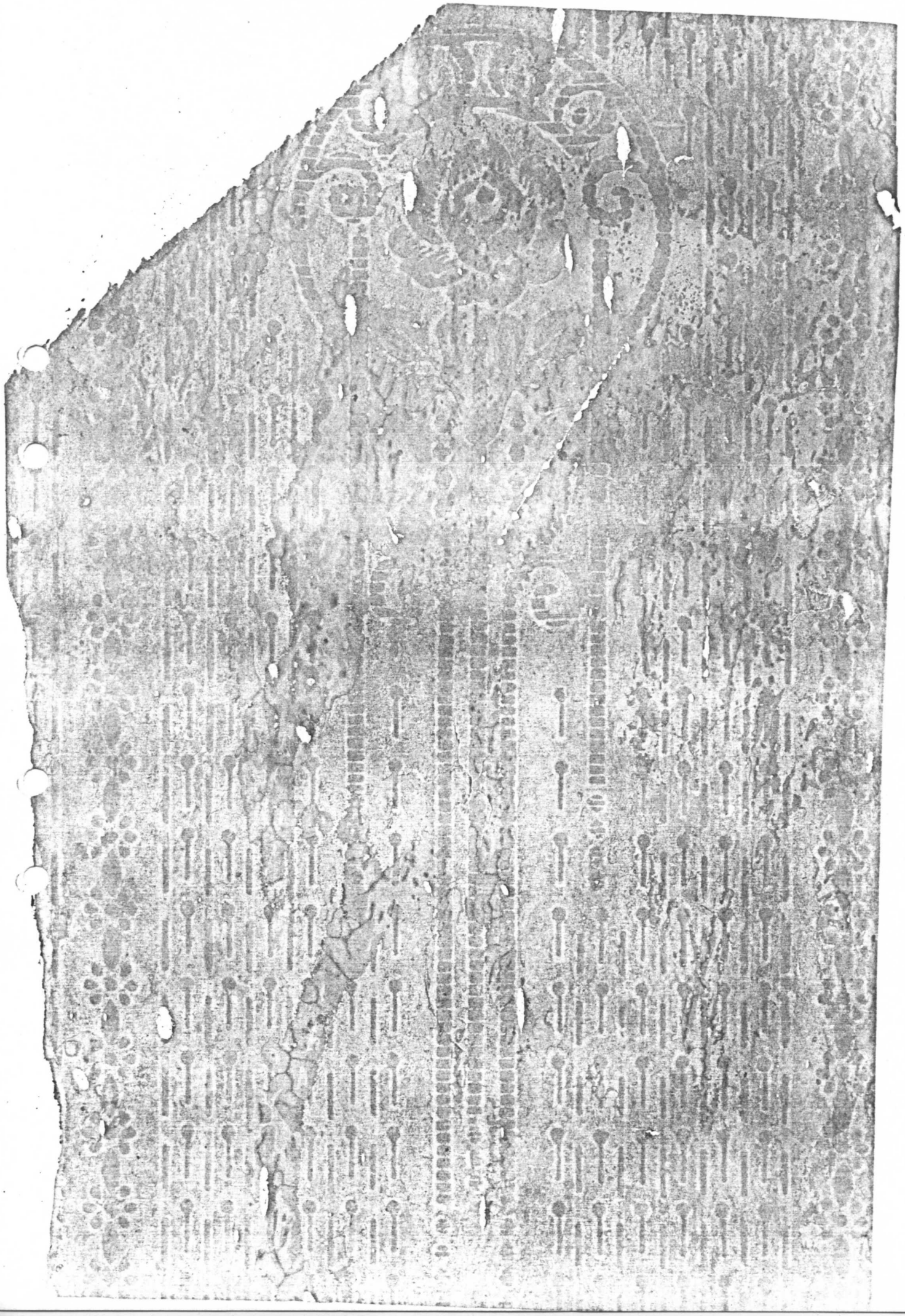

FAGELSÅNGEN Hus:2 Rum:209

12:23

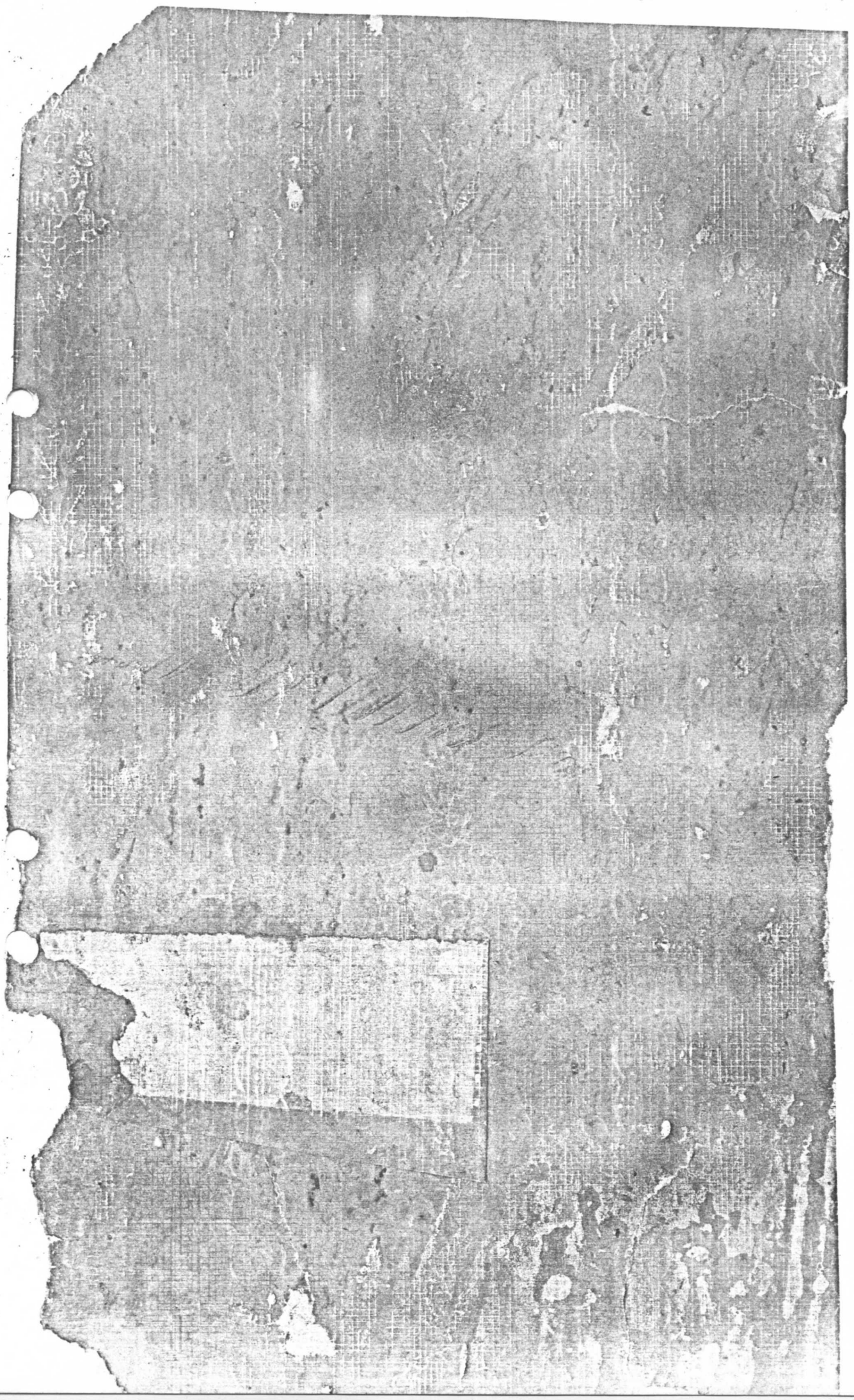

FAGELSÅNGEN Hus:2 Rum:209

11:23

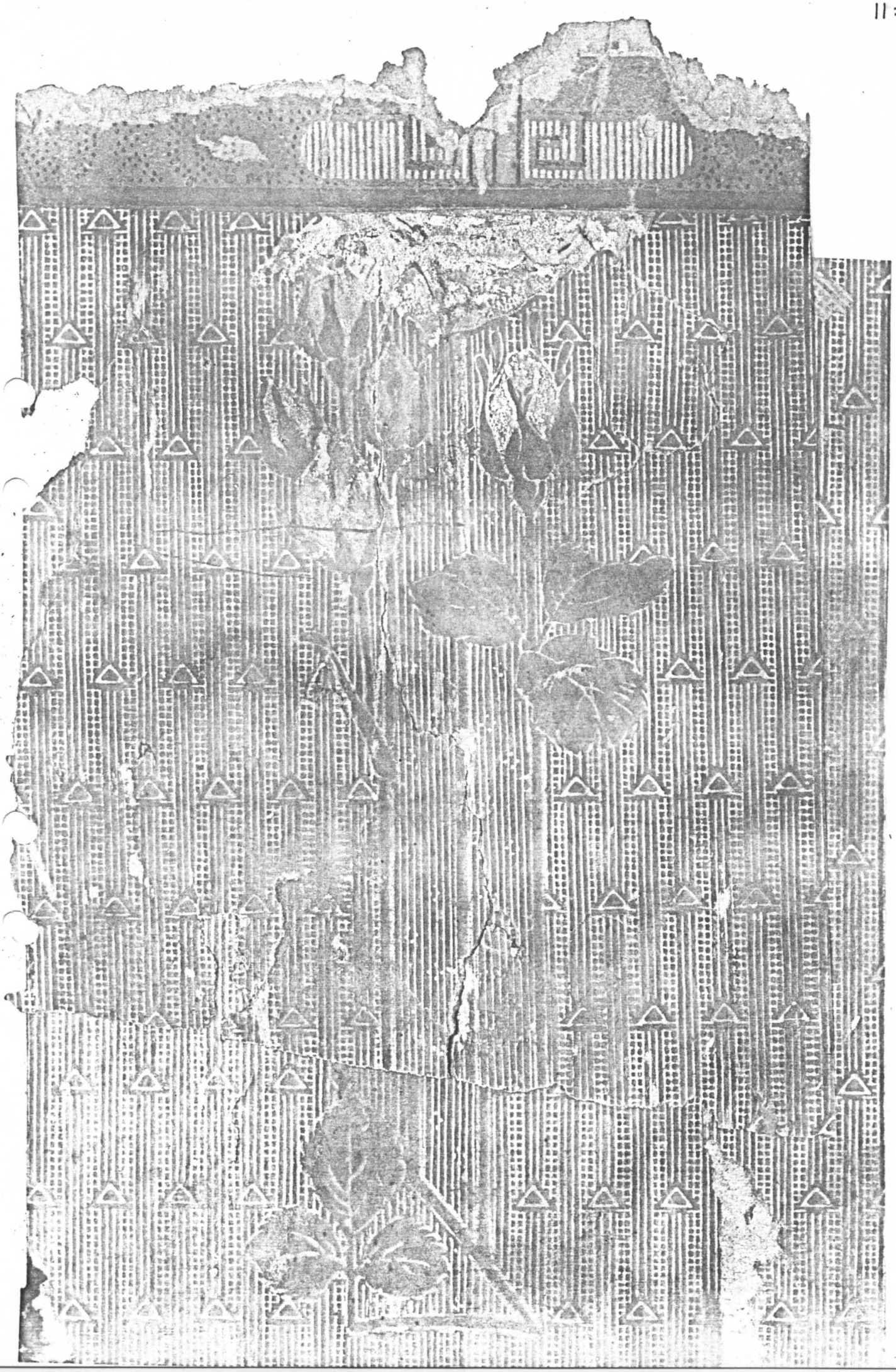

FAGELSÅNGEN Hus:2 Rum:209

10:23

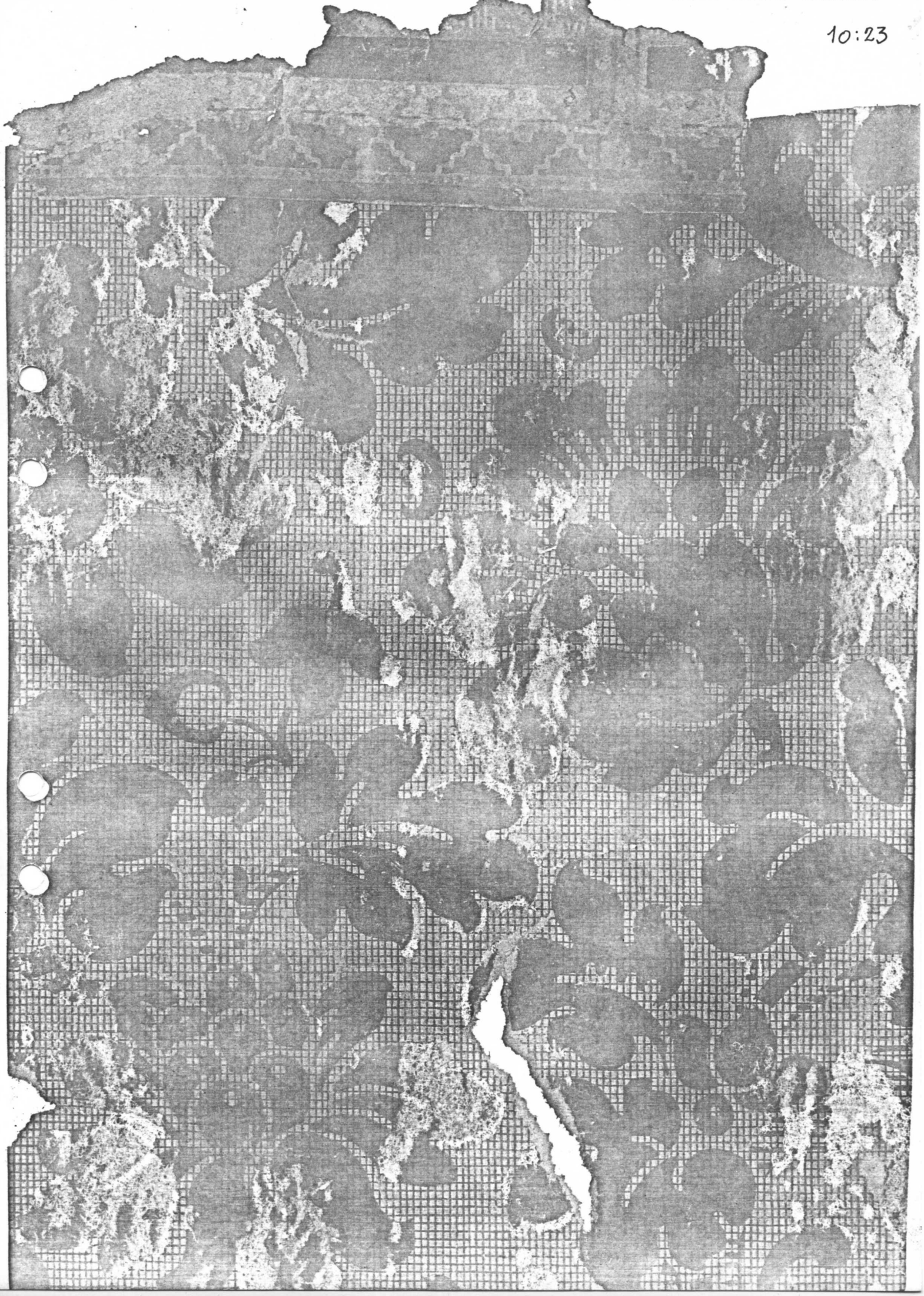

9:23

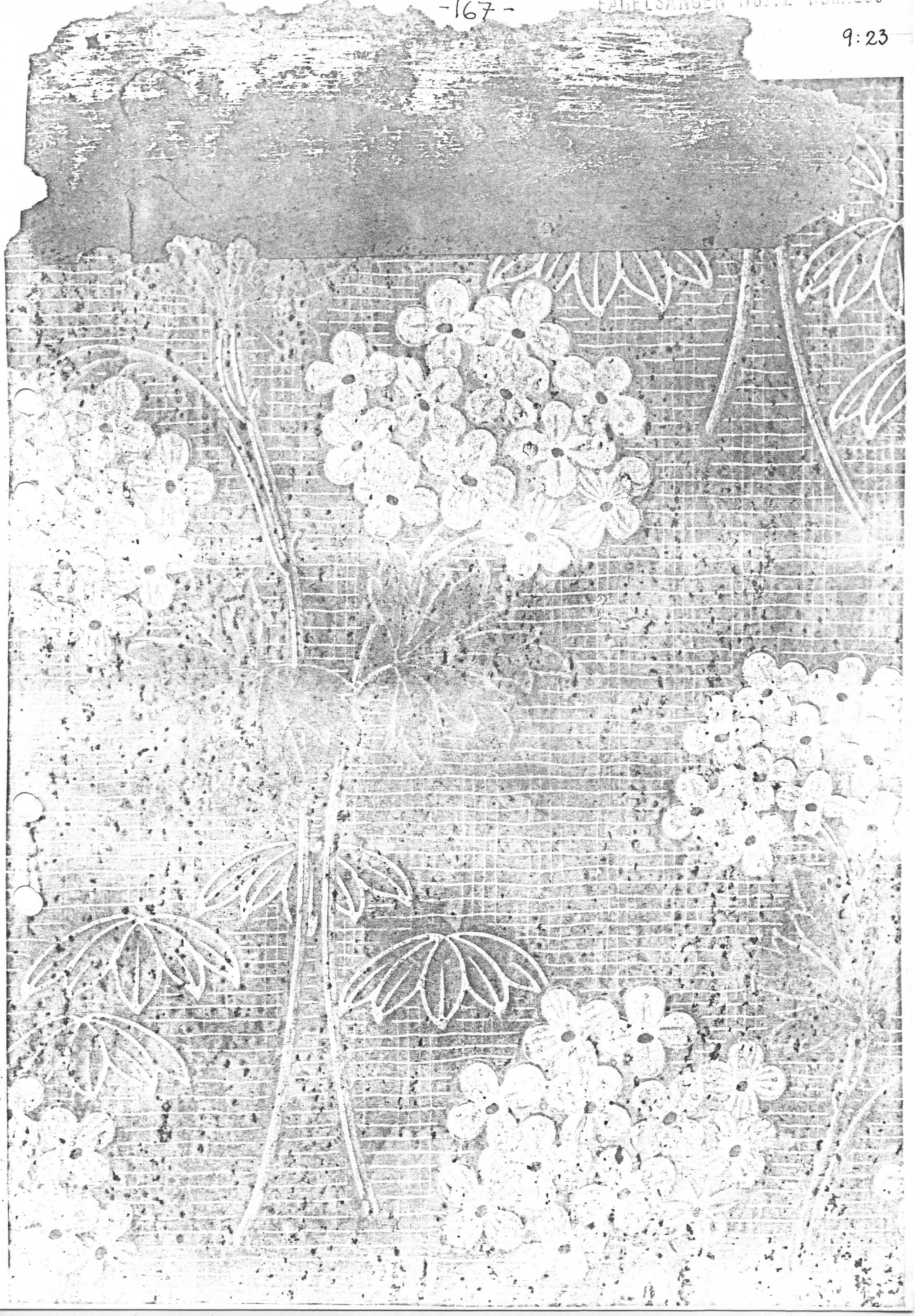

FAGELSÅNGEN Hus:2 Rum:209

8:23

EAGELSANGEN Hus:2 Rum:209 7:23

FAGELSÅNGEN Hus:2 Rum:209

6:23

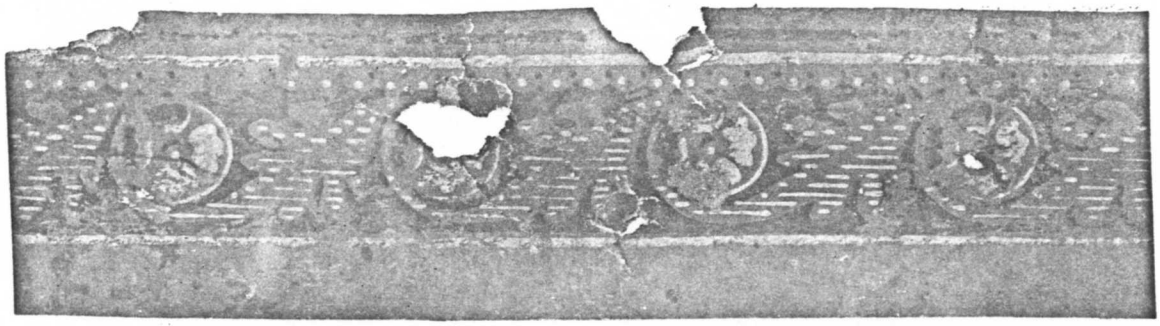

FÅGELSÅNGEN Hus:2 Rum:209

5:23

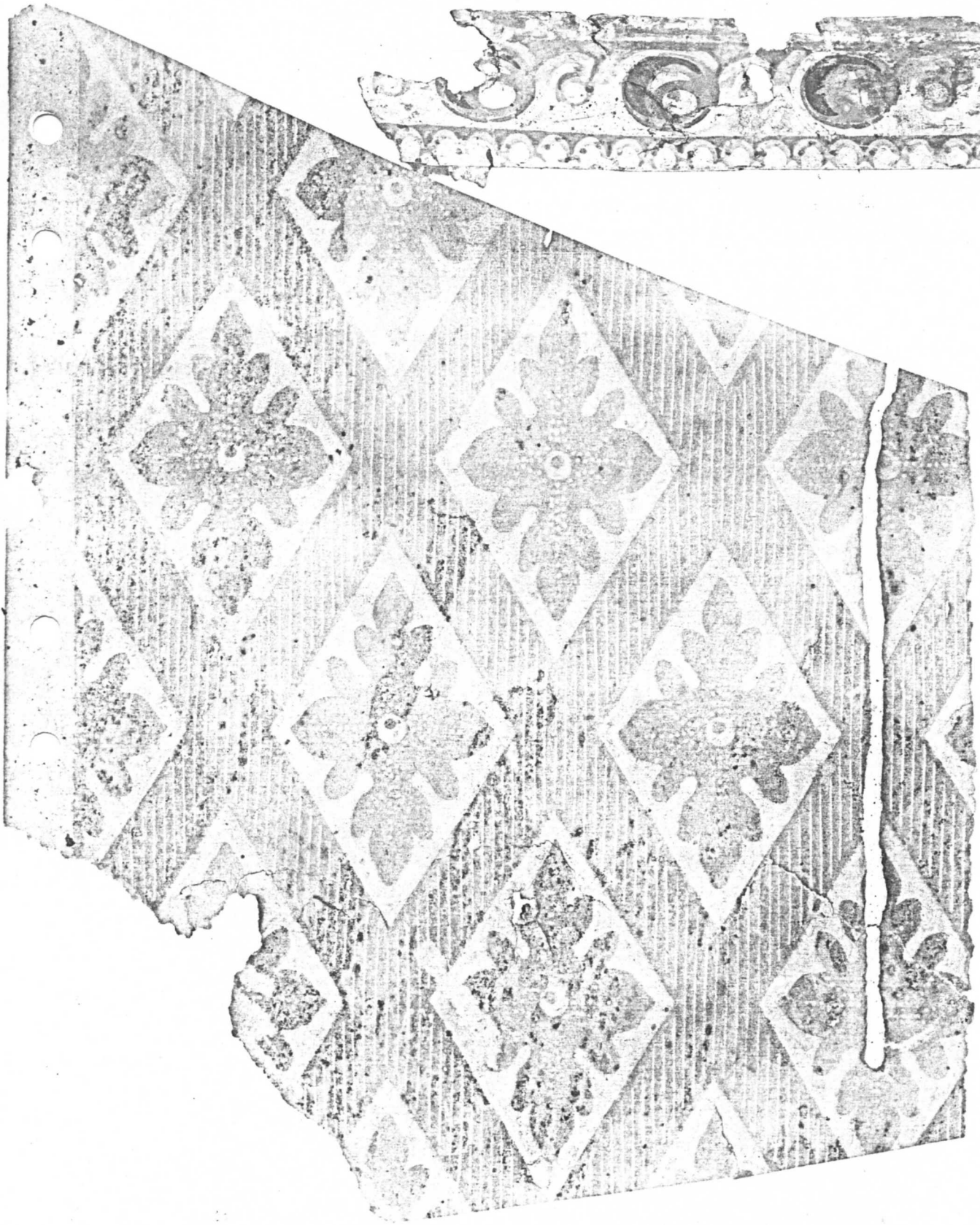

 FÅGELSÅNGEN Hus:2 Rum:209

4:23

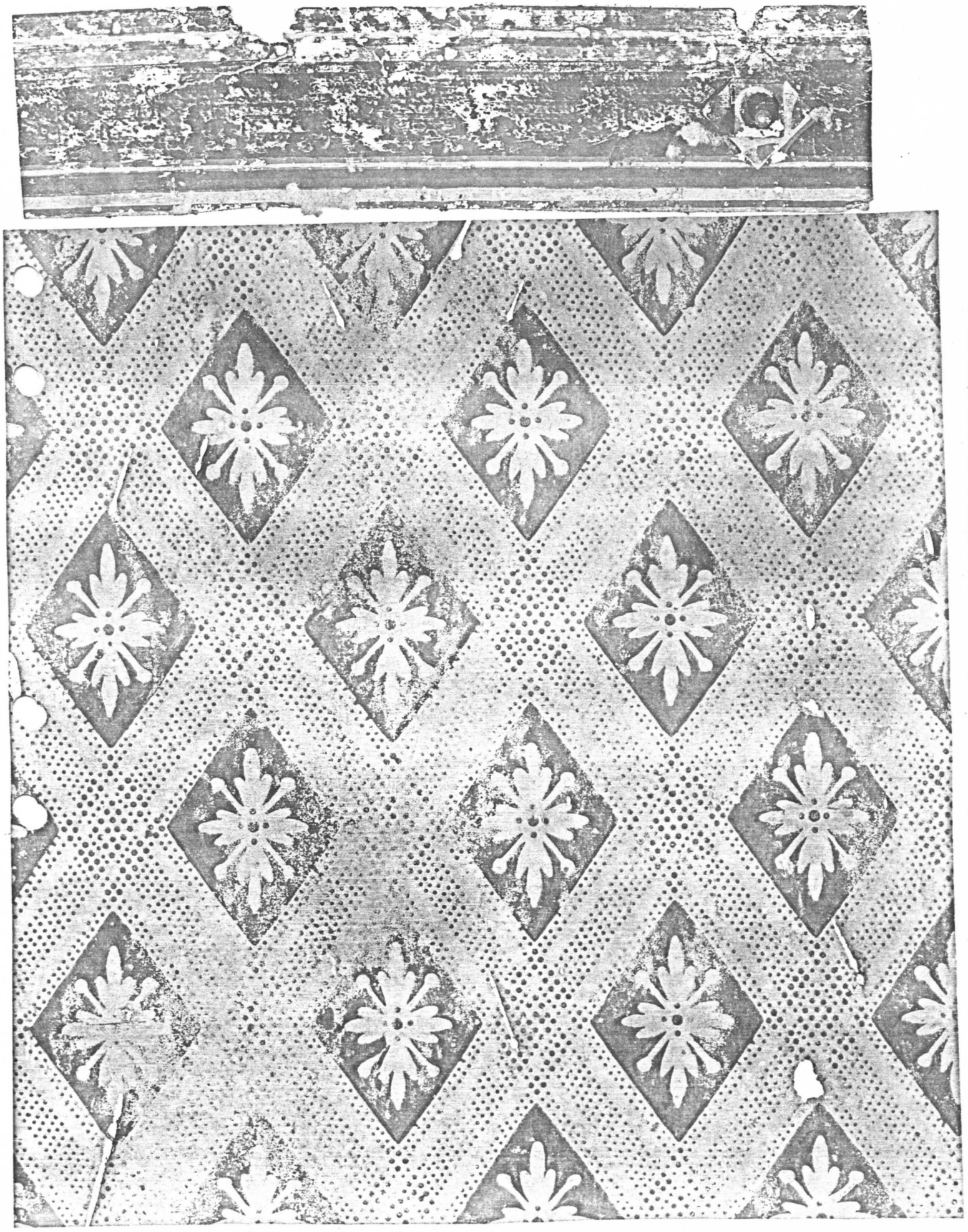

FAGELSÅNGEN Hus:2 Rum:209

3:23

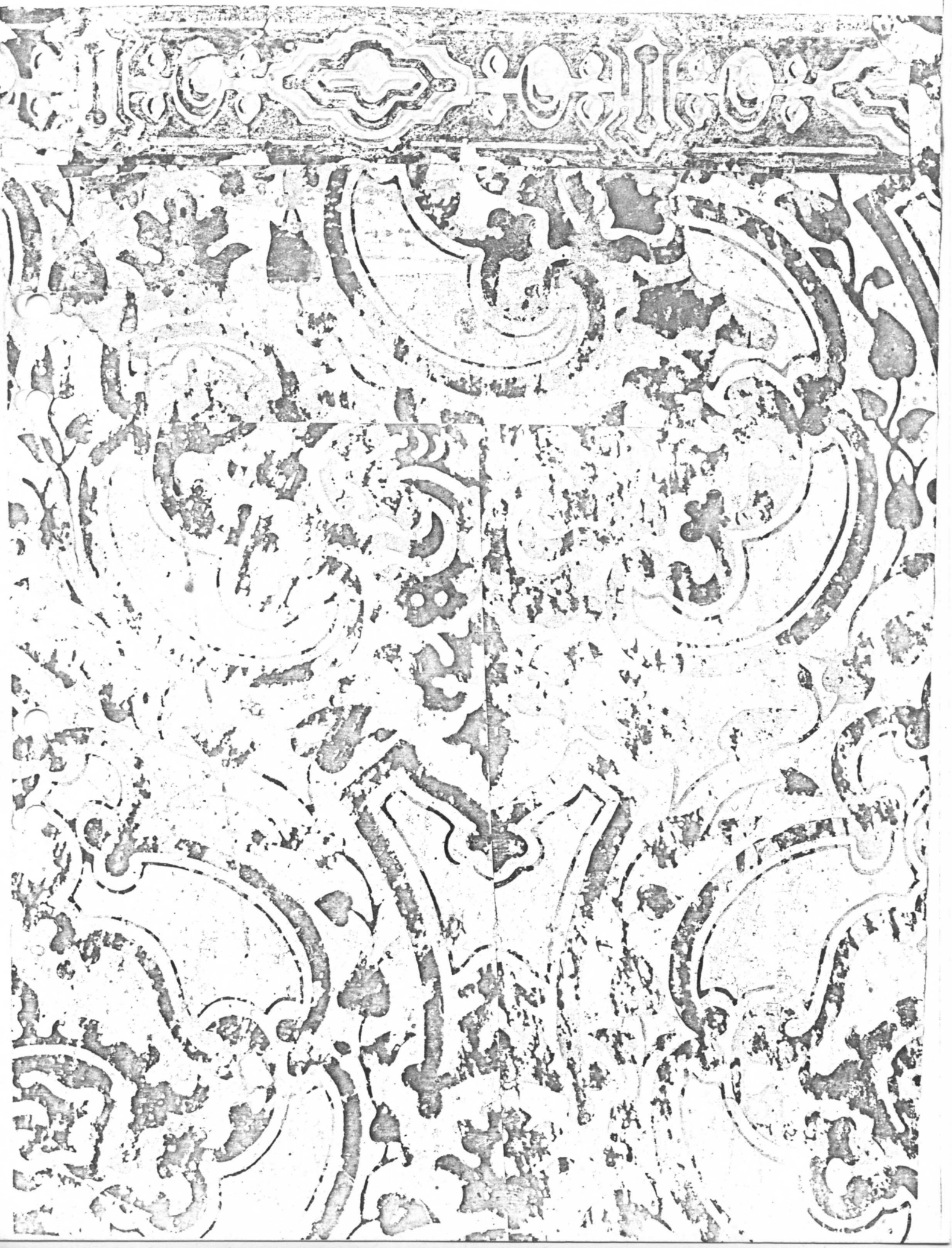

FAGELSANGEN Hu:2 Rum:209

2:23

FAGELSANGEN Hus:2 Rum:209

1:23

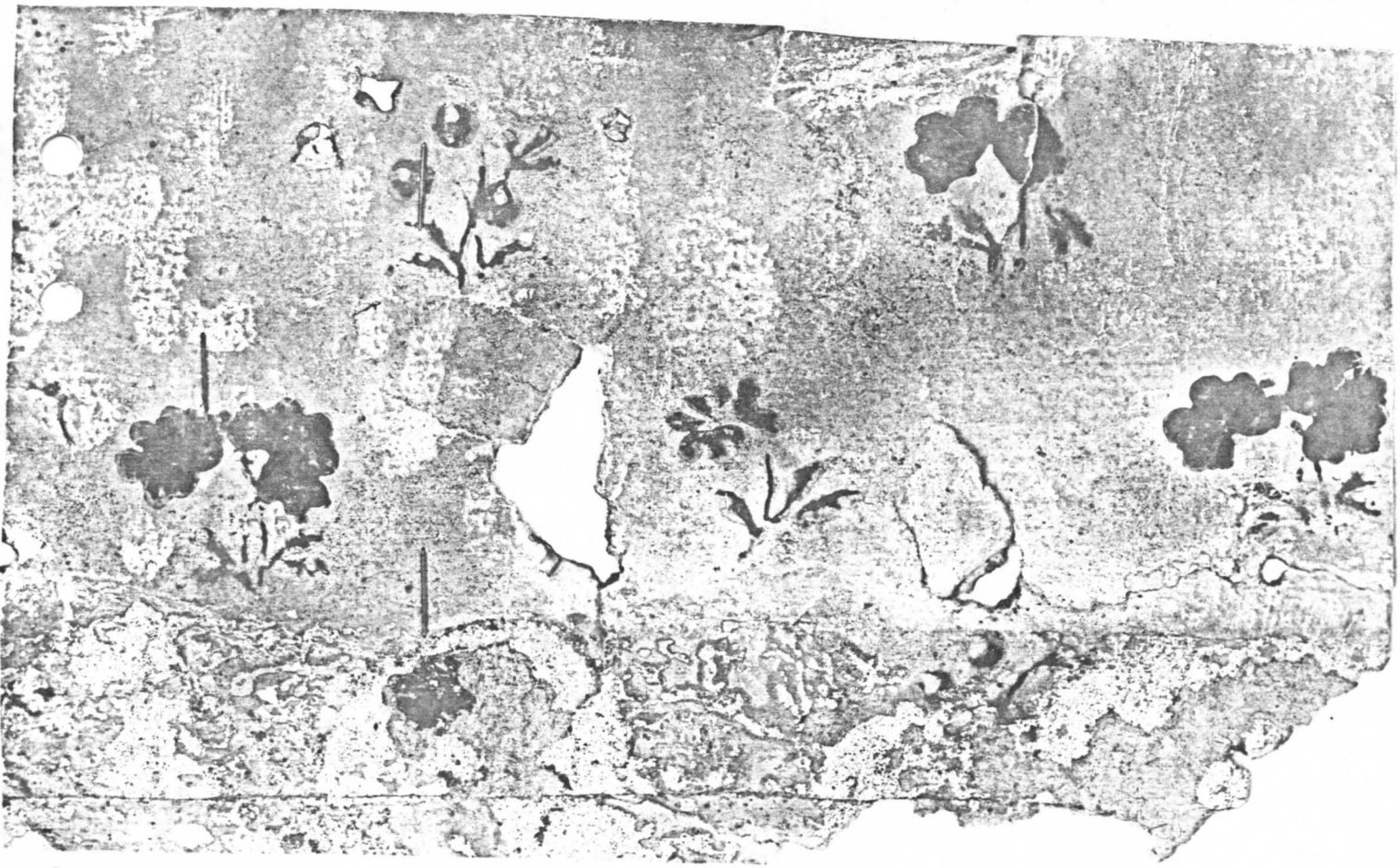

STORA FÅGELSÅNGEN
Södra huset, Hus 2

Rum 212

Rum 212 - Tapetprover

Tillvaratagna tapetprover från rum 212 i södra byggnadens övervåning. Köket, 212,har avplankats från det nordliga rummet nr 211, där samma tapetlager återfanns inne i den SV garderoben. (Övriga väggar i rum 211 var frilagda från tapeter och stod med synlig timmerkonstruktion. Jfr fotos).

Äldsta tapetlagret kan härröra från omkr 1800.

Tillvarataget December 1975, Bgt, GF.

SSM inv.nr: 42.223

FAGELSÅNGEN Hus:2 Rum:212

9/9

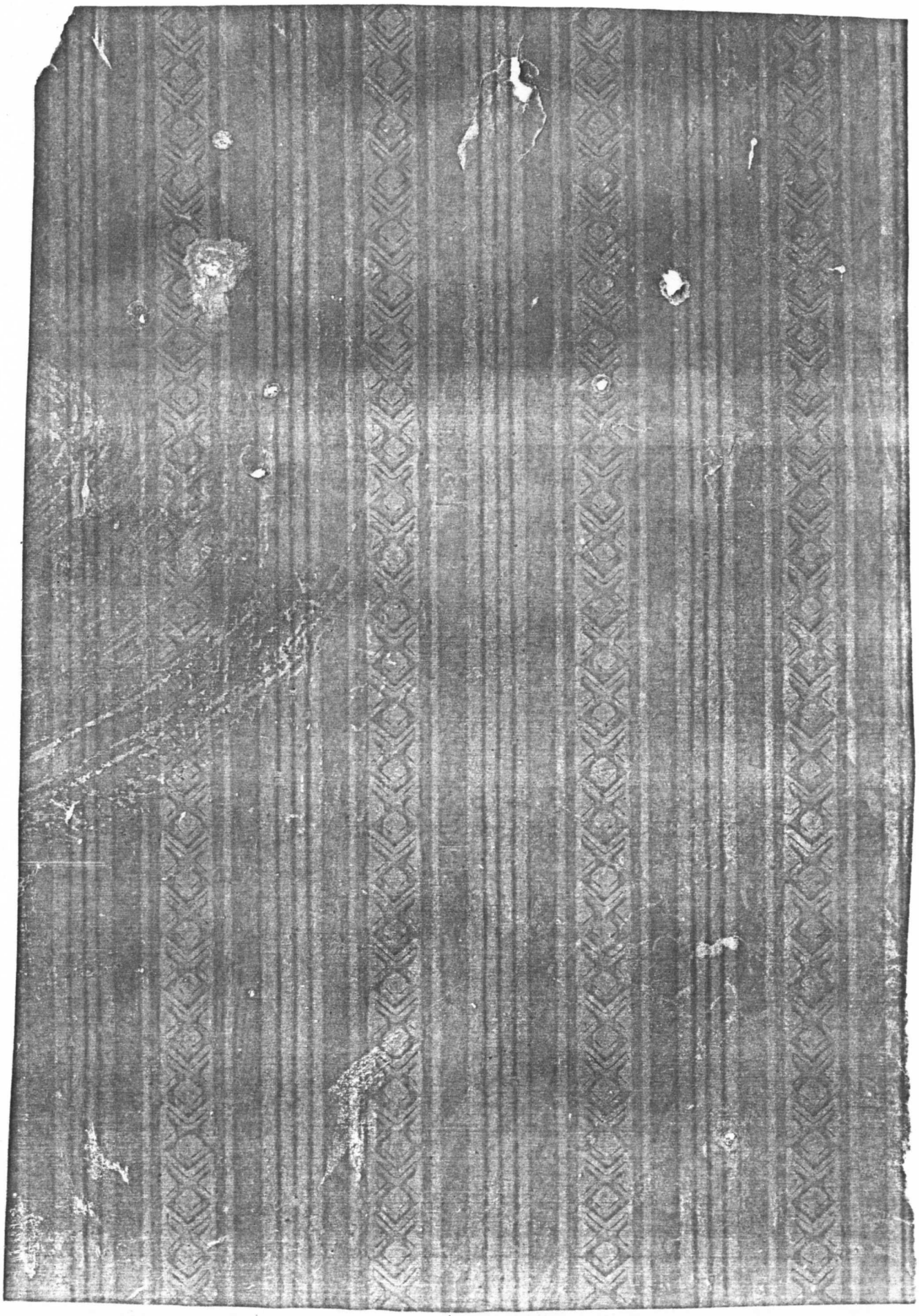

FAGELSÅNGEN Hus:2 Rum:212

8/9

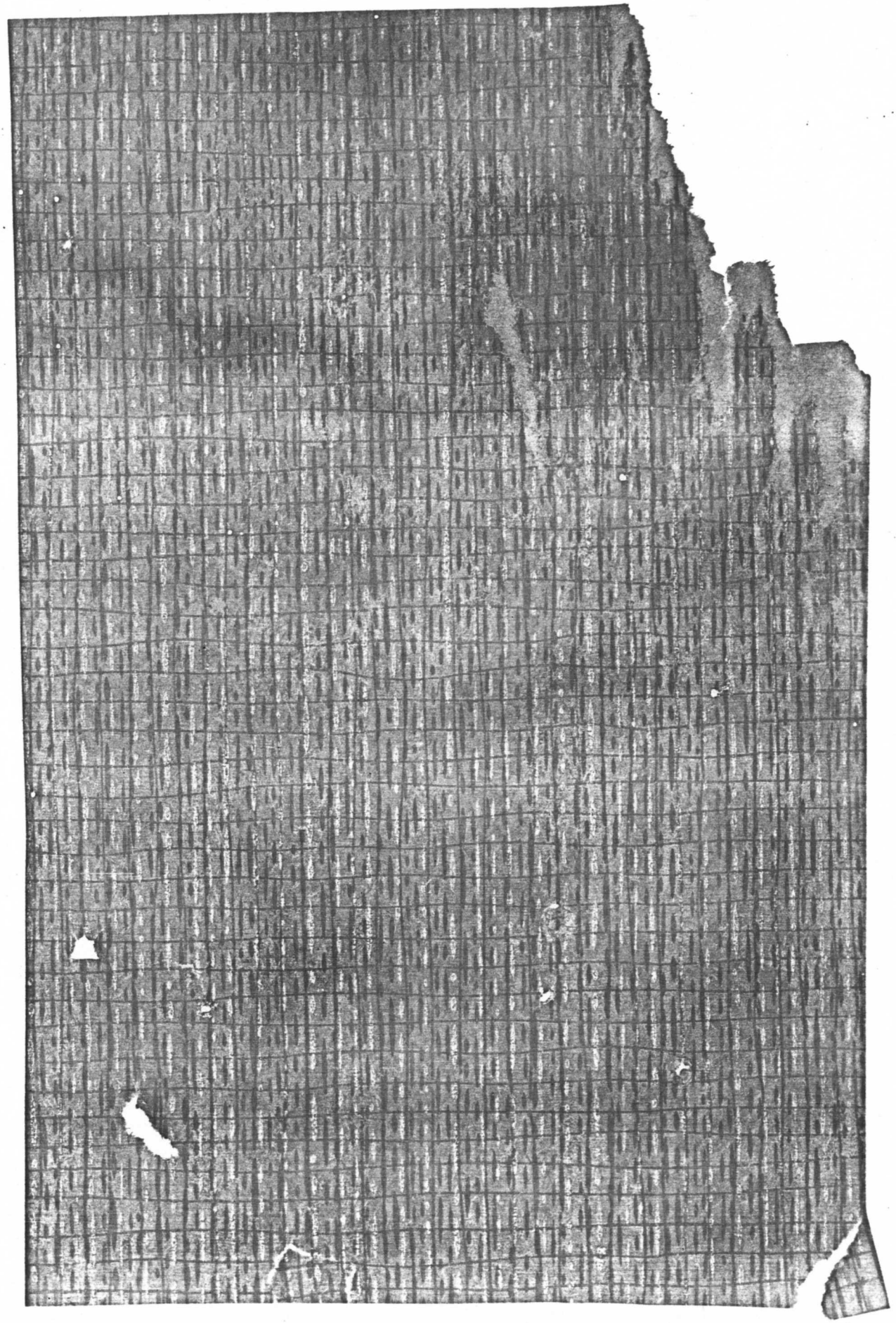

FAGELSANGEN, Hus:2 Rum:212

7/9

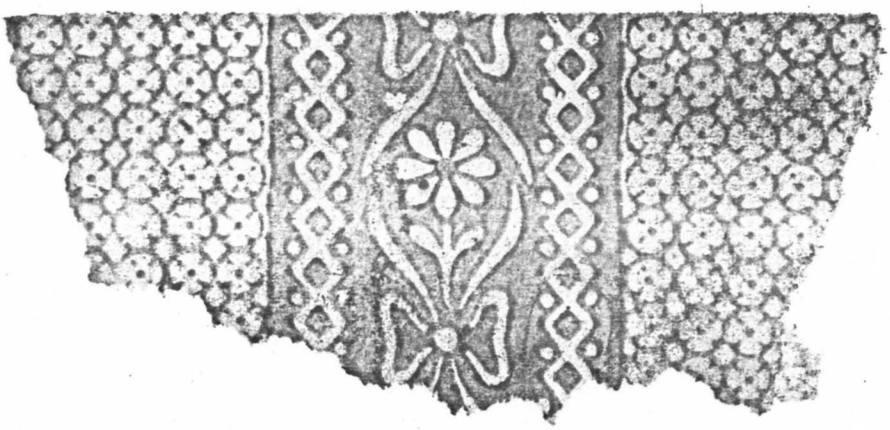

FAGELSANGEN Hus:2 Rum:212

6/9

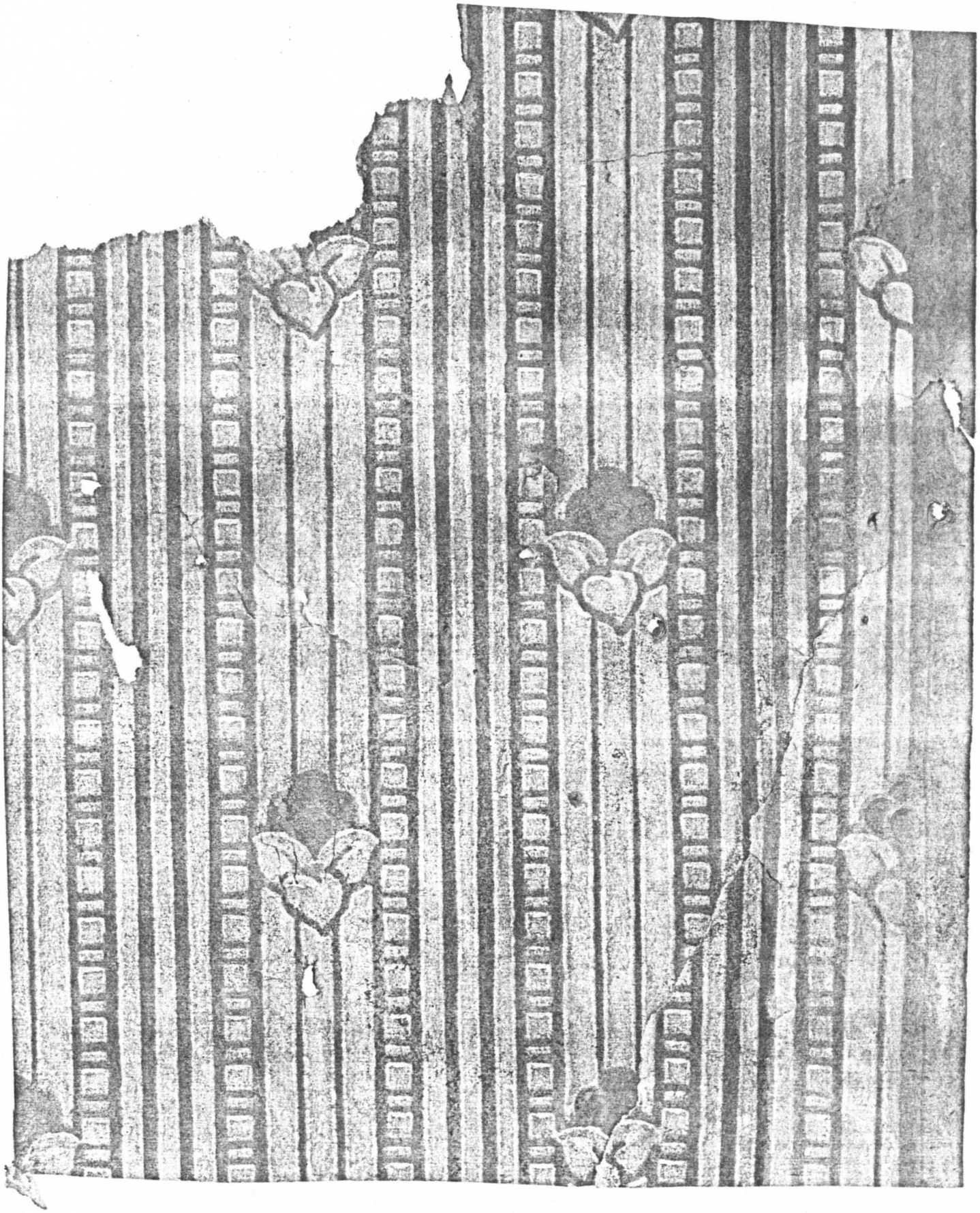

FAGELSANGEN Hus:2 Rum:212

5/9

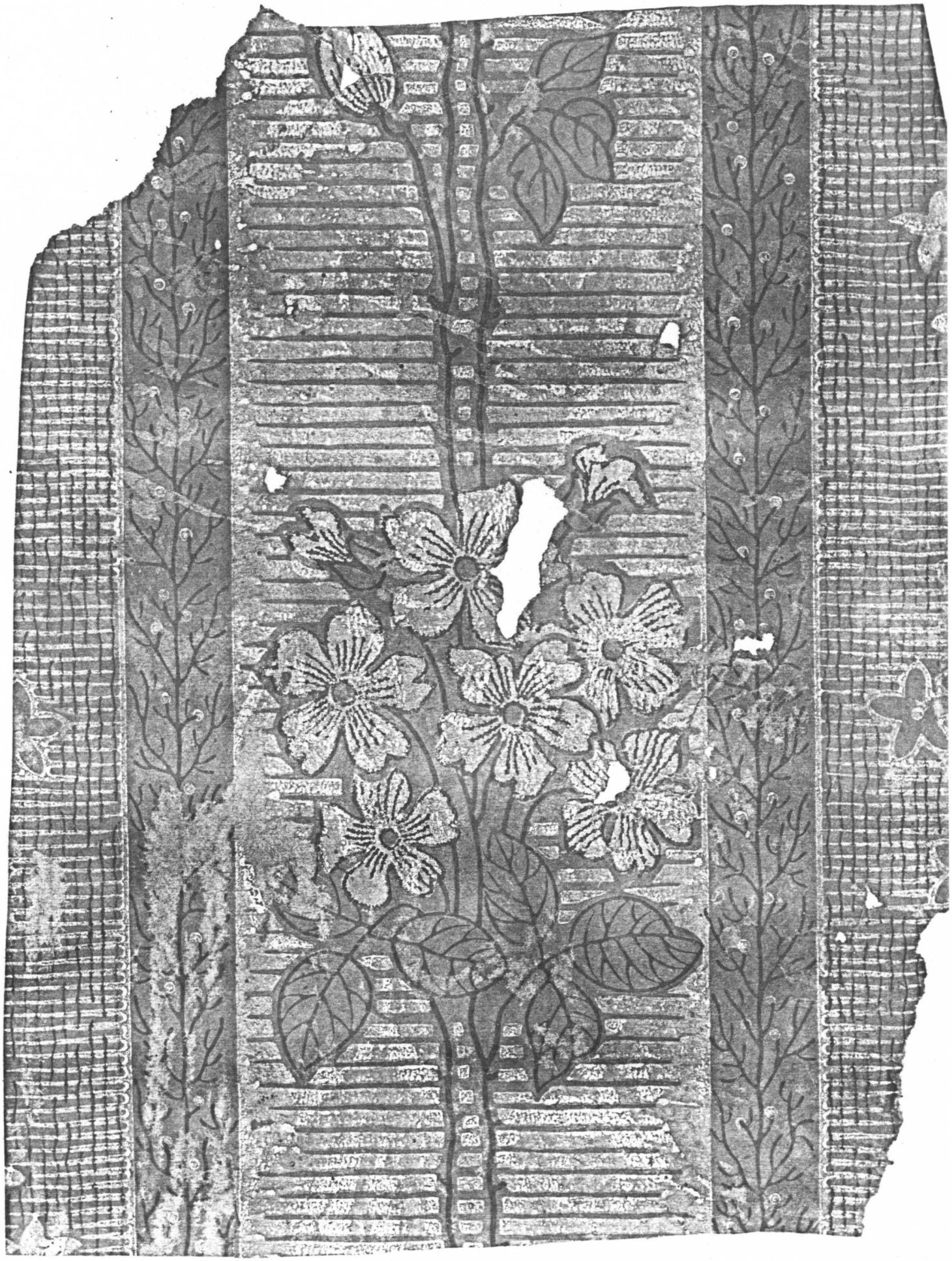

FAGELSANGEN Hus:2 Rum:212

4/9

FAGELSANGEN Hus:2 Rum:212

3/9

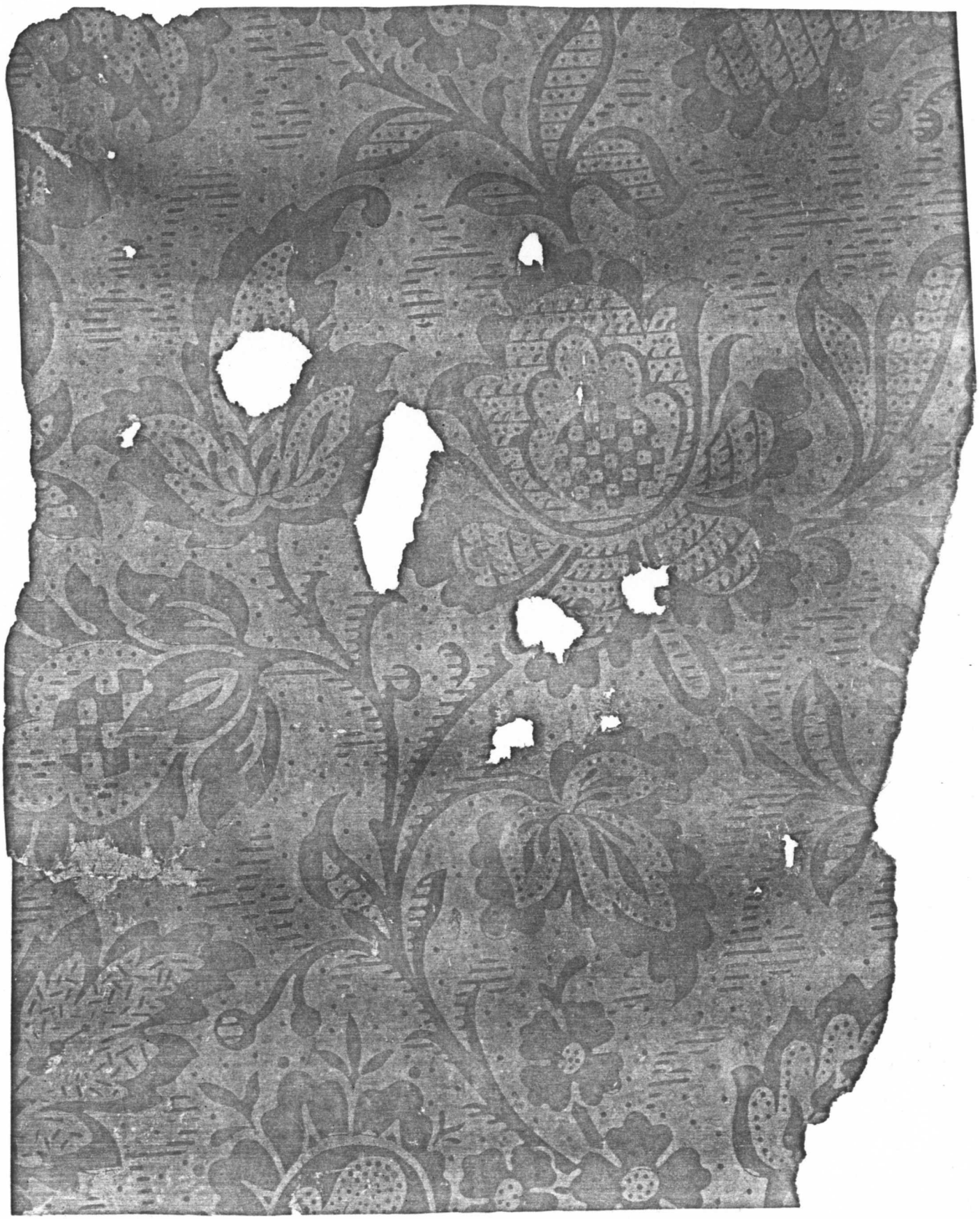

FAGELSANGEN. Hus:2 Rum:212

2/9

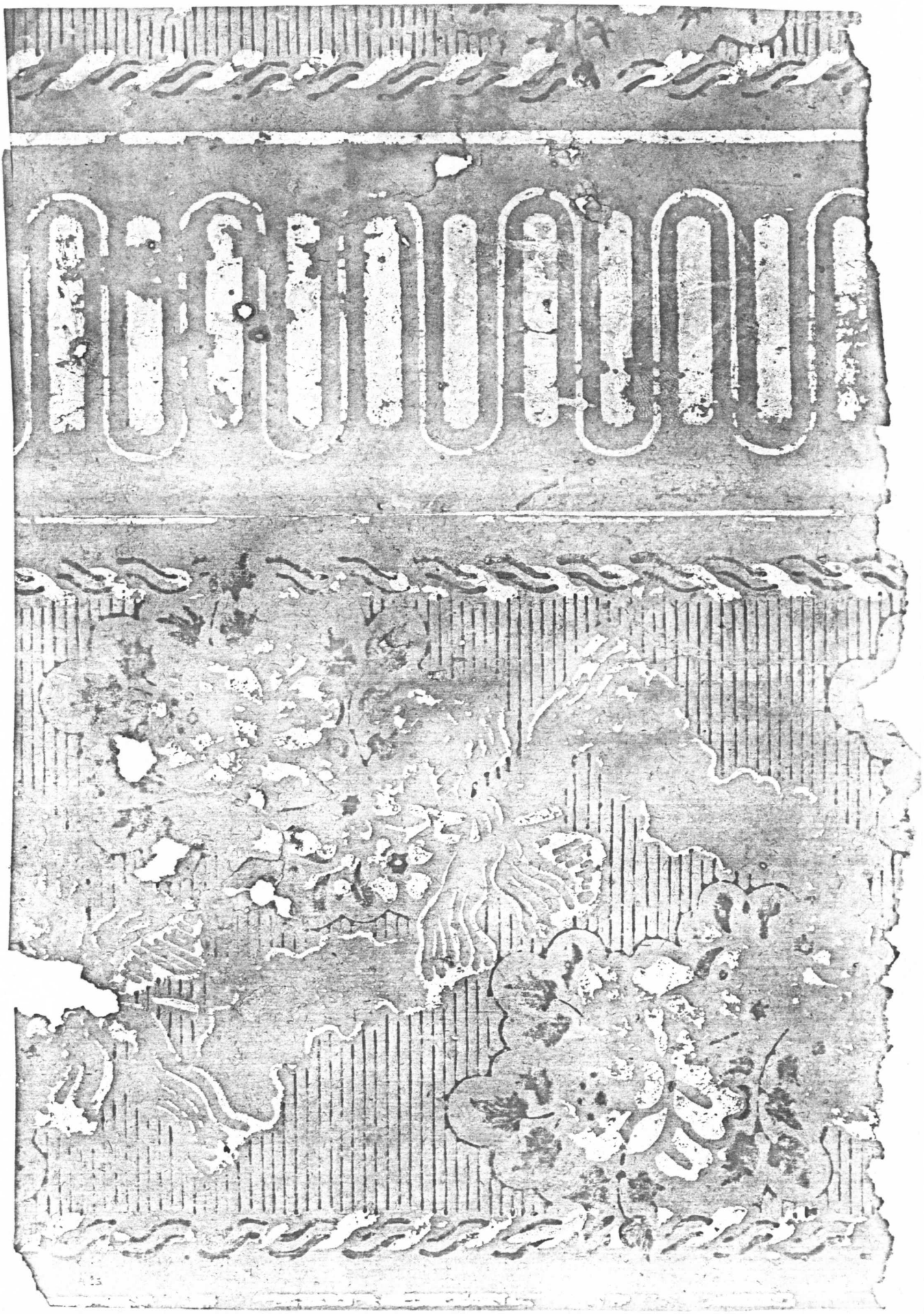

FAGELSANGEN Hus:2 Rum:212

STORA FÅGELSÅNGEN
Västra huset, Hus 3

Rum 303 - Tapetprover

Tillvaratagna tapetprover från västra byggnadens norra rum. Äldsta tapeten, med schablontryck, härrör möjligen från tidigt 1800-tal. Övriga lager från 1800-talet och 1900-talets början.

Tillvarataget december 1975, Bgt, GF

SSM inv.nr.: 42.224

FAGELSANGEN Hus 3 Rum:303

8/9

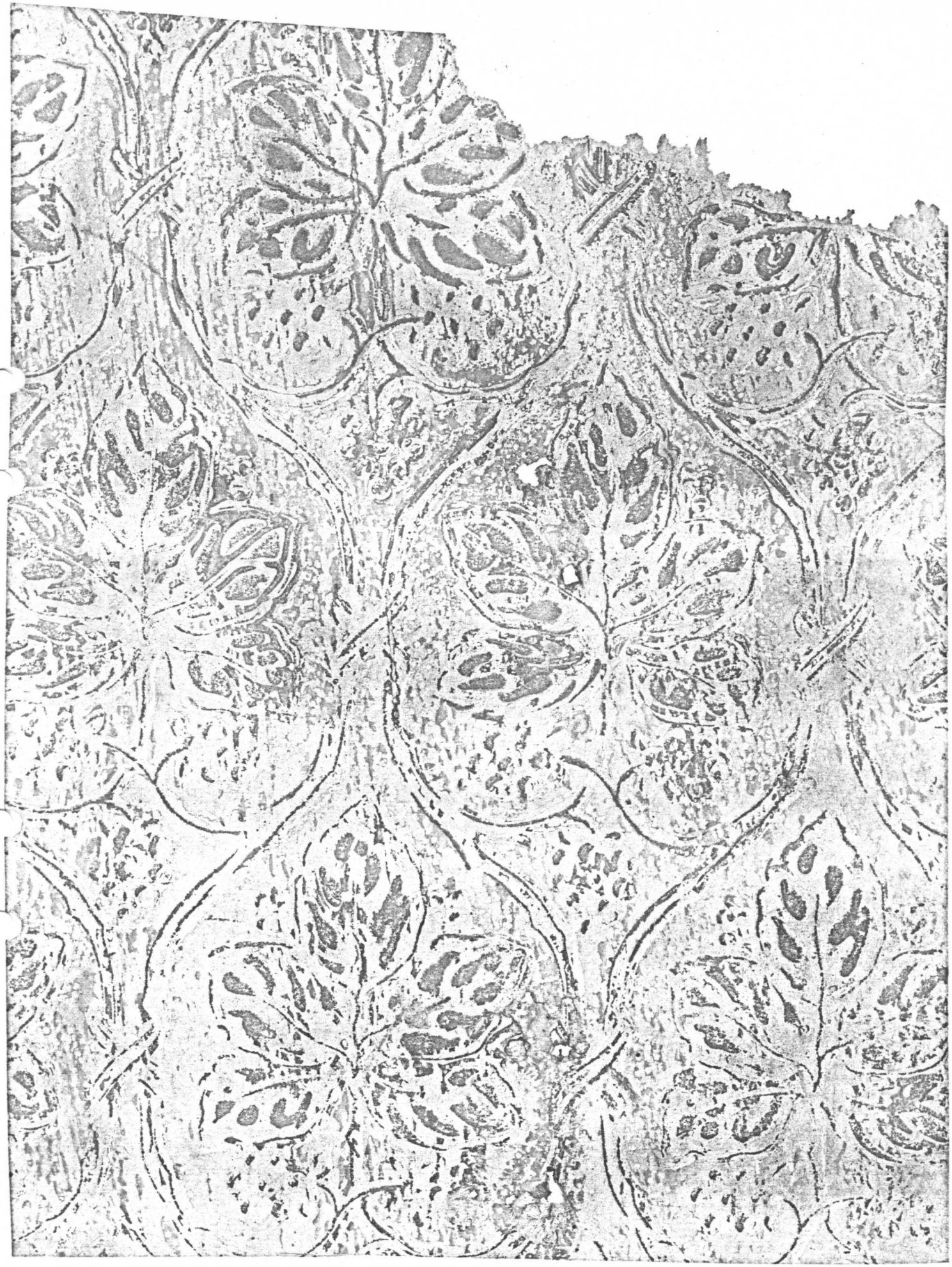

Tapet nr 4096 305

FAGELSÅNGEN Hus 3 Rum:303

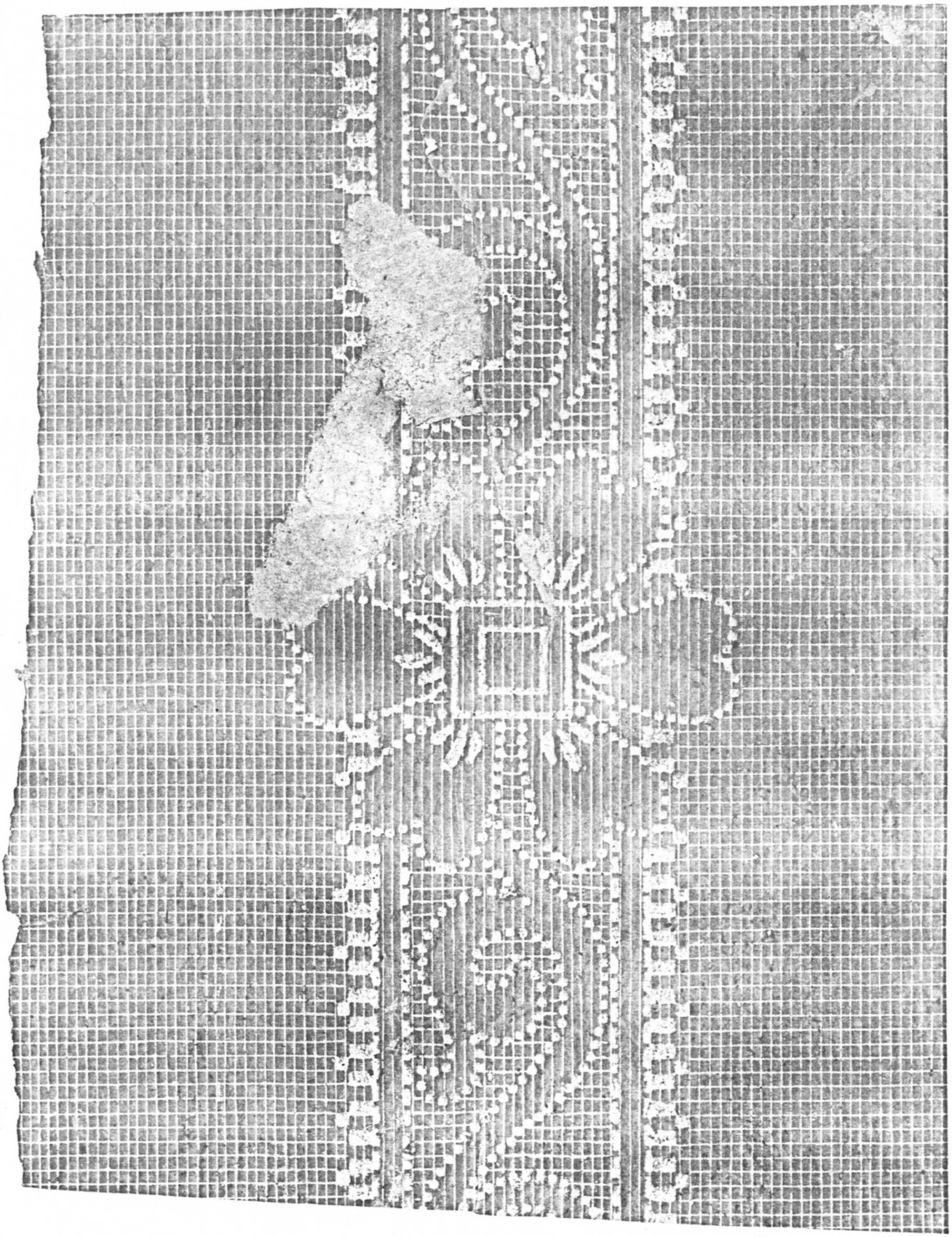

FAGELSANGEN Hus 3 Rum:303

6/9

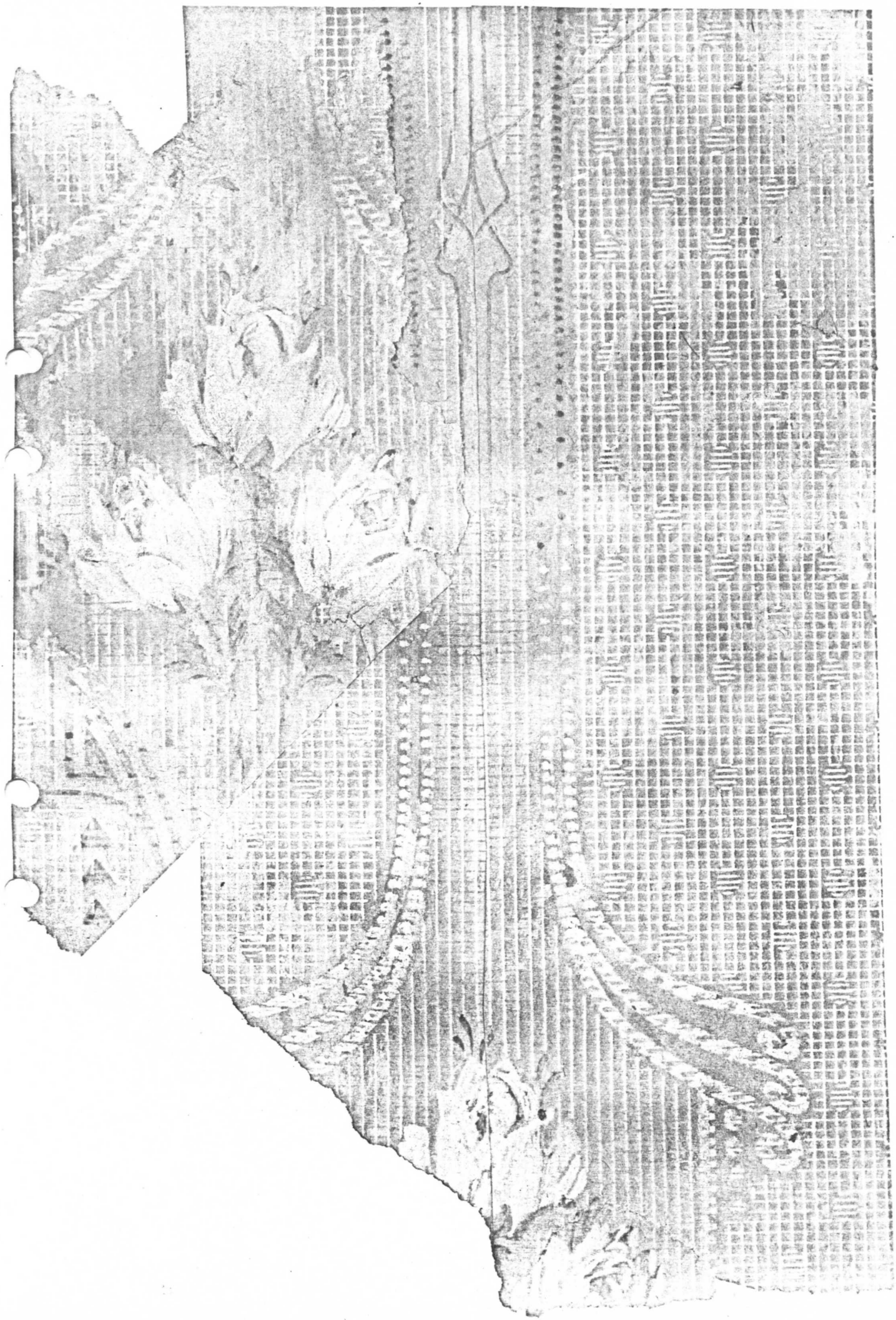

FAGELSÅNGEN Hus 3 Rum:303

5/9

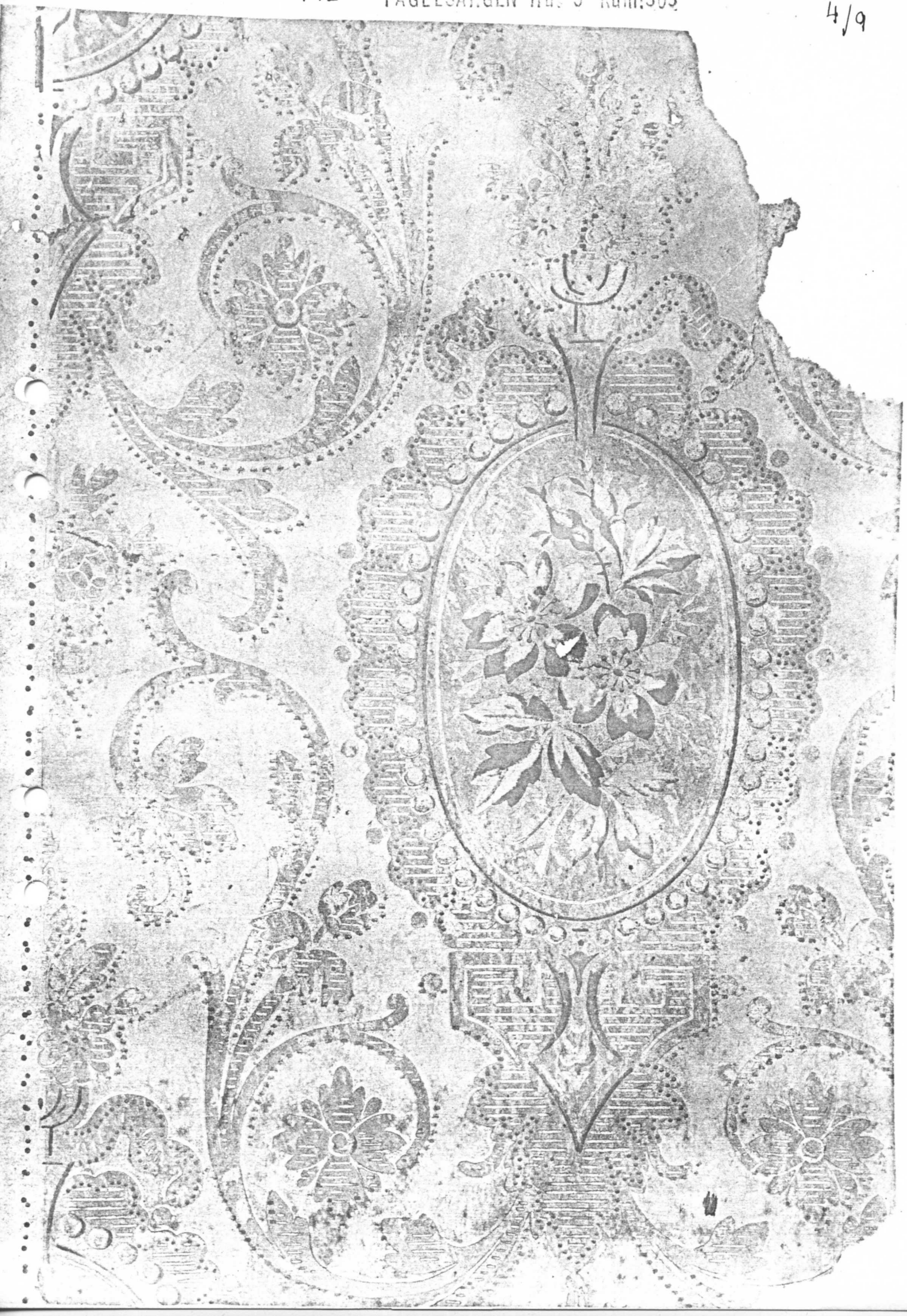

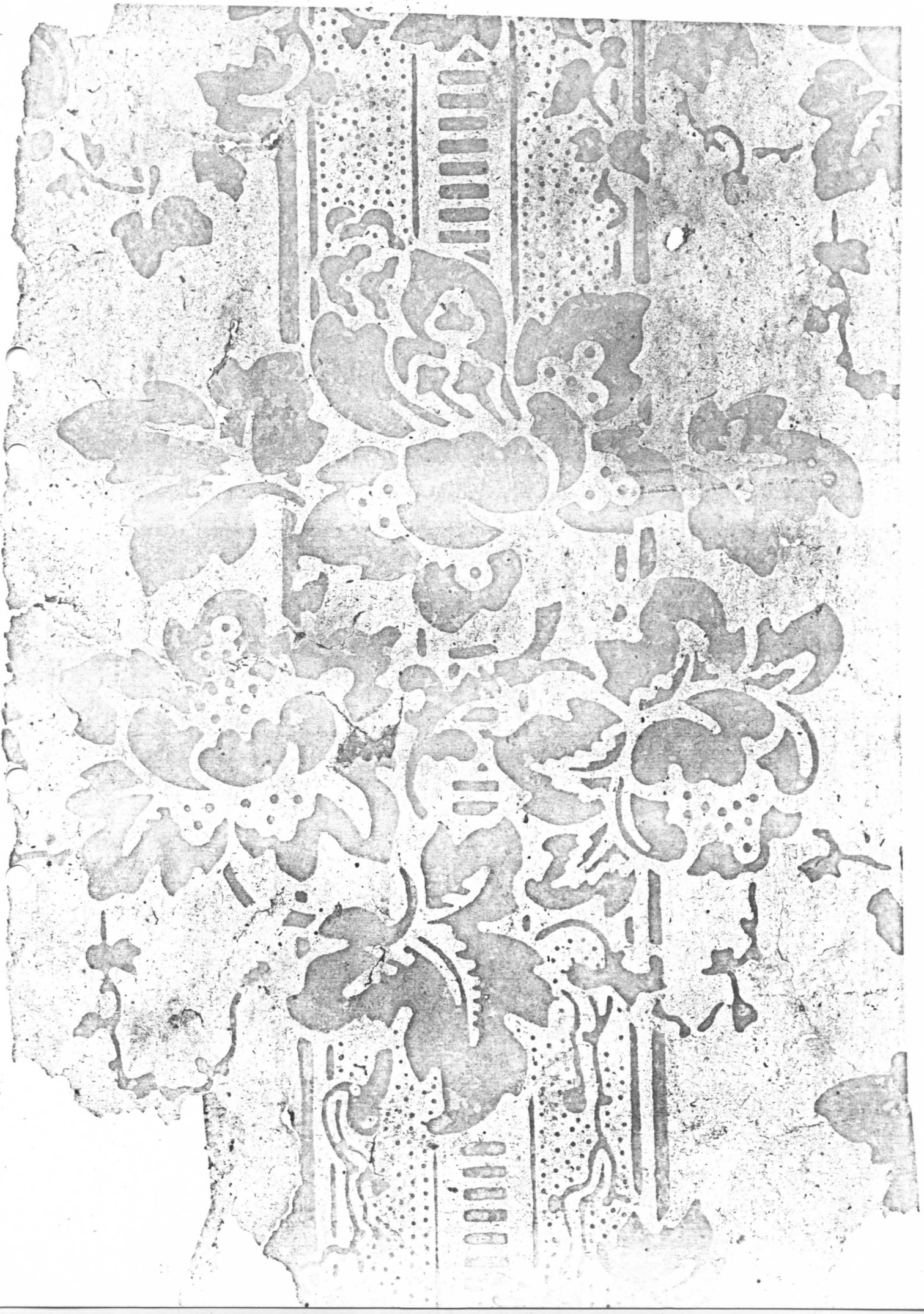

FAGELSÅNGEN Hus 3 Rum:303

2/9

 FÅGELSÅNGEN Hus 3 Rum:303

STORA FÅGELSÅNGEN
Västra huset, Hus 3

Rum 305 - Tapetprover

Tillvaratagna tapetprover från västra byggnadens södra bostadsrum. Äldsta tapetlagret kan härröra från omkr. 1800.

Tillvarataget mars 1975, Bgt, GF

SSM inv.nr: 42.225

St. Fågelsången, Gröndal
Västra byggnadens södra rum 305

11/11

St. Fågelsången, Gröndal
Västra byggnadens södra rum 305

10/11

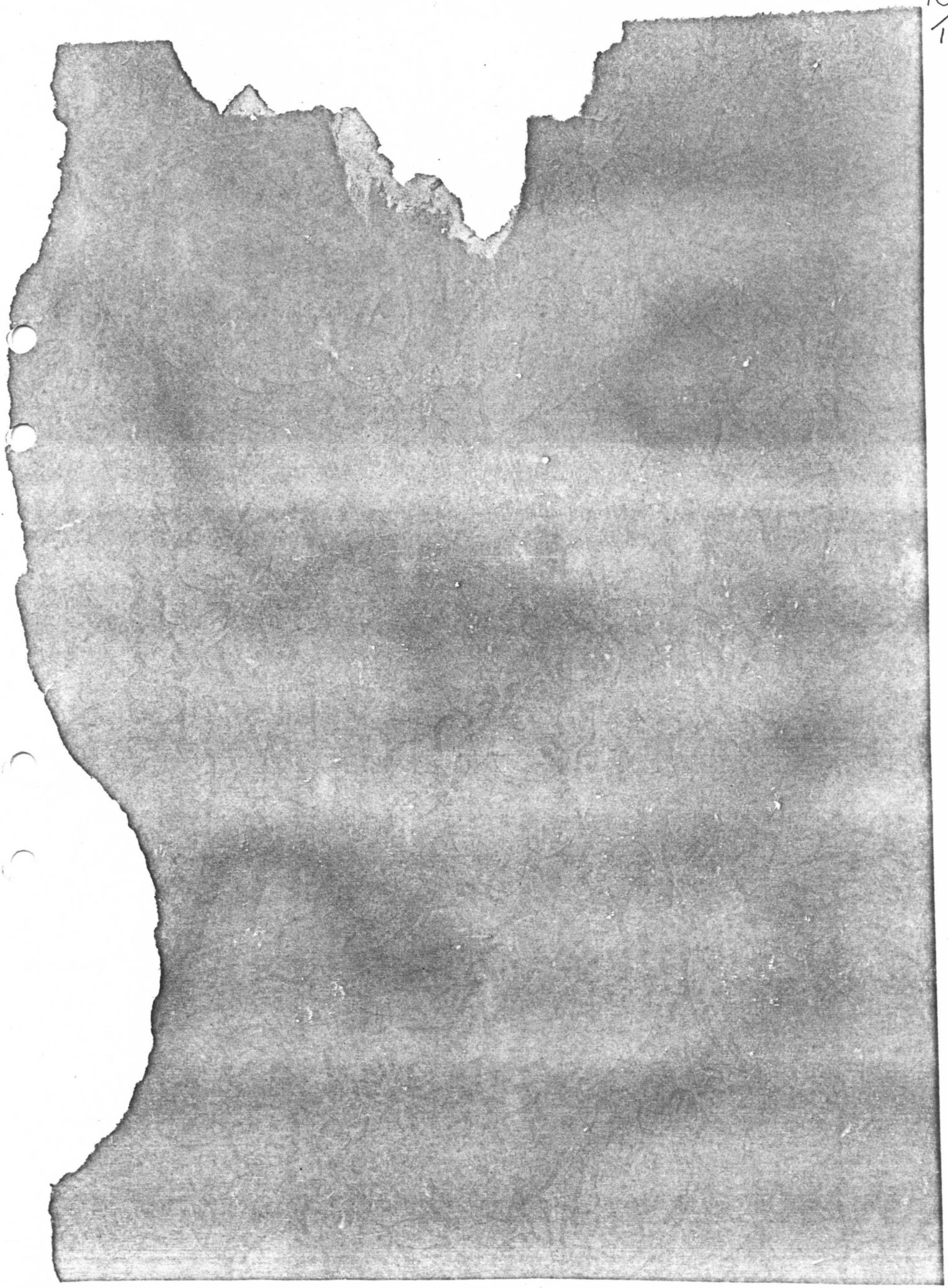

St. Fågelsången, Gröndal
Västra byggnadens södra rum 305

9/11

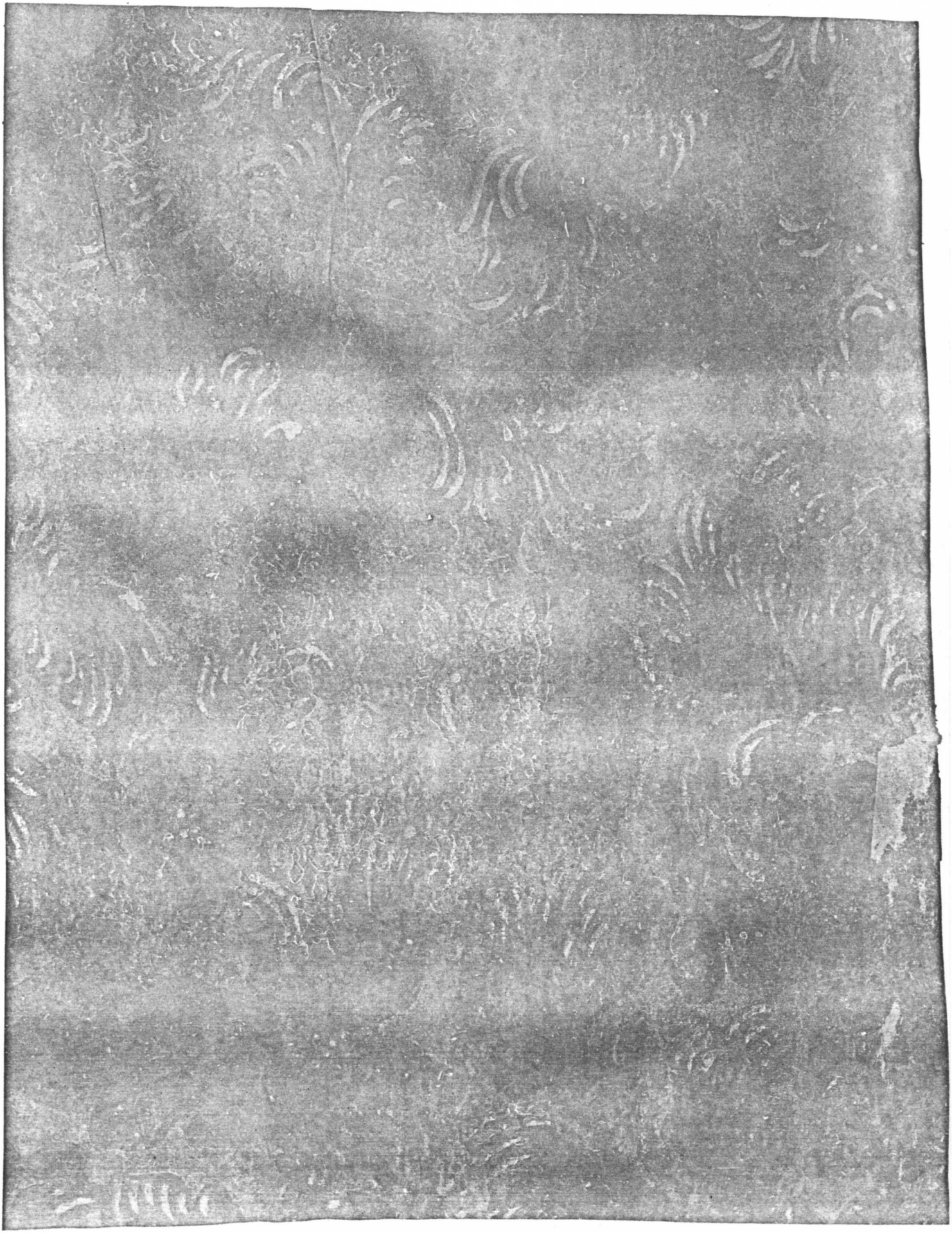

St. Fågelsången, Gröndal
Västra byggnadens södra rum 305

8/11

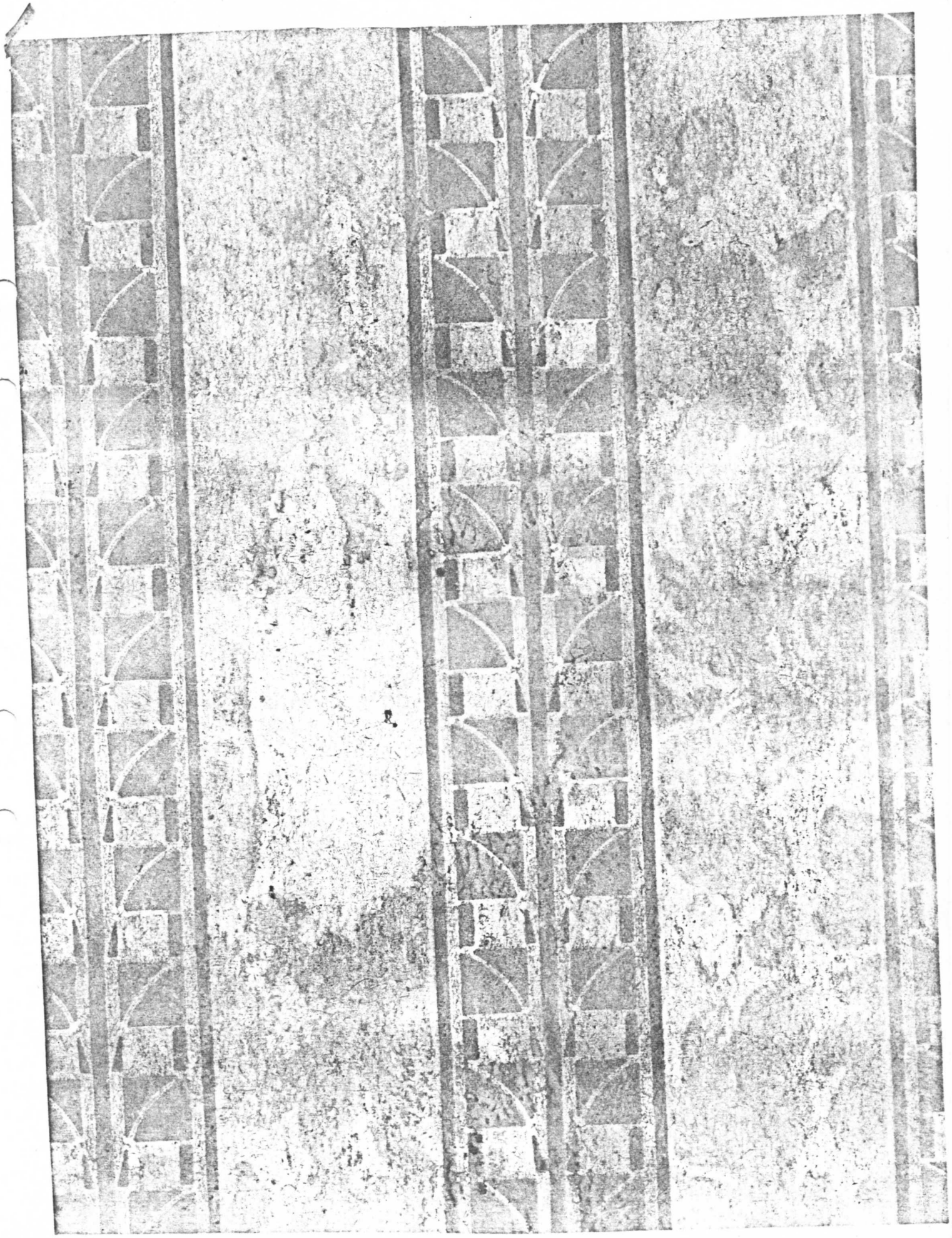

St. Fågelsången, Gröndal
Västra byggnadens södra rum 305

7/11

St. Fågelsången, Gröndal
Västra byggnadens södra rum 305

6/11

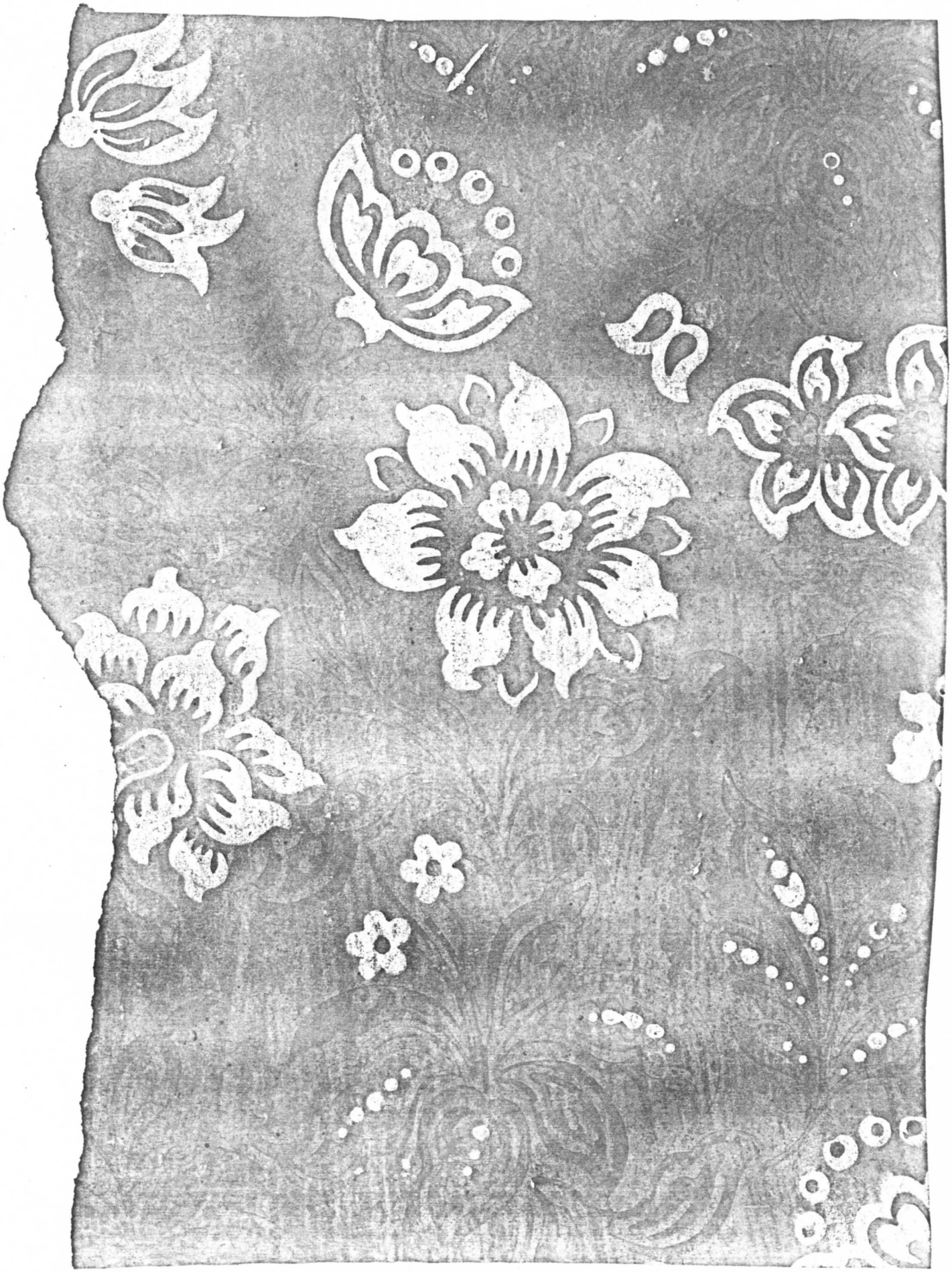

St. Fågelsången, Gröndal
Västra byggnadens södra rum 305

5/11

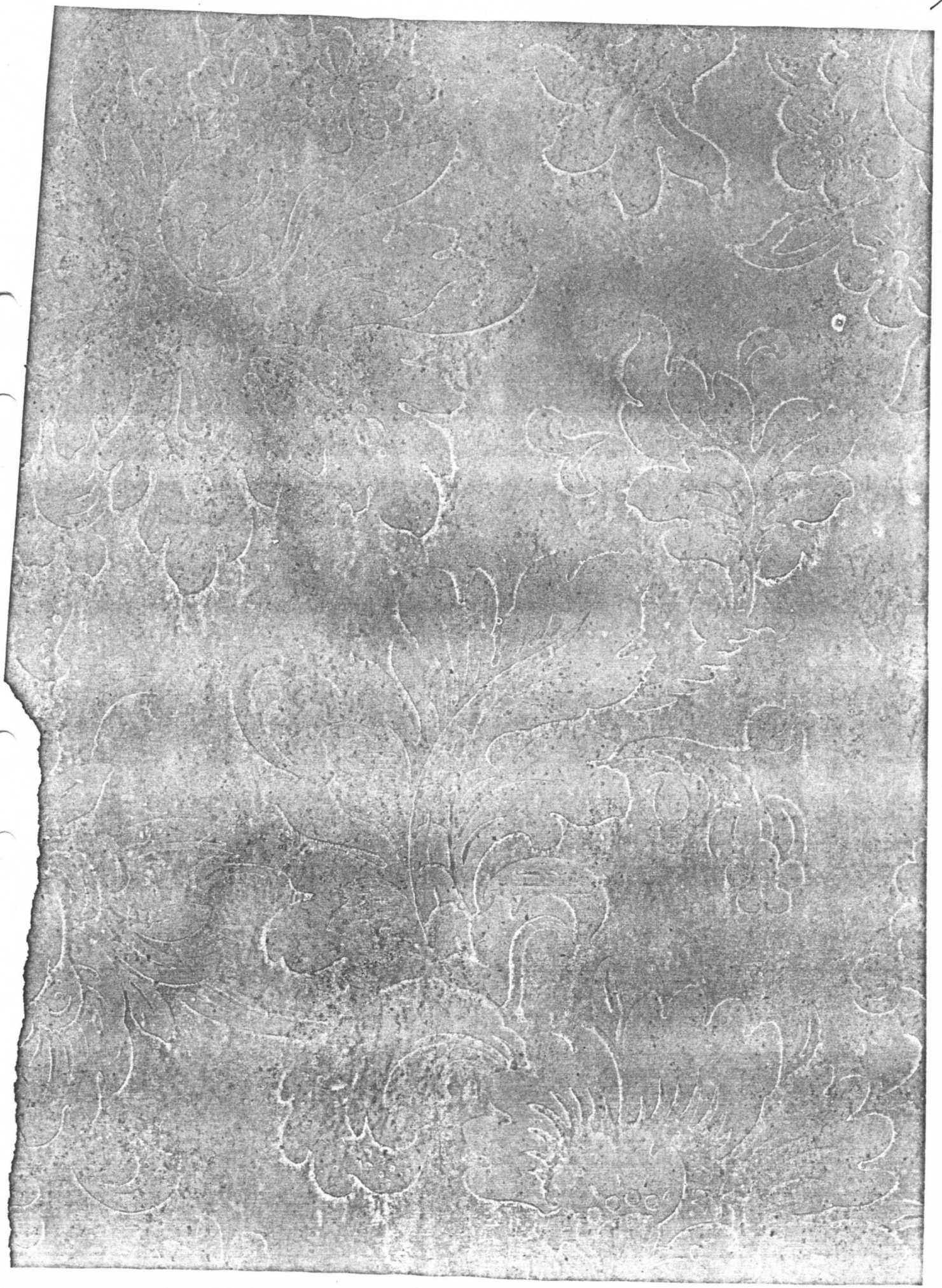

St.Fågelsången, Gröndal
Västra byggnadens södra rum 305

4/11

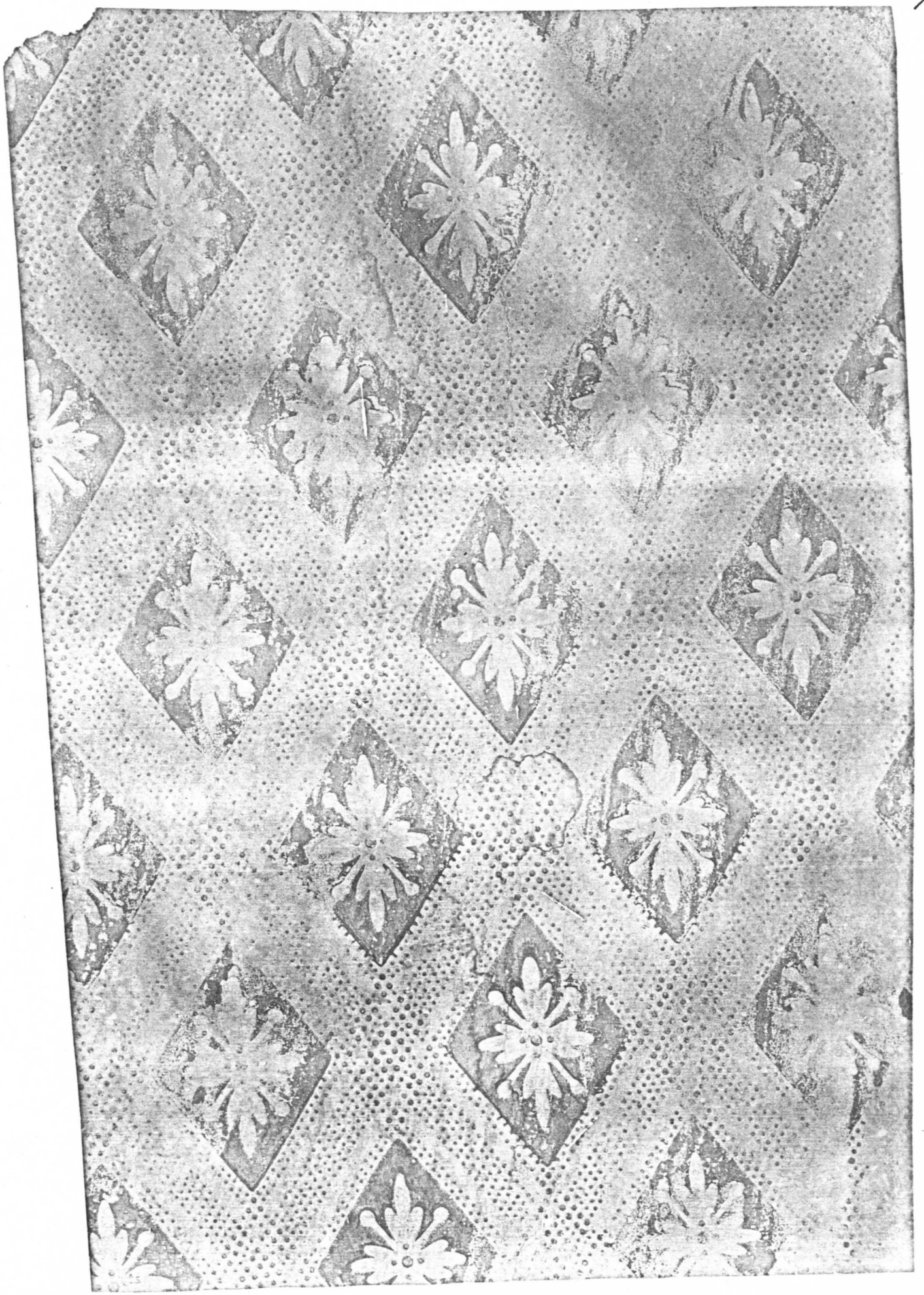

St.Fågelsången, Gröndal
Västra byggnadens södra rum 305

3/11

St.Fågelsången, Gröndal
Västra byggnadens södra rum 305
mars 1975 G.F.,L.Bgt

2/11

Fågelsången, Gröndal,
Västra byggnaden, Hus 3, Rum 305
mars 1975, L.Bgt, G F.

1:11

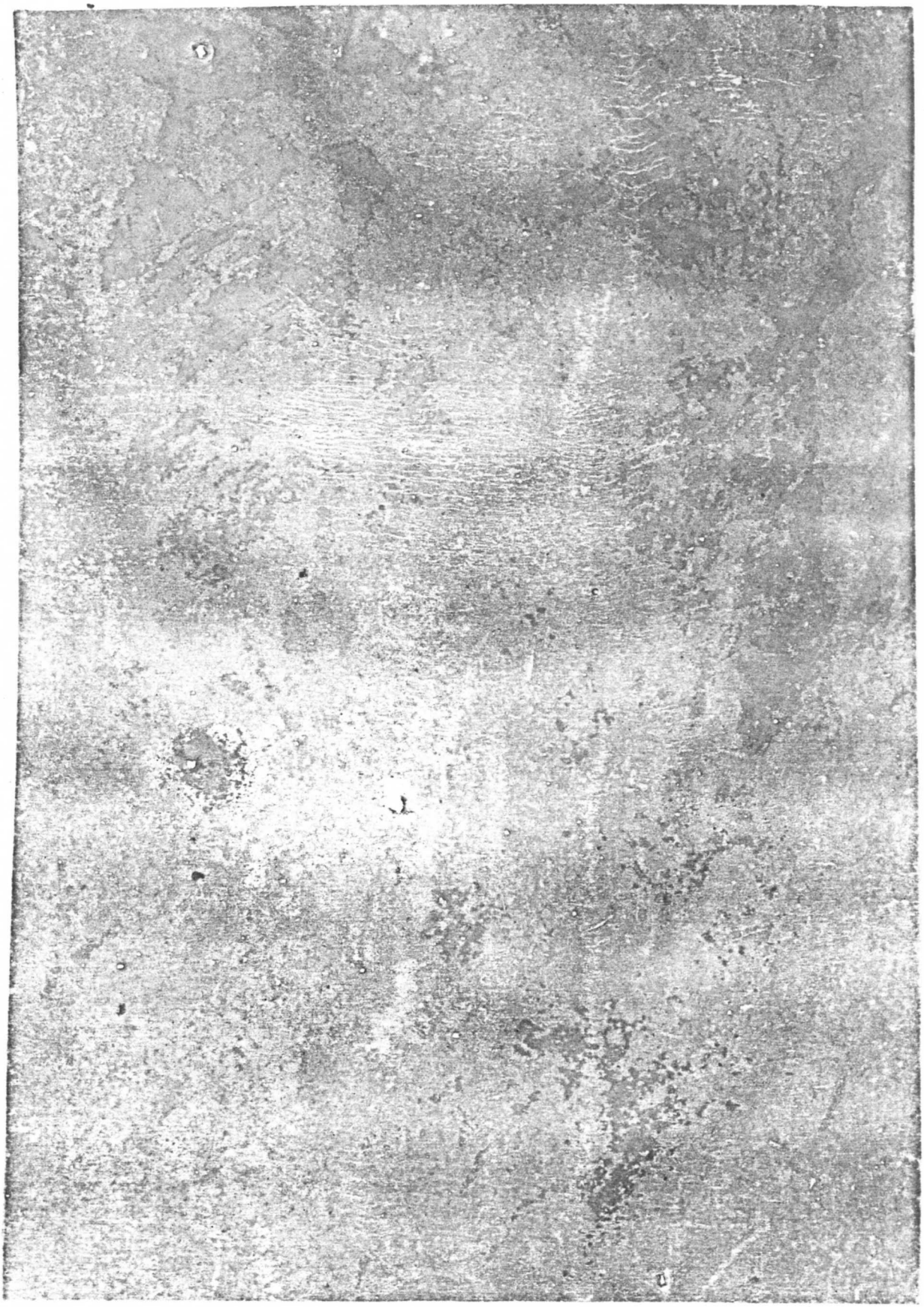

BRANDFÖRSÄKRINGAR

Brandförsäkringsprotokollen i Brandförsäkringsverkets arkiv i Stockholm. Excerperade av Anna von Ajkay, Stadsmuseet.

1804 OBS Fågelsången (m5167) ligger vid Trehörningen! (Svännkyrka sn Svartlösa hd) fabriköi David Hirsch's cattunstryckeri

SITUATIONSKARTA

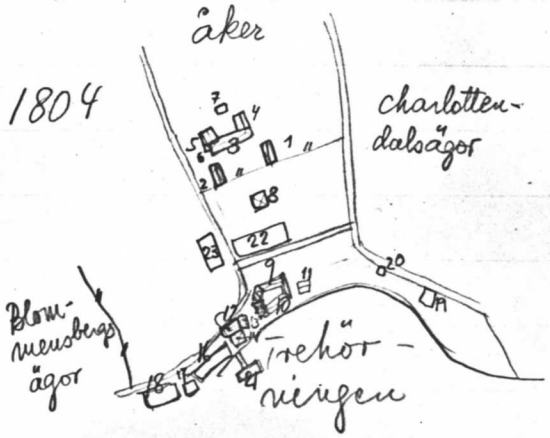

Fågelsången

Brandförsverket nr 5167, ägare David Hirsch

1804 den 20 augusti inställde sig ..... vid frälsclägenheten Fågelsången i Stockholms län, Svartlösa härad, Bränkyrka socken, som innehaves av fabrikören herr David Hirsch, för att besiktiga o värdera alla de här till Kattuns tryckeri uppförda byggnader, varå fabrikören åtnar begära brandförs; och funnit beskaffenheten som följer:

Gårdens läge är nära sjön Trehörningen. Åbyggnaderna
1.) Corps de Logi-byggnad av furutimmer i gott stånd 1 vån utom vindsrum, 23½ aln lång 42½ aln bred, 17 varv hög, utv. panelad med bräder och överstruken med oljefärg, yttertaket av tegel, står på stenfot, som åt gårdssidan är låg, men åt den andra sidan 3 aln hög, uti vilken är bjälkkällare.

Byggnadens undre våning består av fyra rum förstuga m 2 kontor, och en svängtrappa upptill vind, som genom dubbla bredväggar är avdelad i 2 rum, förstuga och ett stort kontor, vilka hava varsin plåtbeslagna vindskappa.

Hela stommen värd. till 233 Rd
Golven. uti rummen och förstugan av bräder 60 Rd
Gipstak uti de tvenne första rummen, panelade tak uti de övriga rum och förstugor 38 Rd
10 fönsterluffer med ytterluckor, 3⅛ aln höga, foder utan och innan o 3 stora rutor; höjden 70
4 par fö. luffer 2¼ aln höga och 8
Ett par ingångsportar i förstugan
5 " halvfranska dubbattants-er med tillbehör
3 " " dörrar " "
3 st släta " i förstugan
Brostpanel uti fyra rum på nedre botten ca 100 aln

Fotpanel uti bägge vindsrummen, 40 alnar
4 st stora moderna kakelugnar, 2 st mindre 68 Rd
Alla rum med papperstapeter
2 skorstenar med kakelugnsnischer
En svängtrappa upp till vinden
Utanför dörren en sandstenstrappa m 3 steghöjd
Hela byggn värd till 843 Rd

2.) Mittemot förgården en 2våu timrad byggning, panelad utvändigt och till stor del inv, 24½ aln × 8¾, brutet tak av tegel, två vindskappor står på hög stenfot. Nedre våu består av först ett kök, till färgeri inrett med inmurad järngryta, ett vanligt kök, ett rum med spis och ett kallrum. Andra våu av först och fyra eldrum.
Golven av bräder, ett gipstak uti ett rum, resten panelade
9 st 1¾ aln höga fönsterluffer, med 4 stora rutor,
2 luffer först bägar m 8 rutor i varje luft, 2 aln höga till vindstrapporna
5 st 1¼ aln höga fö. luffer m luckor och tillbehör, 2 portar
3 halvfranska dörrar m tillbehör
3 rum med bröstpanel
4 kakelugnar 1 tegelugn
Papperstapeter uti 4 rum
2 svängtrappor i förstugorna
1 spis med bakelsegn, 1 spis m inm järngryta.
Värd till 647 Rd

3.) En korsvärksbyggning 1våu, panelad ut- och inv m. bräder och grusfyllning emellan, på låg stenfot, 25½ × 6¾ 7 aln hög till takfoten, täckt med järnplåtar (sydv sidan) resp bräder.

Byggn indelt uti förstuga som går tvärsigenom hela huset med ett rum på vardera sidan. Brädgolv, panelade tak. 6 st 3 1/8 aln höga fö. lufter o 3 stora rutor i höjden. Ett par portar m. tillbehör ett par släta ett par deuxbattants halvfranska dörrar, 2 enkla halvfr. dörrar, 2 gröna k. ugnar pappersta-peter, skorstenar med kakelugnsnischer. Värd t. 356 Rd

4. Invid och i sammanhang med nyssnämnda byggn. en flygel till prästen av korsvärke, panelad m bräder 14 3/4 x 7 aln, 5 aln hög, under brädtak på låg stenfot, har 2 släta dörrar, 3 små fönster, golv av bräder, innertaket panelat, allt i behållet stånd. Uti nyssnämnda hus en kattuns press med tillbehör. Värd. t. 133 Rd

5.) Mittemot nyssnämnda flygel och tättinvid nr 3
1804 → en i år uppsatt och inredd 2 vån timrad byggn, 15 x 13 alnar, 29 värv hög, taket täckt m bräder, står på låg stenfot. Nedre vån indelt i förstuga, som delar huset tv. igenom samt 2 rum o kök, den andra av ett enda rum, uti är 9 st tryckbord. Taken panelade, 15 fönsterlufter, 2 aln höga o 16 rutor i varje luft, 2 par beklädda portar m tillb. 4 st halvfr. dörrar, 3 gröna k. ugnar, 2 skorstenar m. k. ugnsnischer o köksspis. - Värd t. 679 Rd

6 Utmed nyssberkr byggn. av korsvirke 4 3/4 x 4 1/2 en byggnad, panelad, med en svängtrappa inuti till övre vån i nr 5

7 avträdeshus, revs ca 1860.

8.) Badhus, uppsatt i år, av korsv, panelad, har brunn inuti

9.) Söder om dessa byggnader ned mot sjön en i år ombyggd timrad byggn, 18×9 alnar, 15 aln hög, på stenfot, indelat i ett rum o kök och förstuga.

10.) Söder om nyssbeskr, en byggn av korsvirke, panelad, brädtak, 70×6 aln, 3½ aln hög, innesluter tillika med hus nr 9 ett gårdsrum, östra delen inr. till stall, innertak av bräder på vandring

11.) Avträdeshus

12.) Färghus av timmer 17×9 aln, 17 varv högt, på stenfot, brädtak, 2 inmur. koppar,

13.) Färgstugubyggnad

14.) Korsv. hus, panelat, brädtak, 15 × 7½ aln

15.) En förlidet år uppsatt 1 vån timr byggn 13×9¼ aln på stenfot, brädtak indelt i ett rum och kök

16.) En i år timrad byggn, till tryckeri för 14 tryck bord, 33 × 13 aln, m 2 förstugor av timmer, en vid vardera gaveln, på stenfot,

17.) En i år uppsatt timrad byggn, 16½×12 aln, brädtak stenfot m 2 rum 4 st 2 aln höga fö lufter, varav 2 m luckor, 4 stora rutor, 2 beklädda dörrar, 1 oglas. ah en grön kakelugn.

18.) Ett inner år timr 2våu hus, 25½ x 11 alnar, 28 varv högt, brädtak stenfot. Nedre våu: 4 rum 2 kök, 2 först, övre våu 4 rum två kök, en förstuga 18 lufter fönster 2alu höga, 16 halv fr. dörrar, 8 st gröna k. ugnar, 4 spisar

19.) Ett nyl uppfört ?omkhus för kattuner, av kors-virke o bräder 17 x 12 aln.

20) En bod

21.) En flott brygga.

1805, nr 5622 Samma ägare, Hirsch

1805, 23 aug, inställde sig ..... vid frälselägenheten Fågelsången, Sthlms län, Svartl. hd, Br.k. sn, som äges av fabr. David Hirsch o Söner, för att ytterligare besiktiga o värdera en inné-varande år uppförd byggnad, varå fabrikören begärde brandförs.

Läget av själva huset är 100 alnar söder om Corps de Logi byggnaden, i södra hörnet av trädgården o 75 alnar från sjön Trehörningen.

Ovannämnda byggn. av furutimmer på 2 alns hög stenfot, 47 aln lång, 15 aln bred, 29 varv hög, utv. till styrka försedd med flera pilastrar, o järnskruvar, under brutet tak, av bräder, varöver är ett torn av korsvirke m. brädtak, för en ringklocka. Nedre vån består av 3 stora rum, förstugor, svängtrappa upp till andra vån som är indelt till 8 rum, 4 kök, o först, m trappa till vinden, varifr. är uppgång till tornet,
Golven av bräder.
Taken dito, panelade. 19 först. lufter 2 aln 21 tum höga m 3 rutor i höjden, luckor av spontade bräder. 18 fö. lufter 1 3/4 aln i fyrkant m 2 rutor i höjden, 4 fö. 2 1/2 aln höga, 1 1/3 breda, 2 beklädda gångportar, m tillbehör.
15 st svenska dörrar, 3 st stora oglacerade kakelugnar 4 st mindre dito. Rummen med papperstapeter, 2 skorst. m k. ugnsnischer, 4 spisar. En svängtrappa o 2 räta trappor, 2 små utv. trätrappor 18 tryckbord en ringklocka
Värd t. 2171 Rd

År 1822, nr 12537
Ägare hr David Hirsch 28 tunnland

Kattunsfabrik. Förbättringar
1.) Gulmålad, oljefärg. Tegeltak. Vindsvåv 2 tapet-serade rum och förstuga
Bv: 4 välmålade rum (de gamla, målade) porslinskakelugnar, gipstak.
Nya golv i först o rum av sårdeles vackra halv-bottens furubräder. Gipstak m listverk i alla rummen.
Panelade tak i förstugorna.
Fönster: kittbågar, alla rum med nymålade tapeter som hafva sårdeles vackra bårder, i salen målade med olja.

2.) Kittbågar. 8 halvfranska dörrar

4.) Flygel "som 1807 blivit inredd till sal"

5.) Rödfärgad

8.) Badhuset (uppsatt 1804) ombyggt till till lusthus

22.) Fabriksbyggnad, uppf av faru 1805. Bv ett rum med me-kanisk hästmangel, inrättad med Malmwalls.

Förs till 18195 Rd

År 1835, nr 16492, ägare bergsrådet David Volrath Tr
Tribler

Nyuppförda hus och förbättringar

1.) Ny skorstenspipa, rep.
2.)
3.) Nytt tegeltak, tapeter
4.) Nytt tegeltak, inredn borttagen och använd som vedbod o vagnshus
5.) borttagen, flyttad till platsen för nr 19, (ny)uppförd, boningshus 5 rum, 2 vån, pila
pilastrar
6.) " nyuppförd byggn, 2 vedb o avträde
7.) Avträde.
8.) Borttagits, var ett lusthus
9.) har fått nr 8 år 1835 och är nu fähus, påb foderskulle
10.) borttagits, en del återanvänts annorstädes och tillb. av stall
11 sammanbyggt med 10 och är vagnshus
12 } borttagits, nytt tegeltak, badkammare inrättad
13 } 13 är numret för f d 16
14.) är numret på f.d 17
15.) Stall, vagnshus
16 borttagits nuv nr 16 gäller för f.d. 18
17 betydlig förändring och inredning. Nytt brutet tak, 2 vån, boningshus
18 Rep, inv nyinredning, tegeltak
19 bortt, var torkhus nuv nr 5 står här
20 nuv 18, bod
21 bortt.
22 "var borttagen" " nyuppförd byggn av materialerna av 7 rum, har nu nr 17, boningshus, 9 rum
23 " var logbyggn, nu nr 19

år 1889 nr 29095

1.) } Huvudbyggnaden, Boningshus, "Stora Fågelsången"
1.) } 4st dyrbara kakelugnar, antika (Sic!)
2.) Sk "köksbyggning", vån 1tr 3boningsrum, 1kallrum, 1vindar
3.) Boningshus, "Norra byggningen", boningsrum
4.) Vedbod, hemlighus
5.) Boningshus för trädgårdsarbetarna fd 19
6.) Boningshus, "backbyggning". - 1glasdörr fd 17
7.) Vedbod fd 18
8.) Boningshus "stugan" fd 20
9.) Hemlighus fd 21
10.) Boningshus "grindstugan" f.d. 16
11.) " "sjöbyggningen" fd 14
12.) Köksbyggn fd 15
13.) Stenmur
14.) Tvättstuga fd 12
15.) Fä- och hunshus fd 8,9,10,11
16.) Boningshus "aludden" fd nr 1 i 21279 "5 antika kakelugnar" är fd nr 19
17.) Vedbod, aoh är fd " 5
18 Plank, staket

Ny tomtindelning

1917, byggnaderna 1,2,3,4,5 ägda av AB(!) Bråna kyrka
förs nr 46969, 46987, 46989, 46990, 46991 Kommun
" fd nr 2 ägd av C Th Eriksson

1911 nr 42182, ägd av Fågelsångens Tomt AB